

Årsrapport 2013

135. REGNSKAPSÅR

Innhold

Adm. banksjef	4
Bankens samfunnsansvar	6
Finansielle tjenester	8
Redegjørelse om foretaksstyring	10
Nøkkeltall	15
Årsberetning	16
Regnskap og noter innholdsside	27
Resultatregnskap	28
Balanse	29
Kontantstrømoppstilling	30
Endringer i egenkapitalen	31
Noter til regnskapet	32
Revisjonsberetning	94
Årsmelding fra Kontrollkomiteen	96
Erklæring fra styret og adm. banksjef	97
Medlemmer av Styret, Forstanderskapet, Kontrollkomiteen og valgkomiteer	98
Organisasjon	99

DET ER KUNDENE VI ER TIL FOR

Fana Sparebank står ved et spennende punkt i sin 136-årige historie. Vi har lagt bak oss et år med svært gode resultater på en rekke områder. Skal ett lyspunkt fremheves, er det at banken er i vekst. Ikke bare med de tørre utlånstall, men ved at vi har fått mange, nye kunder. Når vi vektlegger dette, er det fordi det forteller så mye om hvor banken står i dag; vi er en moderne bank som fremstår som det foretrukne valg, ikke bare for våre eksisterende kunder, men for stadig flere nye. Vekst er en uttalt målsetting for oss, og nye kunder er en ønsket del av en slik strategi. Her er det også viktig for oss at vi viser oss tilliten verdig. Bankvirksomhet er i sin natur et langsiktig prosjekt. Jo bedre vi kjenner våre kunder – og våre kunder oss – jo viktigere blir det at vi leverer den tjenesten og kvaliteten som forventes. Ikke bare det; vi må lykkes i å overoppfylle forventningene. Dette er vi opptatt av i alt vi gjør. I Fana Sparebank skal vi aldri slippe tak i hvem vi er til for, nemlig våre kunder.

Regnskapet viser også en annen side ved Fana Sparebank. Det handler om langsiktighet og verdiskapning som skjer over tid. Det er gått seks år siden vi tok initiativet til etableringen av Frende forsikring. Gjennom Frende har vi levert en god og etterspurt tjeneste til våre kunder, alt

mens vi har opparbeidet substans gjennom eierskapet. Deler av denne verdiskapningen er uttrykt i årets resultater. Det styrker bankens egenkapital direkte, og sikrer vår fremtidige evne til å underbygge inntrykket av soliditet som våre kunder og kapitalleverandører er opptatt av.

Til syvende og sist er slike elementer også viktige for Fana Sparebanks evne til å tilby konkurransedyktige priser som kommer kundene til del.

Etter mer enn tretti år som ansatt i Fana Sparebank, hvorav de siste toogtyve som administrerende banksjef, går jeg i løpet av 2014 av for aldersgrensen. Fra denne plass vil jeg få lov til å gi uttrykk for takknemlighet for alle de positive opplevelsene dette har gitt over så mange år. Det er både med stolthet og med en betryggende følelse at det er en oppgående bank og en flott organisasjon som overlates til den nye ledelsen.

NILS MARTIN AXE

Adm. banksjef

Bankens samfunnsansvar

6

Fana Sparebank er et finanskonsern med kjernevirksomhet innenfor tradisjonell bankdrift. I tillegg har konsernet et heleid datterselskap, Fana Sparebank Boligkreditt AS, som utøver beslektet virksomhet, samt eiendomsmegling og regnskapsføring. Konsernet har dessuten strategisk viktige eierandeler i produktselskaper innen forsikring, verdipapirhandel og annen finansieringsvirksomhet. Banken søker å ivareta sitt samfunnsansvar ved direkte utøvelse eller ved å påvirke til samme for hele virksomheten.

Bankvirksomheten

Fana Sparebanks primærvirksomhet faller innenfor begrepet tradisjonell bankdrift. I dette ligger tjenester og produkter innen innskudd, utlån og kredittgivning, samt betalingsformidling. Kredittgivning ansees å være den delen av bankdriften som i størst grad berører samfunnet og bankens overordnede og uttalte ansvar. Fana Sparebank tilstreber seg å utvise en ansvarlig praksis innen kredittgivning. Dette gjelder i særlig grad hensynet til lån til private, hovedsakelig boliglån. Bankens retningslinjer for kredittgivning innebærer blant annet en grundig vurdering av kundens økonomiske situasjon og evne til å betjene et lån. Sikkerhet alene er ikke tilstrekkelig, da konsekvensene av mislighold av et låneforhold vil kunne ramme låntager uavhengig av underliggende sikkerhet og pant. Tilsynsmyndighetene fastsetter de overordnede rammer og føringer for kredittgivning. I tillegg anvender banken egne analyser og retningslinjer som kan være strengere enn de generelle rammebetingelsene. Banken legger for eksempel til grunn at kunders tilgjengelige likviditet skal være tilstrekkelig for å betjene et lån med dagens vilkår i tillegg til et tenkt scenario der rentenivået skulle øke i betydelig grad. Innenfor kredittgivning til næringslivet er det i bankens kredittbåndbøker nedfelt krav om at virksomheter som finansieres

må kunne fremvise nødvendige tillatelser fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Støtte til nærmiljø og gavefond

Banken gir gjennom utdeling fra gavefondet støtte til prosjekter innenfor kultur, idrett og andre områder som bidrar til å skape en god atmosfære i et lokalsamfunn. For Fana Sparebanks del har denne støtten særlig fokus på virksomhet rettet mot barn og unge. Noe av den lokale støtten ytes gjennom sponing, der bankens profil blir fremhevet. Sponing er en virksomhet som gir banken anledning til å kreve gjenytelser, eksempelvis gjennom annonsering eller ved å avtale mulighet for å sende ut informasjon eller tilbud til medlemmer av en forening eller lag.

Den viktigste direkte støtten skjer gjennom gaver til allmennyttige formål. Banken søker å få til en geografisk fordeling som reflekterer vårt markedsområde ved gavetildelingene. Det er fastsatt retningslinjer for hvem som kan motta støtte, samt hvordan søknader skal utformes og registreres for å komme i betraktning. Forstandskapet beslutter gavetildelingene. I hovedsak skjer gavetildeling på årlig basis, men det er i tillegg åpnet for kvartalsvise tildelinger av støtte til prosjekter av større omfang. Med utgangspunkt i de fremlagte resultatene

for 2013 er det besluttet utdelt 2,3 millioner kroner fra gavefondet. Årets avsetning til gaver og allmenntilgode formål er 5 millioner kroner.

Etikk

Fana Sparebank er opptatt av å levere tjenester som er forankret i solid etisk adferd. Banken er tilknyttet AFR, Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere, og legger til grunn reglene for god rådgivningsskikk i kundekommunikasjon og rådgivningsvirksomhet. Ved utgangen av 2013 hadde banken til sammen 42 medarbeidere som er autoriserte finansielle rådgivere. I fagplanen til denne utdannelsen inngår etikk som ett av seks kompetanseområder, og faget inngår i både den teoretiske og praktiske prøven som avlegges. Etiske problemstillinger inngår også i den årlige, faglige oppdateringen som gjennomføres.

Samtlige ansatte pålegges å sette seg inn i og undertegne bankens etiske retningslinjer. Retningslinjene omfatter blant annet forholdet mellom fritid og arbeid, privatøkonomi, service og tillit, habilitet, taushetsplikt og forholdet til kunder, leverandører og forretningsforbindelser. I tillegg gjelder egne regler for adferd når det gjelder anvendelsen av IKT og

datasikkerhet. De etiske retningslinjene gjennomgås og kvitteres ut på årlig basis.

Satsningen på AFR og systematiseringen av retningslinjene for bankens etiske ansvar ansees å ha bidratt positivt både overfor kunder og samfunnet, samt å ha gitt et økt bevissthetsnivå innad i banken og dets datterselskaper.

Veien videre

Fana Sparebank vil legge til grunn at hensynet til samfunnsansvar skal ivaretas i alle ledd av virksomheten. Dette innebærer at vi vil tilstrebe å identifisere, konkretisere og implementere konkrete tiltak i våre strategidokumenter, handlingsplaner og rutiner.

Hensynet til miljø og klima er et område der en slik tilnærming vil kunne øke kvaliteten på konsernets samfunnsansvar. Uttalte intensjoner om å ha et miljøfokus må konkretiseres og gjøres målbare, slik at man i ettertid kan kvalitetssikre innsatsen. Dette kan blant annet gjøres gjeldende ved forbruk av papir, energi og andre innsatsfaktorer. Innføringen av faktisk måling vil øke bevisstheten rundt disse temaene, samt gi muligheten til å rapportere endringer over tid.

Finansielle tjenester

8 — Frende Forsikring

Frende Forsikring ble etablert i 2007 og består av søsterselskapene Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring. Frende Skade hadde ved utgangen av 2013 over 100.000 kunder og en bestandspremie på 1.136 mill. kroner. Frende Liv hadde ved utgangen av 2013 59.000 personkunder og 4.805 bedriftskunder. Bestandspremien for 2013 var 475 mill. kroner.

Frende Forsikring er eid av 16 sparebanker. Fana Sparebank har en eierandel på 11,03 %.

www.frende.no

Brage Finans

Brage Finans AS er et finansieringsselskap som tilbyr tilpassede finansieringsprodukter med hovedvekt på leasing av alle typer driftsmidler, samt salgspantlån. Selskapet ble startet i 2010 og hadde ved utgangen av 2013 en brutto portefølje på 1.843 mill. kroner. Brage Finans eies av 10 sparebanker, hvorav Fana Sparebank sin eierandel utgjør 15 %.

www.brage.no

Norne Securities

Norne Securities ble etablert i 2008, og er fullservice verdipapirforetak og en viktig samarbeidspartner for Fana Sparebank. Gjennom Norne Securities tilbys våre kunder netthandel og aksjemegling, samt kompetanse innen corporate finance tjenester. Fana Sparebank eier 9,7 % av Norne Securities.

www.norne.no

Eiendomskreditt

Eiendomskreditt AS ble etablert i 1997 og er et frittstående kredittforetak som tilbyr lån til næringseiendom, fellesgjeld til borettslag og lån til selveiende bolig. Utlån finansieres hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Eiendomskreditt AS hadde ved utgangen av 2013 en forvaltningskapital på 4,9 mrd. kroner.

Fana Sparebank eier 10 % av Eiendomskreditt AS.

Fana Sparebank Boligkreditt

Fana Sparebank Boligkreditt som ble etablert i 2009, er et heleid datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet har som formål å erverve lån med pant i bolig fra Fana Sparebank og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene er tildelt rating Aaa fra Moody's Investor Service. Selskapet hadde ved utløpet av 2013 en forvaltningskapital på 5,2 mrd. kroner.

Fana Sparebank Eiendom

Fana Sparebank Eiendom er et heleid datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig, fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling. Selskapet har en markedsandel på 8 % i Bergen for omsetning av privatboliger.

Fana Sparebank Regnskap

Fana Sparebank Regnskap er et heleid datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet tilbyr alt innen regnskapsføring og økonomisk styring og hadde 13,1 årsverk i 2013.

Styret

Styret er ansvarlig for de strategiske veivalg Fana Sparebank gjør. Styret skal føre tilsyn med bankens virksomhet, herunder at de midler det rås over forvaltes på en betryggende og hensiktsmessig måte. Styret skal holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at banken har forsvarlig egenkapital og likviditet i forhold til lovpålagte krav. Videre skal styret sørge for at banken har en forsvarlig organisering, tilstrekkelig kvalifisert personell og klare ansvarslinjer.

Forstanderskapet

Forstanderskapet er bankens øverste organ. Fana Sparebanks forstanderskap har 20 medlemmer og 9 varamedlemmer, hvorav 12 er innskytervalgte, 5 valgt av de ansatte i banken og 3 kommunalt oppnevnte medlemmer.

Forstanderskapets oppgaver er bl.a. å se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak. Forstanderskapet fastsetter bankens vedtekter, vedtar bankens regnskap, (herunder avsetning til gavefond), velger styre, kontrollkomite og valgkomiteer.

Forstanderskapet velger til valgkomiteer blant forstanderskapets medlemmer:

Innskytervalgkomiteen som innstiller kandidater til innskytervalget og fremmer forslag til medlemmer av innskytervalgkomiteen. Forstanderskapets valgkomite fremmer forslag til medlemmer i styret, kontrollkomite og medlemmer av forstanderskapets valgkomite.

Det foretas særskilt valg av leder og nestleder i forstanderskapet og styret, og forstanderskapets valgkomite fremmer forslag overfor forstanderskapet til kandidater til disse vervene.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteen blir valgt av forstanderskapet.

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med bankens virksomhet og se til at den virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, vedtak, retningslinjer fra forstanderskapet og pålegg fra Finanstilsynet. Kontrollkomiteen skal føre tilsyn og kontroll med styrets og administrasjonens arbeid og skal etter vedtektene bestå av 3 medlemmer og 1 varamedlem.

Risikostyring og internkontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Fana Sparebank sin langsiktige verdiskapning. Bankens overordnede mål følger av strategisk plan. Avkastningsmålet er styrende for bankens aktiviteter og konkretisering av delmål. Fokus settes på å sikre bankens konkurranseevne. Fana Sparebank sine strategiske mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser. Bankens risikostyring er knyttet opp mot hovedområdene kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Styret i Fana Sparebank legger til grunn at banken skal være godt kapitalisert. Gjennomgang av bankens viktigste risikoområder, samt kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres minst én gang i året og behandles av styret. Bankens kapitalstrategi skal være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stressscenarioer. Ansvar for gjennomføring av bankens risiko- og kapitalstyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret vedtar også bankens mål og rammer innenfor alle risikoområder. Rapportering

til styret i forhold til mål og rammer finner sted kvartalsvis. Administrerende banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Bankens avdeling for risikostyring ivaretar viktige funksjoner knyttet til styring, kontroll, rapportering og analyse, og har ansvar for bankens modellverk for risiko- og kapitalstyring. Leder for risikostyring (Risk manager) rapporterer til administrerende banksjef. Leder for compliance har et overordnet faglig ansvar, og lederne for de ulike enhetene har det utøvende ansvar for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk. Kredittkomiteer behandler større engasjementer og saker av spesiell karakter.

Alle ledere i Fana Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god internkontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. Fana Sparebank har vedtatt en strategi for risikostyring og internkontroll som fastsetter mål, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Strategien omfatter også krav til rapportering av status for bankens risikobilde og kvaliteten i internkontrollen samt oppfølging av risikoreducerende tiltak.

Bankens regnskapsavdeling har ansvar for fagområdene finansiell rapportering, intern økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll over finansiell rapportering. Herunder følger ansvar for kvartalsvis finansiell rapportering i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og fastsatte regnskapsprinsipper for konsernet. Det er utarbeidet rutiner for finansiell rapportering, som skal sikre fullstendighet i rapporteringsgrunnlaget og konsistent prinsippbruk. Ledelsen i banken foretar, i tillegg til gjennomgang av regnskap og risikorapportering, periodisk gjennomgang av driftsrapportering mot budsjett med orientering til styret.

Styrets revisjonsutvalg som består av samtlige styremedlemmer, behandler bankens regnskaper. Revisjonsutvalgets

oppgaver er rettet mot prosessen for regnskapsavleggelse og de avlagte regnskapene, samt revisjon og revisors uavhengighet.

Styrets risikoutvalg overvåker og styrer bankens samlede risiko og vurderer jevnlig om bankens styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten.

Kontrollkomiteén gjennomgår og vurderer styrets årsberetning, resultatregnskap og balanser, og uttaler seg om styrets vurdering av bankens økonomiske stilling er dekkende.

Internrevisjonen er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon. Internrevisjonen benytter en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten og hensiktsmessigheten av organisasjonens prosesser for risikostyring, kontroll og governance.

Eksternrevisor velges av forstanderskapet. Revisor avgir årlig revisjonsberetning til forstanderskapet, og har et årlig møte med styret hvor beretning / brev fra revisor blir presentert og kommentert. I brev vurderes bankens internkontroll, herunder områder hvor kontrollen bør forbedres. Revisor har et årlig møte med kontrollkomiteen, hvor revisjonen blir gjennomgått. Forholdet til revisor er regulert i engasjementsbrev som blant annet omhandler partenes ansvar, fastsettelse av revisjons-honorar og hvordan andre tjenester skal avtales og honoreres.

Bankens etiske retningslinjer omfatter varslingsplikt for ansatte ved kritikkverdige forhold, herunder brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter, og fremgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Virksomheten i Fana Sparebank er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. I tillegg til stedlige tilsyn, gjennomgår Finanstilsynet bankens års- og delårsregnskaper samt risikorapporter og kapitalvurderinger. Styret og administrasjonen tilstreber en åpen og konstruktiv dialog med Finanstilsynet.

Banken har rutiner for finansiell informasjon som skal sikre finansmarkedene korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om

bankens utvikling og resultater. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise børsmeldinger, bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter. Finansiell rapportering for banken finner sted kvartalsvis i tillegg til årsregnskapet. Banken lar seg vurdere av et internasjonalt ratingbyrå.

Vedtaksbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer mv.

Styret består av 6 medlemmer med 4 varamedlemmer som blir valgt av forstanderskapet.

Leder og nestleder blir valgt av forstanderskapet ved særskilte valg. Ett medlem velges blant de ansatte. For dette medlem velges et personlig varamedlem som har møte- og talerett.

Samtlige valgte medlemmer velges for to år og varamedlemmene for ett år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Forstanderskapet velger en valgkomité blant forstanderskapets medlemmer. Komiteen skal bestå av 5 medlemmer og 3 varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet. Valget gjelder for to år om gangen. Valgkomiteen skal forberede valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer av styret unntatt ansattes representanter, eventuelt kontrollkomiteens leder og nestleder, medlemmer og varamedlemmer, og medlemmer og varamedlem av valgkomiteen. For styremedlem med varamedlem som velges blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Et valgt medlem eller leder av forstanderskapet, kontrollkomiteen eller styret kan ikke ha dette tillitsverv i et sammenhengende tidsrom lenger enn 12 år eller ha disse tillitsverv i mer enn 20 år sammenlagt. En person kan således ikke velges eller gjenvelges til noen av disse verv dersom vedkommende ikke kan sitte valgperioden ut.

Nøkkeltall

UTVIKLINGEN AV NOEN NØKKELTALL DE SISTE 5 ÅR

Regnskapsposter i % av GFK	2013	2012	2011	2010	2009
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr. mnd. i mill. kroner	17 771	15 928	14 748	13 084	12 406
Sum renter og kredittprovisjoner	3,79	3,89	3,87	3,74	4,33
Sum rentekostnader	2,26	2,44	2,48	2,18	2,63
Nettorente.....	1,53	1,45	1,39	1,56	1,70
Sum andre driftsinntekter	0,86	0,70	0,54	0,76	0,69
Sum inntekter	2,40	2,16	1,94	2,32	2,39
Sum andre driftskostnader	1,22	1,34	1,39	1,46	1,48
Resultat av ordinær drift før tap.....	1,18	0,81	0,54	0,86	0,91
Tap på utlån og garantier.....	0,06	0,04	-0,03	-0,05	0,21
Resultat av ordinær drift før skattekostnader.....	1,12	0,77	0,57	0,91	0,70
Skattekostnader	0,33	0,20	0,20	0,26	0,21
Resultat av ordinær drift etter skattekostnader	0,80	0,57	0,37	0,65	0,49
Totalresultat	0,99	0,69	0,37	0,82	0,56
Andre nøkkeltall	2013	2012	2011	2010	2009
Egenkapitalavkastning (Totalresultat i % av snitt EK)	12,90	8,90	4,60	9,72	6,90
Kapitaldekning.....	14,55	12,55	13,34	13,76	14,42
Kostnader i % av totale inntekter	50,8	62,3	73,2	63,0	62,1
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. verdipapirer	53,9	65,6	68,0	66,1	64,2
Innskudd i % av utlån	60,8	65,7	67,4	71,4	71,7
Årsverk i bankdriften	111	118	124	125	118
Vekst i utlån brutto i %.....	9,4	10,3	9,0	11,1	2,7
Vekst i innskudd fra kunder i %.....	1,1	7,6	2,6	10,6	-0,7
Vekst i forvaltningskapital i %.....	10,5	10,8	7,6	16,3	-1,1
Forvaltningkapital pr. 31.13.	18 752	16 970	15 316	14 241	12 242
Brutto utlån pr. 31.13.....	15 073	13 783	12 499	11 472	10 326
Netto utlån pr. 31.13 (etter tapsavsetninger).....	15 022	13 741	12 459	11 426	10 258
Innskudd fra kunder pr. 31.13	9 163	9 061	8 419	8 187	7 404
Egenkapital	1 453	1 278	1 203	1 151	1 046

Årsberetning

1. Året i sammendrag

Fana Sparebank presenterer med dette sitt 135. årsregnskap. Styret vurderer konsernets virksomhet og resultater i 2013 som meget godt. De fremlagte resultatene er de beste i bankens historie. Den positive resultatutviklingen er et viktig bidrag til styrking av bankens oppbygging av kapital for å møte fremtidige soliditetskrav. Bankens utvikling er positiv og i tråd med de langsiktige vekstambisjonene som styret og administrasjonen legger til grunn.

I februar ble Fana Sparebank tildelt offisiell rating Baa2/P-2 med stable outlook fra Moody's Investors Service Ltd. Ratingen dannet grunnlag for tildeling av offisiell rating Aa1 på obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS. Formålet er å sikre kapitaltilgang og å oppnå best mulig betingelser for bankens finansiering fra pengemarkedet.

Den underliggende, tradisjonelle bankvirksomheten viser totalt sett god vekst i forvaltningskapitalen og høyere netto renteinntekter. Utlån og innskudd er økt gjennom året. Kostnadsutviklingen har vært tilfredsstillende og kontrollert, slik at viktige nøkkeltall er forbedret. Tap på utlån og garantier er fortsatt på et lavt nivå. Veksten i forvaltningskapitalen skjer innenfor rammen av økt kapitaldekning og en solid egenkapitalandel. Styret er tilfreds med at det er god kontroll på de forholdene ved bankens drift og virksomhet som ligger innenfor det som kan påvirkes.

Det har vært en meget positiv utvikling innen salg av skade- og livsforsikringsprodukter fra Frende Skade og Frende Liv. Leveransene fra leasingselskapet Brage Finans har økt kraftig under året. Utviklingen i verdipapirmarkedene har bidratt til at flere kunder tar i bruk våre verdipapirhandelsløsninger gjennom Norne Securities.

Gevinster fra salg av fast eiendom, samt nedsalg og verdijustering knyttet til eierskap i Frende Holding utgjør til sammen

90 millioner kroner. Dette er resultater som kan tilskrives langsiktige, strategiske investeringer i konsernet.

Datterselskapene har levert et godt, samlet bidrag til konsernet. Eiendomsmeglervirksomheten i Fana Sparebank Eiendom, sammen med Fana Sparebank Regnskap og Fana Sparebank Boligkreditt, er virksomheter som gjør at konsernet fremstår som en attraktiv totalleverandør i lokalmarkedet.

I juni tok banken opp et ansvarlig lån på 200 millioner kroner. Obligasjonslånet fikk en svært god mottagelse i markedet. Det ansvarlige lånet representerer et første steg i retning av å styrke den generelle kapitaldekningen for konsernet utover ren kjernekapital, og er et ledd i det langsiktige arbeidet for å tilfredsstille de nye kapitalkravene som fases inn frem mot full implementering i 2016. Bankens uttrykte strategi inneholder vekstambisjoner som vil stille krav til ytterligere styrking av kapitalen i årene som kommer. Kapitalkravene forventes oppfylt gjennom en kombinasjon av egen inntjening og tilførsel av ansvarlig kapital og hybridkapital. På sikt ansees det som aktuelt at Fana Sparebank kan komme til å hente inn egenkapital gjennom utstedelse av egenkapitalbevis. Styret anser at bankens soliditet og resultater gir et godt grunnlag for å møte disse og øvrige utfordringer i de kommende årene.

Utsiktene for norsk økonomi virker noe svakere enn på flere år, mens internasjonal økonomi totalt sett viser bedring. Det forventes at det fortsatt blir stilt høye krav til bankens organisasjon og evne til å gjennomføre nødvendige tilpasninger og omstilling for å sikre Fana Sparebanks fortsatte tilværelse som en attraktiv og moderne bank for eksisterende og fremtidige kunder.

2. Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

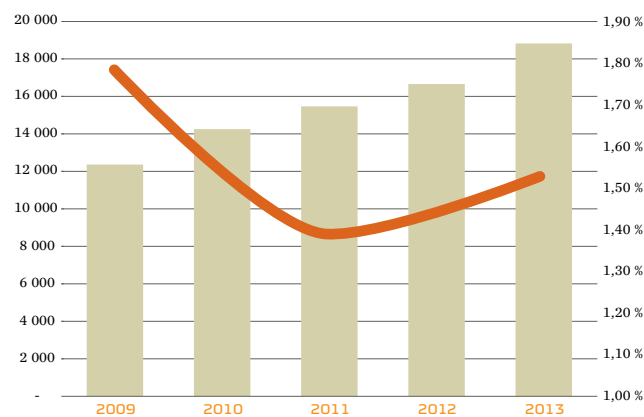
Norsk økonomi har i 2013 fortsatt representert et positivt avvik i forhold til viktige handelspartnere i Europa og i verden for øvrig. Det er imidlertid klare forbedringstegn i mange økonomier som har slitt tungt i flere år. Mange land har klart å stabilisere den økonomiske situasjonen og etter hvert dannet grunnlag for ny vekst. Det er imidlertid fortsatt ingen reduksjon av gjeldsgraden i disse landene, og arbeidsledighetstallene er også høye sammenlignet med vår økonomi. Ifølge mange makroøkonomer er de positive trekkene likevel av stor betydning, da de er med på å gjenvinne tillit i bl.a. finansmarkedene, der tilgangen på og prisingen av statsgjeld har vært en kritisk faktor.

Siden finanskrisen i 2008 er det innført en rekke nye regulatoriske tiltak for å sikre at banker skal bli bedre rustet til å håndtere kriser uavhengig av støtte fra myndighetene. Under samlebetegnelsen Basel III er hele det europeiske bankvesenet i god gang med å tilpasse seg de nye kravene. Det er innført en betydelig skjerping av krav til bankenes reserver av likvide midler for å møte sammenbrudd i pengemarkedsfunding både på kort og lang sikt. Videre er kravene til soliditet og egenkapital økt. Dette har stått i særlig fokus de seneste par årene, ikke minst fordi det har påvirket bankenes prissetting av utlån. Mediene har viet boliglånprisingen stor oppmerksomhet, siden bankenes rentemargin har økt i en periode der pengemarkedsrentene har falt.

Ved utgangen av 2013 konstaterer styret i Fana Sparebank at det har lyktes å snu den langsiktige trenden med fallende nettorentemargin. Dette, sammen med en positiv utvikling i utlånsvolumet, har bidratt til at resultatet fra Fana Sparebanks kjernevirksomhet øker, med en styrking av bankens soliditet og kapitaldekning som konsekvens.

Mens bankenes fokus i 2013 var rettet mot prising av utlån, ble oppmerksomheten gradvis dreiet mot innskuddsvilkår mot slutten av året. Kundeinnskudd har vært priset relativt høyt siden starten på finanskrisen. I perioder representerte dette en rimelig sammenheng med at bankenes pengemarkedsinnlån var dyre. Kommende år innføres nye likviditetskrav i henhold til Basel III. Disse har som konsekvens at bankene pålegges å øke sine likviditetsreserver, og at disse plasseres med særlig hensyn til sikkerhet og likviditet. Reduksjonen av den finansielle uroen har medført en gradvis reduksjon i risikopremien som bankene betaler for ekstern funding, og når disse faktorene legges sammen, forventes det at innskuddsrentene vil bli nedjustert. I en større sammenheng vil dette medføre at kunder vil søke å plassere deler av sparemidlene i fond, mens det for bankenes del vil medføre lavere rentekostnader.

UTVIKLING RENTENETTO OG FORVALTNINGSKAPITAL

Utvikling i forvaltningskapital (søyle, venstre skala, mill.kr.) og rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (høyre skala).

3. Bankens virksomhet i 2013, daglig drift

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår eiendomsmeglervirksomhet og regnskapstjenester som virksomheter organisert i egne datterselskaper. Fana Sparebank Boligkreditt AS er et viktig instrument for å sikre bankens kunder gunstig pris på sine lån, og konsernet gunstigst mulig finansiering fra pengemarkedet. Banken har hittil overført nær halvparten av boliglånporteføljen til boligkreditselskapet, som finansierer virksomheten ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Dette påvirker morbankens balansetall. For å gi bedre sammenligningsgrunnlag med tidligere års regnskaper, er det derfor konsernets regnskapstall som kommenteres i årsberetningen dersom annet ikke er angitt. Alle tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2012.

Bankens langsiktige strategi for å øke innsatsen på inntekter fra kilder utenom tradisjonelle banktjenester har gjort seg gjeldende innenfor flere områder. Forsikringssalg gjennom Frende og salg av leasing gjennom Brage Finans representerer viktige satsingsområder for banken. I tillegg blir all kunderelatert verdipapirhandel utført gjennom selvbetjente, nettbaserte løsninger, eller i direkte kontakt med meglere i Norne Securities.

Styret har avholdt 9 møter i 2013. I tillegg samles styret og bankens ledergruppe til en årlig strategisamling.

Lokalisering

Gjennom filialnettet dekkes bankens hovedmarkedsområde i Bergen og omkringliggende kommuner på fem steder inkludert hovedkontoret på Nesttun. Filialene er beliggende i Åsane, Sentrum, Straume på Sotra og Lagunen. I 2013 ble kontoret på Minde nedlagt. Endringene i kontornettet har sammenheng med endret kundeadferd, i tillegg til innføringen av bankens nye konsept der kontorene får et bredt anlagt

tilbud for privat- og bedriftskunder, samt eiendomsmeidler-virksomhet. Ved inngangen til 2014 foreligger det ingen konkrete planer om ytterligere endringer i kontornettet.

Lokaliseringene dekker nærområdene til en betydelig del av Bergens befolkning, enten der de bor eller har sine arbeidsplasser. I tillegg til telefon og e-post, er et økende antall banktjenester tilgjengelige via automatiske tjenester og Internett.

Fana Sparebank Regnskap AS har egne lokaler på Midtun i tillegg til samlokaliseringen i Åsane og på Straume, mens Fana Sparebank Eiendom AS nå er samlokalisert både ved hovedkontoret på Nesttun, i Lagunen, Sentrum og ved kontorene i Åsane og på Straume.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er utarbeidet i henhold til IFRS.

Bankens samfunnsansvar

Fana Sparebank er en del av det norske sparebankvesenet som oppstod og utviklet seg på 1800-tallet. Sparebankenes funksjon og målsetting var nært knyttet til å dekke datidens behov, både innen organisering og stimulering av sparing og for å bistå med finansiering av lokal virksomhet. Dette er fortsatt nedfelt i bankens formålparagraf, der det blant annet heter (...) Sparebanken har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker (...).

I et overordnet perspektiv vil mange av de opprinnelige trekkene og grunnleggende ideene som assosieres med sparebankvesenet kjennes igjen i dagens kjernevirksomhet. Innskudd, sparing og plassering kombinert med kompetent rådgivning representerer områder der banken fremstår med et bidrag til den enkelte kundes mulighet for å fungere godt i alle faser av livsløpet. Gjennom utlånsvirksomhet til private og næringslivet er banken et viktig ledd i realiseringen av fundamentale samfunnsnyttige oppgaver. Det er gitt en nærmere beskrivelse av bankens samfunnsansvar annet sted i årsrapporten.

4. Resultat for 2013

Resultatet etter tap og skatt ble et overskudd på 141,6 millioner kroner, sammenlignet med 90,1 millioner kroner i 2012. Overskuddet før skatt utgjør 199,5 millioner kroner (122,6). Rentenettoen økte med 41,5 millioner kroner i 2013. Forbedringer og stabilitet innen finansmarkedene

har medført oppskrivninger og markedsverdijusteringer i bankens verdipapirporteføljer. Realisering av fast eiendom og langsiktige finansinvesteringer har gikk betydelige gevinster. Konsernets provisjonsinntekter er marginalt økt fra fjoråret. Tilsvarende gjelder driftskostnadene.

Banken har eierandeler som er klassifisert i balansen som aksjer tilgjengelige for salg. Positive verdiendringer i slike eiendeler føres mot totalresultatet. For 2013 utgjorde dette 51,3 millioner kroner. Endringen har sammenheng med justering av verdiene knyttet til eierandelen i Frende Holding.

Totalresultatet gir en egenkapitalavkastning på 12,9 prosent for konsernet.

Bankens inntekter

RENTENETTO

Konsernets netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 272,5 millioner kroner for 2013 (231,0). Rentenettoen inkluderer avkastningen på bankens likviditetsplasseringer i pengemarkedsfond. Økningen i rentenettoen fra 2012 utgjør 41,5 millioner kroner, eller 18 prosent. Den er både et resultat av høyere volum og margin på kunderettet virksomhet og lavere kostnader på ekstern finansiering. I 2013 er det påløpt full avgift til Bankenes Sikringsfond. Dette utgjorde 7 millioner kroner, mens det ikke påløp innbetalinger til sikringsfondet i 2012.

Pengemarkedsrentene har hatt en fallende tendens gjennom året. Styringsrenten i Norges Bank har ligget stabilt på 1,5 prosent siden desember 2011. Den lave markedsrenten er sterkt påvirket av svake økonomiske utsikter og finansiell uro i Europa, og bare forsiktig forventning om forbedring i den økonomiske veksten på mellomlang sikt.

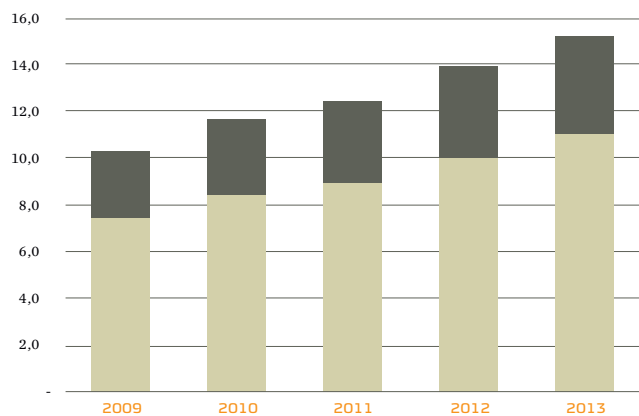
Bankenes langsiktige behov for å styrke egenkapitalen har gitt et visst rom for å øke inntjeningsgrunnlaget. Rentemarginen i prosent av forvaltningskapitalen ble som følge av dette forbedret i 2013. Denne tendensen begynte å gjøre seg gjeldende i 2012, etter flere år med fallende marginer. Styrkingen fra 1,45 prosent i 2012 til 1,53 i 2013 er særlig viktig sett i lys av at dette utgjør kjernevirksomheten til banken.

ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Andre driftsinntekter utgjør 153,6 millioner kroner (112,3). Økningen på 41,3 millioner kroner fra 2012 er uttrykk for flere forhold som hver for seg representerer til dels betydelige beløp. Netto gevinster på finansielle instrumenter inkluderer 17,8 millioner kroner fra aksjer og obligasjoner, samt nedsalg i Frende Holding som alene gav en gevinst på 9,8 millioner. Markedsverdijusteringer i obligasjonsporteføljen er i all hovedsak urealiserte. Samme post inneholder et beregnet tap på 4 millioner kroner som skriver seg fra verdiendring fastrenteprodukter og valuta.

Provisjonsinntekter og gebyrer er økt fra 96 til 99,2 millioner kroner. Bankens eiendom, og tidligere filial, på Torget i Bergen sentrum ble solgt i desember 2013. Den bokførte gevinsten fra salget utgjorde 29 millioner kroner, hvilket

UTLÅN

Utvikling i brutto utlån til privatkunder (lys) og bedriftskunder (mørk). Tall i mill.kr.

også står for det meste av det fremlagte regnskapets andre inntekter.

Driftskostnader

De samlede driftskostnadene økte til 216,5 millioner kroner (214). Driftskostnadene utgjorde 1,22 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (1,34).

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjør den største andelen av driftskostnadene med 124,1 millioner kroner (123). Kostnadsøkningen utgjør 1,1 prosent i 2013.

Administrasjonskostnadene er økt med 1,9 millioner kroner til 51,1 millioner kroner, mens det er beskjedne endringer i de øvrige kostnadene. Avskrivninger ligger på samme nivå som i 2012, og er i det vesentligste knyttet til investeringer i nye datasystemer.

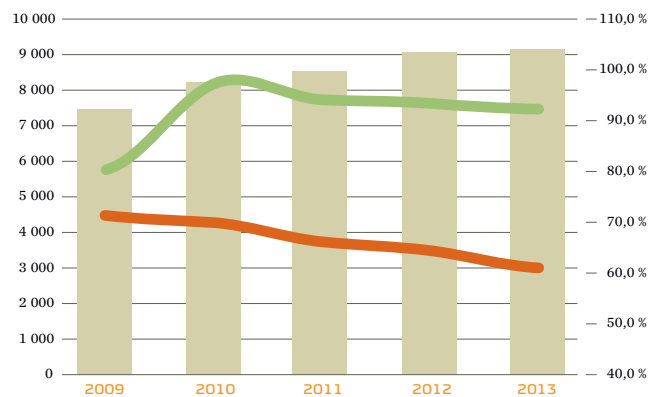
Konsernets totale kostnader i prosent av inntektene ble i 2013 redusert fra 62,3 til 50,8. Styret har i samarbeid med administrasjonen opprettholdt sterkt fokus på bankens kostnadsnivå. Det er målsatt at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti. Dette søkes primært oppnådd gjennom satsning på å organisere/bemanne banken mer hensiktsmessig i årene som kommer, slik at ambisjonene om vekst og økte markedsandeler kan realiseres.

Tap og mislighold

Vurderingene for året har vært karakterisert med positivt forretningsgrunnlag for næringslivet. Dermed har også forutsetningen knyttet til avsetningene til tap på utlån holdt seg gunstig i 2013. Det har vært en marginal reduksjon i brutto mislighold.

For konsernet Fana Sparebank utgjør tap på utlån 10,1 millioner kroner, mot 6,7 millioner kroner i 2012. Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier er redusert med 2,2 millioner til 21,3 millioner kroner i perioden. Individuelle nedskrivninger er økt med 11 millioner til 30,3 millioner kroner. Nye nedskrivninger i perioden er økt fra 4,9 millioner kroner i 2012, til 13,0 millioner kroner i 2013.

INNSKUDD OG INNSKUDDSDEKNING

Utvikling i innskudd fra publikum (søyle, venstre skala, mill.kr.) og innskudd i prosent av utlån morbank (grønn linje - høyre skala) og konsern (oransje linje - høyre skala)

Totale tapsnedskrivninger inklusive nedskrivninger på grupper av utlån og garantier utgjør 51,6 millioner kroner ved utgangen av 2013. Nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,34 prosent av brutto utlån.

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen, og konsernets tap på utlån vurderes fortsatt å være på et lavt nivå.

Brutto misligholdte engasjementer ut over 30 dager utgjør 110,2 millioner kroner ved utgangen av 2013, en reduksjon på 20,0 millioner kroner fra 2012. Misligholdte engasjementer utgjør 0,7 prosent av brutto utlånsmasse.

Mislighold på utlån er hovedsakelig knyttet til utlånsengasjementer innen eiendomsutvikling. Banken overvåker disse engasjementene nøye, og har tett oppfølging og dialog med disse kundene. De underliggende pantesikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Tapsutsatte engasjement er fortsatt redusert gjennom 2013, og utgjør 0,7 millioner kroner ved utgangen av året (4,4). I forhold til brutto utlån utgjør dette 0,01 prosent (0,03).

Totalresultat

Totalresultatet for konsernet inneholder poster som påvirker egenkapitalen direkte, og som ikke føres som en del av bankens driftsresultat. I årets regnskap gjelder dette årets estimatavvik på bankens pensjonsforpliktelser. Estimatavviket øker bankens pensjonsforpliktelser og reduserer bankens egenkapital med 16,8 millioner kroner etter skatt. Det relativt store estimatavviket har sin bakgrunn i at det i 2013 er tatt i bruk en ny dødelighetstariff, K2013, i beregningene av pensjonsforpliktelser. Denne tariffen erstatter K2005 og har i seg at medlemmene av ordningene lever lengre, og dermed vil også forpliktelse øke. Denne endringen blir betraktet som et estimatavvik.

Verdiøkning på bankens aksjer i kategorien, tilgjengelig for salg, påvirker også egenkapitalen direkte og rapporteres som en del av bankens totalresultat. Ved endringer i

eierfordelingen i Frende Holding AS i 2013, der det kom inn to nye eierbanker, ble det lagt til grunn en verdi på selskapet som påvirker bankens verdivurdering av eierposisjonen. Denne verdiendringen utgjorde 51,3 millioner kroner for Fana Sparebank.

Banken har fortsatt en eierandel på 11,03 % i Frende Holding AS.

5. Bankens balanse

Forvaltningskapital

Det har vært en god økning i konsernets forvaltningskapital gjennom året. Utlånene øker, samtidig med at bankens likviditetsbuffer er styrket. Ved årsskiftet utgjorde bankkonsernets forvaltningskapital 18.752 millioner kroner (16.970).

Kontantstrøm

Konsernets likviditetsbeholdning utgjør 128 millioner kroner (150). De største endringspostene fra finansieringsaktiviteter består av en netto økning av bankens ansvarlige lån, sertifikat- og obligasjonsgjeld, på tilsammen 2.138 millioner kroner, og en reduksjon i gjeld til kredittinstitusjoner på 734 millioner kroner. Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er minus 1.016 millioner kroner mot minus 691 millioner kroner i 2012. Endringen skyldes hovedsakelig en utlånsøkning på 1,3 milliarder kroner i 2013.

Finansinvesteringer

Fana Sparebanks kapitalforvaltning er nedfelt i et eget strategidokument. Det inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, durasjon, renterisiko og valutarisiko.

KAPITALFORVALTNING, RENTEPAPIRER

Forvaltningen av overskuddslikviditeten skjer både gjennom plasseringer i rentefond i tillegg til porteføljer av enkeltpapirer i ulike aktiva- og risikoklasser.

Ved utgangen av 2013 utgjorde konsernets samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 2.893 millioner kroner (2.535).

Som følge av endringer i bankenes finansieringskilder de senere år, utgjør obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) mer enn halvparten av konsernets samlede innlån fra pengemarkedet. Tilpasninger i verdipapirporteføljen kan tilskrives nye regulatoriske forhold (Basel III) som blir iverksatt de nærmeste årene, der en voksende andel av midlene vil måtte plasseres i svært likvide og sikre papirer, særlig statsobligasjoner og lignende.

KAPITALFORVALTNING, EGENKAPITALRELATERT

Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skjer dels ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart, dels gjennom egen

forvaltning av en mindre portefølje av børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til vår egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet og strategisk samarbeid, herunder Frende Forsikring, Brage Finans og Norne Securities.

Konsernets samlede portefølje av egenkapitalrelaterte verdipapirer utgjorde 312 millioner kroner (257), hvorav 36,6 millioner kroner i børsnoterte aksjer og aksjefond (31,4).

Banken benytter fra tid til annen finansielle instrumenter som fremtidige renteavtaler, renteswapper o.l. for å sikre eller begrense renterisiko. Banken har ved utgangen av 2013 ingen fremtidige renteavtaler.

Utlån

Brutto utlån i konsernet utgjør 15,1 milliarder kroner. Dette er en økning på 1.290 millioner kroner sammenlignet med året før. Den samlede utlånsveksten utgjør 9,4 prosent (10,3 prosent).

Veksten i bedriftsmarkedssektoren utgjorde 4,9 prosent i 2013. Bankens samlede utlån til næringskunder utgjør 3,9 milliarder kroner. Utlånsveksten er primært knyttet til eienomsfinansiering med høy kredittkvalitet.

Innenfor privatkundesektoren har utlånsveksten vært på 11,1 prosent (10,9 prosent). Netto utlån til privatkunder representerer 11,1 milliarder kroner på konsernbasis. Veksten i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering. Styret anser utlånsveksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

Som ledd i bankens samlede finansieringsstrategi er en andel av bankens boliglånsportefølje overført til det heleide datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittselskapet har ved utgangen av 2013 en utlånsportefølje på 5.176 millioner kroner (4.143). Boliglån i boligkredittselskapet utgjør 34,3 prosent av bankens samlede utlån, og 43,4 prosent av konsernets boligutlån.

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør 26,0 prosent (27,1 prosent) av den totale utlånsmassen.

Innskudd

Banken har fokus på at innskudd fra publikum skal være bankens viktigste finansieringskilde. Dette er også målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 50 prosent på konsernbasis, og 80 prosent for morbanken alene. Innskudd fra publikum har vært opprettholdt på et tilfredsstillende nivå gjennom året.

Gjennom de senere år er det etablert en innskuddsmasse gjennom meglede kapitalinnskudd fra institusjonelle kunder. Innskuddene kommer blant annet fra renteforvaltere, og representerer en blandet masse av særvilkår og fastrenteinnskudd. Denne kategorien innskudd representerer en diversifisering av bankens kapitalkilder, og er et alternativ til å utstede sertifikater og korte obligasjonslån.

Innskudd fra publikum utgjør nå 9,2 milliarder kroner, hvilket utgjør en vekst på 141 millioner kroner fra 2012. Innskuddsdekningen er 60,8 prosent (65,7). For morbanken alene er innskuddsdekningen 92,6 prosent (94,0). Innskuddene er fordelt med 6,5 milliarder kroner fra privatmarkedet og 2,2 milliarder kroner fra bedriftsmarkedet. I tillegg er 0,5 milliarder kroner definert som meglede innskudd.

Øvrige innlån

Konsernets eksterne finansiering har forandret karakter og sammensetting over de siste årene. Obligasjoner med fortrinnsrett gjennom Fana Sparebank Boligkreditt AS er blitt den viktigste kapitalkilden for innlån fra pengemarkedet. Konsernets strategi bygger på å utstede obligasjoner med fortrinnsrett for å dekke mest mulig av det langsiktige fundingbehovet, mens utstedelse av ordinære, usikrede sertifikater og obligasjoner skal dekke det korte og mellomlangsigte finansieringsbehovet.

Utstedt pålydende volum av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør 4.600 millioner kroner ved utgangen av 2013. Dette representerer en økning på 800 millioner kroner fra 2012.

I 2013 ble bankens finansierings gjennom statens bytteordning fra 2009 avsluttet. Den faktiske deltagelsen utgjorde 769 millioner kroner, og i morbanken var 800 millioner kroner pantsatt i forbindelse med bytteordningen.

Total gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir utgjør netto 7.500 millioner kroner, mot 5.540 i 2012.

Tilgangen på eksterne finansiering har vært svært tilfredsstillende for usikrede seniorlån gjennom året. Fra mai, ved tildeling av offisiell rating, ble tilgangen på OMF vesentlig forbedret, ikke minst på lån med lange løpetider.

Fana Sparebank ble i 2013 tildelt offisiell rating fra Moody's Investors Service Ltd. Morbanken ble tildelt rating Baa2/P-2 med stable outlook. Rating av morbanken er en nødvendig forutsetning for at datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS skal kunne utstede OMFer med offisiell rating. I mai 2013 forelå også offisiell rating Aa1 av obligasjonsutstedelsene fra boligkreditselskapet. Ratingen innebærer en kraftig forbedring av tilgangen på kapital fra eksisterende og nye kapitalkilder i Norge. I tillegg oppnår konsernet en betydelig besparelse ved at obligasjoner med offisiell rating har et lavere kredittpåslag. Gjennom nye lån og refinansiering i 2013 er kostnadene ved etablering og vedlikehold av rating vel dekket, og sikrer at vi kan tilby våre kunder konkurransedyktige vilkår.

I ledende, norske analysemiljøer som utfører løpende kredittvurdering av norske banker, blir banken i hovedsak tildelt karakteren A-. For obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS oppnås på tilsvarende måte karakteren AAA.

Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 1.453 millioner kroner (1.278). Tilsvarende tall for morbanken er 1.357 millioner kroner (1.230).

Vektet egenkapitaldekning beregnet etter standardmetoden i Basel II utgjør 14,55 prosent ved utgangen av året (12,55). Konsernets rene kjernekapital utgjør 13,22 prosent (12,55). Morbanken har en vektet egenkapitaldekning på 16,56 prosent (14,04). Morbankens rene kjernekapital utgjør 14,93 prosent (14,04).

6. Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens risikoprofil og avkastning innenfor de ulike risikokategorier. Styret har et uttalt mål om at banken skal ha en lav til moderat risikoprofil. Strategidokumenter knyttet til bankens risikoområder revideres årlig. Det er gitt en egen redegjørelse om foretaksstyring annet sted i årsrapporten.

Styret er opptatt av høy kvalitet i risikostyringen, og at dette skal være et strategisk virkemiddel for å styre og for å øke verdiskapningen i banken. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig stabsenhet for risikostyring under ledelse av leder risikostyring. Risikostyringsenheten har blant annet ansvar for den samlede risikostyringen og internkontrollrapporteringen i banken, herunder å påse at bankens risikoområder tilpasses og bygger på anbefalinger og krav fra Finanstilsynet og Basel II og III-regelverket.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at bankens motparter eller låntagere ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor Fana Sparebank.

Kredittrisikoen knyttet til utlån til kunder representerer den største risikoen for banken. Banken har i 2013 hatt en god vekst i kredittvolum i personmarkedet. Volumveksten er i tråd med bankens planer og mål for 2013. I bedriftsmarkedet har volumveksten vært noe lavere enn ønsket. Samtidig er risikoprofilen innenfor bedriftssegmentet lavere. Hovedårsaken er todelt: bedriftsengasjement i de mest utsatte risikoklassene er nedbetalt eller avvirket, og vekst i nye bedriftsengasjement er kommet i de beste risikoklassene. I tillegg viser eksisterende bedriftsengasjementer migrering mot lavere risiko. Bankens eksponering innen lån til næringseidomme utgjør en betydelig andel av totale næringslån når bankens egen segmentering legges til grunn. Ved vurdering av utlån til eiendomsmarkedet blir det lagt stor vekt på sentral beliggenhet og at det foreligger langsiktige leiekontrakter med solide leietakere. Det blir også tatt høyde for at prosjekter skal tåle en betydelig renteøkning. Alle person- og

bedriftsengasjementer klassifiseres hver måned med hensyn til forventet sannsynlighet for mislighold. Her vektlegges forhold som betjeningsevne, sikkerhet og adferd.

Bankens kreditthåndbok med kredittstrategi, -policy, fullmakts- og bevilgningsreglement samt rutiner er utarbeidet med utgangspunkt i Basel II-regelverkets anbefalinger for god kredittstyring, tilpasset Fana Sparebanks størrelse. Kreditthåndboken underlegges revisjon og forbedring ved behov.

Styret vurderer tapene i person- og bedriftsmarkedet i 2013 som lave, og i tråd med forventningene ved inngangen til året. Gruppenedskrivningene på personmarkedet har økt med 1,2 millioner kroner som følge av veksten. Gruppenedskrivningene på bedriftsmarkedet har derimot falt med 3,4 millioner kroner i 2013 som følge av redusert prosjektfinansiering i utsatte risikoklasser. Individuelle nedskrivninger er økt med henholdsvis 1,3 millioner kroner på personmarkedet og 9,8 millioner kroner på bedriftsmarkedet. Styret forventer fortsatt lave tap i bedriftsmarkedet i 2014.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Banken har ubetydelig valutarisiko. Samlet sett representerer markedsrisikoen en relativt liten del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

RENTERISIKO

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko. Referansen for måling av renteeksponering er 3-månedersrenten (Nibor). Bankens eksponering for renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

KURSFALLSRISIKO

Banken har finansiell risiko knyttet til endringer i markedsverdien på investeringer i aksjer og grunnfondsbevis. Banken har begrensede rammer for eksponering i aksjer og lignende verdipapirer, og porteføljen er godt diversifisert.

Styret anser kredittrisikoen ved eksponering i rentebærende verdipapirer som liten. Bankens overskuddslikviditet er plassert i en bredt diversifisert portefølje av finansielle instrumenter fra utstedere med høy kredittverdighet. Forvaltningen skjer i vesentlig grad ved plasseringer i statssertifikater, obligasjoner med fortrinnsrett, ordinære obligasjoner utstedt av finansinstitusjoner og andre næringer, ansvarlige lån og fondsobligasjoner, samt rentefond med høy grad av risikospredning og likviditet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er definert som risiko banken har for tap ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid. Styrets strategier for å redusere bankens likviditetsrisiko er å

ha innskudd fra publikum som bankens primære likviditetskilde, tilstrebe en balansert forfallsstruktur for bankens finansiering, samt ha en god balansesammensetting og fokus på diversifisering av finansieringskildene.

Konsernets fundingstrategi er basert på å utnytte mulighetene som ligger i å utstede obligasjoner med fortrinnsrett for dekning av det langsiktige finansieringsbehovet. Dette realiseres ved hjelp av datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittobligasjonene er konsernets hovedfinansieringskilde utenom publikumsinnskudd. Etablering av offisiell rating i 2013 regnes for å være det største enkeltgrepet som banken kunne gjennomføre for å redusere den generelle likviditetsrisikoen, ved at tilgang til nye og store finansieringskilder er åpnet. Offisiell rating er dessuten en forutsetning for å søke opptak av lån i internasjonale kapitalmarkeder om det skulle bli aktuelt.

Bankens fastlagte rammer for likviditetsstyring er samlet i et strategidokument som tas opp til årlig fornyelse. Det er utarbeidet beredskapsplaner i tråd med Likviditetsforskriften.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig. Komiteen ledes av administrerende banksjef, og består for øvrig av lederne for bankens forretningsområder i tillegg til regnskapssjef og risk manager. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid.

Likviditetssituasjonen måles blant annet ved likviditetsindikatorer. Dette er mål på i hvilken grad bankens langsiktige forpliktelser er dekket av kort- eller langsiktig finansiering. Styret har fastsatt at banken skal oppfylle kravene til moderat avvik, målt etter Finanstilsynets anbefalinger.

Videre har styret fastsatt at banken skal ha som målsetting å ha likviditet til å dekke bankens forpliktelser uten tilførsel av kapital utenfra i en periode på tolv til atten måneder med normaldrift.

Fana Sparebank har rapportert Liquidity Coverage Ratio (LCR) til Finanstilsynet på kvartalsbasis gjennom hele året. Det er utarbeidet en tilpasningsplan for de nye likviditetskravene i Basel III frem til iverksettelse fra 2015.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som potensielle tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt, eller eksterne hendelser. Tapene kan påføres ved kvalitetsbrister i bankens løpende drift, og tap av renommé, som igjen medfører tap av inntekter. Det operative ansvaret for kvalitet i egen drift ligger hos linjeledere.

Banken har ikke hatt operasjonelle tap av betydning siste år. For å minimalisere operasjonelle tap har banken

kontinuerlig fokus på å heve kvaliteten i bankens internkontrollrapportering, samt styring av restrisiko.

INTERNREVISJON

Banken har hatt egen internrevisjon siden 2007. Revisjonsselskapet PwC er engasjert for å utføre denne tjenesten.

COMPLIANCE

Bankens compliancefunksjon ledes av bankens juridiske avdeling. Compliance har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Funksjonen skal også proaktivt identifisere, dokumentere og vurdere compliancerisiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter.

Basel II-regelverk

Fana Sparebank har utarbeidet en totalrisikomodel som utgangspunkt for beregning av bankens kapitalbehov, ICAAP, i henhold til regelverket slik det beskrives i Basel II, pilar 2. Banken har identifisert og beskrevet følgende risikoområder som legges til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: Kredittrisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Fana Sparebank har valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si standardmetoden med hensyn til kredittrisiko, og basismetoden for operasjonell risiko. Beregnet kapitalbehov for kredittrisiko etter standardmetoden er økt med et tillegg for konsentrasjonsrisiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarier i tillegg til metoder som er beskrevet i Finanstilsynets moduler for ulike risikoområder.

Målingen av ICAAP er basert på bankens inngående balanse for regnskapsåret. Primo 2013 ble kapitalbehovet beregnet til 901 millioner kroner. Faktisk ansvarlig kapital utgjorde 1.101 millioner kroner, slik at bankens bufferkapital ble 200 millioner kroner eller 18 prosent av bankens ansvarlige kapital. Styret er opptatt av tilstrekkelig kapitalisering ut fra risiko i virksomheten og forventet vekst i 2014, og vurderer, blant andre tiltak, styrking av både kjernekapital og ren kjernekapital.

Totalrisikomodelen og beregningen av kapitalbehovet i henhold til Basel II-reglementet er beskrevet i et eget ICAAP-dokument.

Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder.

7. Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebanks HR-strategi bygger opp under bankens visjon og verdigrunnlag. Vår overordnede målsetting er å være en foretrukket arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i banken vurderes å være godt. Det gjennomføres to medarbeidermålinger i året for å kartlegge arbeidsmiljøet. Banken oppnår generelt sett høy score og målingene viser en positiv utvikling.

Det totale legemeldte sykefraværet viser en nedgang fra 7,3 prosent i 2012 til 6,6 prosent i 2013. Det egenmeldte fraværet er fortsatt lavt og er i underkant av 1 prosent. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2013.

Styret er opptatt av at banken har gode arbeidsvilkår, idet dette bygger opp under oppfatningen av at medarbeiderne og den kompetansen de representerer, er bankens viktigste ressurs.

Kompetanseutvikling

Kompetanse ansees å være et viktig konkurransefortrinn for Fana Sparebank. Banken har videreført satsingen på langsiktig kompetanseutvikling gjennom utstrakt fag- og salgstrening. I 2013 har det vært gjennomført en rekke opplæringstiltak både i regi av egne og eksterne krefter. Det er fortsatt fokus på å imøtekomme kompetansekravene som stilles til autorisering av finansielle rådgivere. Ved årsskiftet har banken 42 medarbeidere som er ferdig autoriserte finansielle rådgivere, en økning på 10 fra 2012.

Likestilling

Blant bankens medarbeidere er kjønnsfordelingen 60 prosent kvinner og 40 prosent menn.

Banken har som målsetting å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Ved bankens salgssavdelinger er 4 av 5 ledere kvinner, mens det for andre deler av mellomleder- og fagsjefsiktet, samt i bankens øverste ledergruppe fortsatt er overvekt av menn. Ved rekruttering tas det hensyn til eksisterende kjønnsbalanse når kompetansekrav ellers er oppfylt. Bankens programmer for kompetanseøkning og opplæring forventes å styrke muligheten for intern rekruttering av kvinner til ledende stillinger.

Bankens styre består av seks medlemmer. Tre av de fast valgte medlemmene er kvinner.

Diskriminering

Gjennom drift, rekruttering og utøvelsen av virksomheten ansees banken å opptre i tråd med diskrimineringslovens formål, herunder å gi like muligheter og rettigheter, samt å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

8. Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet.

Banken har ingen særskilt FoU-aktivitet.

YTRE MILJØ

Bankens virksomhet forurensrer ikke det ytre miljø utover det som ansees å være normalt for en virksomhet av denne type. Ved bankens hovedkontor er det iverksatt energiøkonomiserende tiltak i form av døgnbasert ventilasjons- og temperaturkontroll. Banken har avtale om leveranser av el-kraft som erstatter oljefyring så lenge det er tilgang på tilfeldig kraft. Det utøves kildesortering av papir-, rest- og farlig avfall. Det er videre inngått avtale om innsamling og resirkulering av alt utrangert IT-utstyr.

Bankens utlånsvirksomhet gir indirekte påvirkningsmulighet i miljøforhold. Miljørelatert risiko vurderes på lik linje med annen type risiko. I kredittsaker vurderes kundenes holdning og evne til å etterleve pålagte eller forventede miljøkrav. Banken finansierer ikke virksomhet som ikke har nødvendig godkjenning fra offentlige miljøvernmyndigheter.

9. Lederskifte i Fana Sparebank

I 2014 går administrerende banksjef Nils Martin Axe av ved oppnådd pensjonsalder. Axe har ledet banken siden 1992, og ble først ansatt i 1983. Gjennom de mer enn tyve årene under Axes ledelse har konsernet Fana Sparebank gjennomgått en rivende utvikling. Med vekslende økonomiske forhold og stadig mer krevende omgivelser i form av konkurranse og eksterne rammebetingelser, fremstår Fana Sparebank som en moderne, engasjert og svært livskraftig lokal sparebank. I tillegg står banken støtt som en frittstående og selvstendig enhet, med god forankring og eierskap i produktselskaper innen bl.a. forsikring, finansiering og verdipapirhandel. Styret vil gjerne gi uttrykk for stor takknemlighet overfor administrerende banksjef for den innsatsen som er lagt ned i å bygge opp organisasjonen og virksomheten, samt å ha forvaltet sparebankens interesser på en god og forbilledlig måte.

Styret har ansatt Lisbet K. Nærø (51) som ny administrerende banksjef i Fana Sparebank. Hun har mange års erfaring fra lederstillinger innen finans og transportsektoren, og vil tiltre i april 2014.

10. Datterselskaper

Fana Sparedata AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank, og har en aksjekapital på 500.000 kroner. Formålet er å drive utleie av betalingsterminaler og kundeinstallerte terminaler tilknyttet banken. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader ble 479.532 kroner (353.914).

Fana Sparebank Eiendom AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapital på 5.758.000 kroner. Selskapet driver både bolig- og næringsmegling. Selskapet har ved utgangen av 2013 25 ansatte. Det er utført 24 årsverk (23). Årets resultat etter skattekostnader ble 2.621.196 kroner (3.630.134).

Fana Sparebank Regnskap AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapitalen på 500.000 kroner. Selskapet er regnskapsfører for en rekke små og mellomstore virksomheter. Det er ved utgangen av 2013 15 ansatte i selskapet, og det ble utført 14,8 årsverk (15). Selskapet er lokalisert på Midtun, Straume og i Åsane. Årets resultat etter skattekostnader ble et underskudd på 30.792 kroner (150.084).

Fana Sparebank Boligkreditt AS

Boligkreditselskapet er et 100 prosent eid datterselskap med en aksjekapital på 240 millioner kroner. Selskapet ble opprettet i 2009 med formål å overta deler av morbankens boliglånsportefølje. Selskapet har ingen ansatte, men har inngått en avtale med Fana Sparebank for drift og administrasjon av virksomheten. Finansieringen skjer gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Årets resultat etter skattekostnader ble 46,0 millioner kroner (24,1).

Kinobygg AS

Fana Sparebank eier 86,9 prosent av aksjene i eiendoms-selskapet Kinobygg AS. Aksjekapitalen er 114.600 kroner. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader ble 418.381 kroner (866.212)..

11. Disponering av resultat i morbank

Årets resultat på 94,7 millioner kroner blir tillagt sparebankens fond. Dette utgjør 0,66 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i morbank. Styret foreslår at årets avsetning til gaver og allmenntilrette formål skal være på 5 millioner kroner.

10. Utsikter for 2014

I 2013 ble det registrert et omslag i boligmarkedet. En generell oppbremsing i norsk økonomi og litt lavere lønnsvekst i kombinasjon med at publikum kan tenkes å oppfatte prisnivået som høyt, er trolig noen av årsakene. På kort sikt kan dette medføre noe fall i boligprisene. Det legges likevel til grunn at fundamentale forhold ved den norske økonomien, herunder beskjedne arbeidsledighet og et vedvarende lavt rentenivå, vil dempe eventuelle negative konsekvenser hos publikum.

Blant de største utfordringene for bankene generelt er arbeidet med å tilfredsstille fremtidige kapitalkrav. Styret anser banken for å være godt rustet til å møte disse kravene, først og fremst gjennom resultatene fra virksomheten. I tillegg vurderes mulighetene for å kunne utstede ansvarlige lån,

hybridkapital og eventuelt egenkapitalbevis som gode, gitt de nåværende markedsutsiktene.

Konsernets evne til å generere inntekter fra kjernevirksomheten er blitt styrket gjennom volumvekst og økte marginer. Når de realøkonomiske effektene av finanskrisen er i ferd med å bli avløst av de internasjonale tiltakene for å styrke bankenes likviditet og soliditet, forventes det at det vil bli rettet økt oppmerksomhet på en normalisering av prisingen av kundeinnskudd.

Styrets og administrasjonens fokus på bankens kostnadsnivå fortsetter. Lav kostnadsvekst kombinert med positiv utvikling i konsernets inntjening vil være vesentlige bidrag for å sikre konsernets langsiktige mål. Det er målsatt at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti.

Det viktigste bidraget for å sikre en god, langsiktig utvikling i henhold til de fastlagte strategiene vil likevel være evnen til å møte eksisterende og nye kunder med de riktige tjenestene i de rette kanalene. Det er iverksatt et eget prosjekt for å utvikle en helt ny og fremtidsrettet digital plattform. Den digitale filialen blir lansert i 2014. Det stilles store forventninger til at dette vil medføre et positivt løft til nytte og gagn for kundene.

Konkurransesituasjonen bankene i mellom er fortsatt meget sterk, og kravene til den enkeltes evne og vilje til omstilling blir store. Det er nødvendig for å møte utfordringene de nærmeste årene. Styret retter i den anledning en særlig takk til bankens dyktige og lojale medarbeidere for godt utført arbeid i en krevende periode, og i særlig grad overfor den enkelte for positiv vilje til omstilling og utvikling.

Nesttun, 31. desember 2013 / 25. mars 2014
i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Anne-Merete Ask
styremedlem

Tom Erling Rønning
styremedlem

Janniche Daae Tønjum
styremedlem

Aase Gjemdal
repr. for ansatte

Nils Martin Axe
adm. banksjef

Regnskap og noter

Note	Side
Resultatregnskap og balanse	28
Kontantstrømoppstilling	30
Endringer i egenkapitalen	31
1 Regnskapsprinsipper	32
2 Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger	38

Resultatregnskap

3 Segmentrapportering	39
4 Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	40
5 Provisjonsinntekter og gebyrer	41
6 Provisjonskostnader	41
7 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	42
8 Andre inntekter	42
9 Personal og generelle administrasjonskostnader	43
10 Andre driftskostnader	43
11 Skattekostnader	44

Balanse

12 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen	46
13 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost	48
14 Verdsettelseshierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi	50
15 Kontanter, innskudd i Norges Bank	52
16 Utlån	53
17 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område	54
18 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer	55
19 Misligholdte, tapsutsatte engasjementer	56
20 Nedskrivninger på utlån og garantier	56
21 Maksimal kreditteksponering	58
22 Kredittrisiko og risikoklassifisering	60
23 Finansielle derivater	63
24 Rentebærende verdipapirer	64
25 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, morbank	65
26 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, konsern	67
27 Datterselskap	69
28 Immateriell eiendeler	69
29 Varige driftsmidler	70
30 Gjeld	71
31 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	72
32 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	73
33 Avsetninger og pensjonsforpliktelser	77
34 Kapitaldekning	78

Note	Opplysninger om risiko	Side
35	Risikoforhold	79
36	Markedsrisiko – stresstesting	80
37	Likviditetsrisiko/restløpetid	82
38	Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank	85
39	Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, konsern	86
40	Rentefølsomhet	88

Øvrige opplysninger

41	Transaksjoner med nærstående parter	89
42	Godtgjørslar og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte	90
43	Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	91
44	Operasjonelle leieforhold	92
45	Investeringseiendom	92

Resultatregnskap

(i mill. kr)

	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
			Omarbeidet		Omarbeidet
Renter- og kredittprovisjonsinntekter	4	514,6	496,2	673,3	620,1
Rentekostnader	4	322,2	311,2	400,8	389,1
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	192,4	185,0	272,5	231,0
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	7	6,6	5,9	2,9	2,0
Provisjonsinntekter og gebyrer	5	56,2	51,4	99,2	96,0
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	-6,0	-5,7	-6,0	-5,7
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter	7	24,9	17,0	24,2	16,9
Andre inntekter	8	34,2	3,5	33,2	3,1
Andre driftsinntekter		115,9	72,1	153,6	112,3
Sum driftsinntekter		308,3	257,1	426,1	343,3
Personalkostnader	9, 32, 42	91,3	91,3	124,1	123,0
Administrasjonskostnader	9	39,4	38,1	51,1	49,2
Ordinære avskrivninger	28, 29	10,8	10,2	11,1	11,0
Andre driftskostnader	10	23,6	24,9	30,3	30,9
Driftskostnader		165,1	164,4	216,5	214,0
Driftsresultat før tap		143,2	92,6	209,6	129,3
Tap på utlån og garantier	20	9,7	6,5	10,1	6,7
Driftsresultat etter tap		133,5	86,1	199,5	122,6
Skattekostnader	11	38,8	21,2	57,9	32,5
Resultat etter skattekostnad		94,7	64,9	141,6	90,1
Majoritetsandel av periodens resultat				141,5	90,0
Minoritetsandel av periodens resultat				0,0	0,1
Totalresultat					
Resultat for perioden		94,7	64,9	141,6	90,1
Estimatavvik pensjoner		-22,6	28,9	-23,3	28,2
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner		6,3	-8,1	6,5	-7,9
Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet		-16,3	20,8	-16,8	20,3
Endring aksjer tilgjengelig for salg		51,3	0,3	51,3	0,3
Sum øvrige resultatposter som senere kan bli reklassifisert til resultatet		51,3	0,3	51,3	0,3
Øvrige resultatelementer for perioden		35,0	21,1	34,5	20,6
Totalresultat for perioden		129,7	86,0	176,1	110,7
Majoritetsandel av periodens totalresultat				176,0	110,6
Minoritetsandel av periodens totalresultat				0,0	0,1

Balanse

(i mill. kr)

Eiendeler	Note	MORBANK			KONSERN		
		31.12.13	31.12.12	01.01.12	31.12.13	31.12.12	01.01.12
			Omarbeidet	Omarbeidet		Omarbeidet	Omarbeidet
Kontanter, innskudd i Norges Bank	15	127,9	149,9	140,4	127,9	149,9	140,4
Utlån til kredittinstitusjoner	12, 22	628,0	377,7	194,7	192,8	135,8	7,2
Utlån til kunder	16-22	9 847,5	9 598,6	8 914,5	15 021,8	13 740,8	12 458,6
Finansielle derivater	23	13,3	17,4	20,1	13,3	17,4	20,1
Rentebærende verdipapir	24	2 973,0	3 429,5	3 135,0	2 892,9	2 534,5	2 335,0
Aksjer og egenkapitalbevis	25-26	306,8	252,7	218,6	312,4	257,0	222,4
Aksjer i datterselskap	27	263,0	263,0	263,0	0,0	0,0	0,0
Immatrielle eiendeler	28	13,0	16,4	14,1	13,3	16,5	14,1
Varige driftsmidler	29, 45	75,7	88,7	88,6	78,3	91,5	94,1
Andre eiendeler		77,3	8,5	5,2	77,3	8,5	5,2
Utsatt skattefordel		0,0	0,0	8,2	0,0	0,0	8,3
Forskuddsbetalte og opptjente renter		4,1	3,1	4,0	21,9	17,7	17,7
Sum eiendeler		14 329,4	14 205,6	13 006,2	18 751,8	16 969,7	15 323,2
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	30	290,1	971,8	1 246,8	261,3	959,1	1 226,6
Innskudd fra kunder	30	9 167,9	9 069,1	8 437,7	9 162,9	9 061,5	8 431,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	30	3 169,6	2 825,8	2 041,3	7 499,8	5 539,6	4 338,6
Finansielle derivater	23	23,2	28,5	17,6	23,2	28,5	17,6
Annen gjeld		20,4	13,6	16,8	26,3	18,7	22,1
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	31	20,2	16,9	14,4	25,3	22,3	26,4
Betalbar skatt	11	30,8	18,3	28,2	49,8	29,4	32,2
Utsatt skatt	11	4,6	3,8	0,0	4,5	3,7	0,0
Avsetninger og pensjonsforpliktelse	33	46,0	27,9	56,9	46,5	28,5	57,9
Ansvarlig lånekapital	12	199,5	0,0	0,0	199,5	0,0	0,0
Sum gjeld		12 972,3	12 975,8	11 859,8	17 299,2	15 691,3	14 152,9
Minoritetsinteresser					1,1	1,1	1,0
Sparebankens fond		1 271,9	1 195,4	1 111,7	1 366,2	1 242,9	1 134,6
Gavefond		3,2	3,6	4,2	3,2	3,6	4,2
Verdiendring tilgjengelig for salg		82,1	30,8	30,5	82,1	30,8	30,5
Sum egenkapital	34	1 357,2	1 229,8	1 146,4	1 452,5	1 278,4	1 170,3
Sum gjeld og egenkapital		14 329,4	14 205,6	13 006,2	18 751,8	16 969,7	15 323,2
Forretninger utenom balansen	43						

Nesttun, 31. desember 2013 / 25. mars 2014
I styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Anne-Merete Ask
styremedlem

Tom Erling Rønning
styremedlem

Janniche Daae Tønjum
styremedlem

Aase Gjemdal
repr. for ansatte

Nils Martin Axe
adm. banksjef

Kontantstrømoppstilling

(i mill. kr)

	Noter	MORBANK		KONSERN	
		31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Rente-og provisjonsinnbetalinger fra kunder		413,2	437,8	571,9	561,7
Netto inn- /utbetalinger av lån til kunder		-306,7	-802,6	-1 339,3	-1 400,7
Renteutbetalinger til kunder		-225,4	-226,2	-225,2	-226,0
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder		141,9	566,0	144,5	564,6
Renteinnbetalinger sentralbanken		0,7	0,7	0,7	0,7
Innbetaling av utbytte		6,6	5,7	2,9	1,8
Utbetalt ved investering aksjer holdt for omsetning		-2,5	-8,0	-7,1	-13,2
Innbetalt ved salg aksjer holdt for omsetning		11,8	3,2	14,5	8,3
Utbetalinger drift		-124,5	-149,6	-177,7	-201,0
Utbetalinger skatter		-31,6	-27,2	-42,9	-31,2
Øvrige inntekter		0,0	0,0	42,0	44,2
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		-116,5	-200,2	-1 015,5	-690,8
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
Utbetalt ved investering i aksjer tilgjengelig for salg		-15,0	-28,9	-15,0	-28,9
Innbetalt ved salg investering aksjer tilgjengelig for salg		22,4	0,0	22,4	0,0
Kjøp av varige driftsmidler	28, 29	-4,3	-12,6	-4,6	-8,6
Salg av varige driftsmidler		39,4	0,0	39,4	-2,3
Netto inn-/utbetalinger ved omsetning av rentebærende verdipapirer		468,3	-274,0	-332,0	-179,0
Renteinntekter sertifikater/obligasjonsplasseringer		84,8	100,2	70,2	75,9
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter		4,8	3,5	4,8	3,5
Endring EK		-26,4	0,0	-26,9	0,0
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		574,2	-211,9	-241,6	-139,3
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
Netto plassering/låneopptak kredittinstitusjoner		-718,0	-212,7	-734,1	-205,2
Netto inn-/utbetalinger på utlån til kredittinstitusjoner		-202,1	-49,5	-8,9	5,0
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld		2 259,2	1 900,3	4 159,2	2 607,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av sertifikater og obligasjonsgjeld		-1 915,5	-1 115,4	-2 220,6	-1 412,9
Netto rentebetalinger på finansaktiviteter		-96,7	-98,4	-154,0	-151,6
Opptak av ansvarlig lånekapital		199,5	0,0	199,5	0,0
Rentebetalinger på ansvarlig kapital		-3,6	0,0	-3,6	0,0
Gaver		-2,4	-2,6	-2,4	-2,6
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-479,7	421,6	1 235,1	839,7
Netto kontantstrøm for perioden		-22,1	9,5	-22,1	9,5
Netto endring i kontanter					
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse	15	149,9	140,4	149,9	140,4
Beholdning av kontanter ved periodens slutt	15	127,9	149,9	127,9	149,9
Netto endring i kontanter		-22,1	9,5	-22,1	9,5

Endringer i egenkapitalen

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN				
	Spare- bankens fond	Gavefond	Verdi- endring tilgjengelig for salg	Sum	Spare- bankens fond	Gavefond	Verdi- endring tilgjengelig for salg	Minoritets interesser	Sum
Egenkapital 31.12.11	1 144,3	4,2	30,5	1 179,0	1 167,2	4,2	30,5	1,0	1 202,9
Implementering av IAS19R	-32,6			-32,6	-32,6				-32,6
Omregnet egenkapital 01.01.12	1 111,7	4,2	30,5	1 146,4	1 134,6	4,2	30,5	1,0	1 170,3
Resultat 2012 omregnet etter IAS19R	64,9			64,9	90,0			0,1	90,1
Utvidet resultat	20,8		0,3	21,1	20,3		0,3		20,6
Totalresultat for perioden	85,7	0,0	0,3	86,0	110,3	0,0	0,3	0,1	110,7
Gavefond vedtatt forstanderskapsmøte	-2,0	2,0		0,0	-2,0	2,0			0,0
Belastet gavefondet		-2,6		-2,6		-2,6			-2,6
Egenkapital 31.12.12	1 195,4	3,6	30,8	1 229,8	1 242,9	3,6	30,8	1,1	1 278,40
Resultat 2013	94,7			94,7	141,5			0,0	141,6
Utvidet resultat 2013	-16,3		51,3	35,0	-16,3		51,3		35,0
Totalresultat for perioden	78,5	0,0	51,3	129,7	125,3	0,0	51,3	0,0	176,6
Gavefond vedtatt forstanderskapsmøte	-2,0	2,0		0,0	-2,0	2,0			0,0
Belastet gavefondet		-2,4		-2,4		-2,4			-2,4
Egenkapital 31.12.13	1 271,9	3,2	82,1	1 357,2	1 366,2	3,2	82,1	1,1	1 452,5

Note 1 Regnskapsprinsipper

Generelt

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen, Norge. I tillegg har banken avdelingskontor i Åsane, Bergen sentrum, Lagunen og på Straume. Banken har ikke andre eiere enn bankens innskytere.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Regnskap AS, Fana Sparebank Eiendom AS, Fana Sparedata AS, Fana Sparebank Boligkreditt AS og Kinobygg AS.

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår boligkredittselskap, eiendomsmeglervirksomhet og regnskapservice som virksomheter organisert i egne datterselskaper.

Konsernets regnskap for 2013 ble gjennomgått og vedtatt på forstanderskapsmøte 25. mars 2014.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følge av regnskapsloven.

Selskapsregnskapet avlegges etter samme regelverk som konsernregnskapet.

Regnskapet er basert på historisk kost med unntak av virkelig verddivurdering for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og finansielle derivater og finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Regnskapet presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter presenteres i millioner dersom annet ikke er angitt spesifikt.

Presentasjon av balansen er basert på likviditet, slik at alle eiendeler og forpliktelser presenteres i likviditetsrekkefølge.

Estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør vurderinger og benytter estimater og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsippene og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og forutsetninger gjennomgås og vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Se note 2 for videre omtale av estimater.

Konsolidering

I konsernregnskapet for bankkonsernet inngår Fana Sparebank med 4 heleide datterselskaper og et datterselskap hvor banken har en betydelig eierandel (over 80 %). Fana sparebank har bestemmende innflytelse over datterselskapene, da eierandelen er over 50 % og det ikke er forhold som tilsier at andre har vesentlig kontroll.

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet til anskaffelseskost.

Konsernregnskapet viser finansiell stilling og resultat av årets virksomhet, endringer i egenkapital og kontantstrømmen som en økonomisk enhet.

Alle konserninterne investeringer, transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper tilpasses når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper. Mer-/mindreverdier i døtre innregnes i konsernet.

Minoritetsinteresser blir presentert som egen post under egenkapitalen.

Omregning utenlandsk valuta

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs, resultatføres.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres og måles i samsvar med IAS 39. Målingen av finansielle instrumenter er avhengig av hvordan instrumentene er klassifisert.

FINANSIELLE INSTRUMENT TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRING OVER RESULTATET

I denne kategorien inngår finansielle instrumenter holdt for trading og finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle instrumenter som holdes for trading karakteriseres av at de omsettes hyppig og at investeringene etableres med mål om kortsiktig gevinsttaking. Finansielle derivater til styring av renterisiko inngår også i denne kategorien.

Finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet omfatter sertifikater, obligasjoner, aksjer, aksjefond, fastrenteutlån, obligasjonslån med fast rente og fastrenteinnskudd. Fastrenteutlån samt -innskudd, som obligasjonslån med fastrente øremerkes til virkelig verdi fordi denne metoden for verdsetting reduserer i vesentlig grad inkonsistent måling som ellers ville oppstå. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle instrumenter som styres samles vil reflekteres samtidig i resultatet.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi vil ved første gangs innregning, innregnes til virkelig verdi som normalt er transaksjonsprisen på handelsdagen. Instrumentene måles videre til virkelig verdi. Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, - inkludert utbytte, medtas i regnskapet under «Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter» i den perioden de oppstår.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TILGJENGELIG FOR SALG TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg er ikke derivative finansielle instrumenter som vi velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i øvrige kategorier.

Konsernet har aksjer klassifisert i denne kategorien. Finansielle instrumenter i denne kategorien innregnes første gang til virkelig verdi inklusiv direkte transaksjonskostnader. Verdiendringer føres som andre inntekter og kostnader over totalresultatet inntil instrumentet selges (fraregnes) eller instrumentet nedskrives.

Utbytte på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg føres over resultatet når konsernets rett til utbytte er fastslått.

VERDIVURDERING - ETTERFØLGENDE MÅLING FOR FINANSIELLE INSTRUMENT TIL VIRKELIG VERDI

Finansielle instrument til virkelig verdi og finansielle instrumenter tilgjengelig for salg vurderes til virkelig verdi etter første gangs balanseføring. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp med, i en transaksjon mellom uavhengige parter.

Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansedagen.

Finansielle instrumenter som ikke er børsnotert eller omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved

Note 1 (forts.)

verdsettelse av finansielle instrumenter anvender konsernet modeller basert på data som er observerbare i markedet i den grad slike er tilgjengelige.

Ved beregning av virkelig verdi på enkelte ikke-standardiserte derivatkontrakter blir det innhentet kurser fra kontraktsmotpart på balansedagen.

For konsernets egenkapitalinvesteringer som handles i ikke-aktive markeder, baseres virkelig verdi på balansetidspunktet på tilgjengelig regnskapsinformasjon og følgende vurderinger:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på investerings egenkapital.

Finansielle instrumenter fra regnes når rettighet til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen er overført til annen part.

Når verdipapir klassifisert som tilgjengelig for salg selges, tilbakeføres samlet verdiregulering som tidligere er ført over andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Realisert gevinst/tap føres over resultat. Nedskrivning under kostpris som følge av varig og vesentlig verdinedgang føres over resultat.

LÅN OG FORDRINGER

Lån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer førstegangsinnregnes til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader.

Lån med flytende rente verdsettes etter første måling til amortisert kost, og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektive renten.

Lån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen.

**HOLDE TIL FORFALL
INVESTERINGER, BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST**
Lån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer førstegangsinnregnes til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader.

Lån med flytende rente verdsettes etter første måling til amortisert kost, og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektive renten.

Lån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene

med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen.

Kreditspread på utlån endres ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kreditspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres.

HOLDE TIL FORFALL INVESTERINGER, BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST

Kategorien omfatter verdipapirer som banken har intensjon om og evne til å holde til forfall. Finansielle eiendeler som holdes til forfall blir førstegangsinnregnet til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonsutgifter. Etter førstegangsinnregning blir eiendelene målt til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetode, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

VERDIFALL - NEDSKRIVNINGER AV FINANSIELLE EIENDELER

Nedskrivninger av finansielle eiendeler, herunder individuelle- og gruppe nedskrivninger, er regnskapsestimater. Nedskrivninger for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Som objektive bevis regnes blant annet: vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. For grupper kan det i tillegg være nasjonale og lokale økonomiske forhold som korrelerer med renteøkning til kunder, økning i arbeidsløshet, reduksjon i boligpriser, negative hendinger i en bransje og lignende. En finansiell eiendel anses å være utsatt for verdifall dersom de objektive bevisene har en negativ effekt på estimert fremtidig kontantstrøm for eiendelen.

Individuelle nedskrivninger utlån

Dersom objektive bevis for verdifall kan identifiseres, estimeres nedskrivningen som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimert fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets opprinnelige internrente beregnet etter effektiv rente metode. Endring i kredittisiko påvirker ikke internrenten.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementets balanseførte verdi, og endringen i verdi klassifiseres som «Tap på utlån og garantier».

Gruppenedskrivninger:

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som har blitt vurdert individuelt, men der tapsnedskrivninger ikke er foretatt blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen, og som kan knyttes til gruppen.

Gruppenedskrivningene er i utgangspunktet basert på risikoklassifiseringsmatrisen og erfaringstall fra historiske tapsprosjenter fra individuelle nedskrivninger for de respektive risikoklasser i Privatmarkedet (PM) og Bedriftsmarkedet (BM). PM og BM er de overordnede gruppene i gruppenedskrivningsmodellen. Videre er det identifisert særskilte grupper som prosjektfinansiering i eiendomssegmentet (BM) samt tidlig mislighold (BM) og «makro» hendelser som påvirker betjeningsevne og verdi på sikkerheter (Incurred But Not Reported, IBNR). Gruppene er definert som utlån med like risikoegenskaper. Gruppenedskrivningsmodellen dekker også garantier (BM).

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og periodens endringer resultatføres under «Tap på utlån og garantier».

Nedskrivninger på tap konstateres og føres ut av balansen når:

Note 1 (forts.)

- Mottatt tilbakemelding fra ekstern inkassator om at kunde ikke er søkegod.
- Avvikling av konkursbo.
- Avtale om gjeldsordning, dersom det foreligger usikret krav.
- Banken fatter beslutning om endelig ettergivelse av krav.

FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Finansielle forpliktelser med flytende rente er balanseført til amortisert kost. Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs innregning med fradrag for betalte avdrag og med tillegg eller fradrag for akkumulert amortisering av enhver forskjell mellom kostpris og pålydende. Amortiseringen skjer ved bruk av effektiv rente. Ved tilbakekjøp av finansielle forpliktelser med flytende rente blir forskjellen mellom balanseført verdi og betalt vederlag resultatført.

Finansielle forpliktelser med fast rente blir balanseført til virkelig verdi (FVO). Dette gjelder obligasjonsgjelden med fast rente og innskudd med fastrente. Ved etterfølgende målinger blir markedspriser for obligasjonsgjelden innhentet på balansedagen fra børs eller ulike meglere. Verdiendring føres over resultatet.

Virkelig verdi på fastrenteinnskudd blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i innskuddene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på innskudd endres ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kredittspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER
Kontanter er definert som kontanter og innskudd i Norges Bank.

UTLÅN

Utlån balanseføres, avhengig av motpart, enten som utlån til kunder, eller som utlån til kredittinstitusjoner, uavhengig av verdimålingsprinsipp.

Renteinntekter utlån inkluderes i netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ved bruk av effektiv rentemetode, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Periodiserte renter inngår i netto utlån i balansen.

Endringer i kontantstrømmer som kan knyttes til identifiserte objektive bevis for verdifall på balansedagen, inngår i nedskrivning på utlån (se beskrivelse Verdifall over).

Øvrige verdiendringer på porteføljen av fastrenteutlån som vurderes til virkelig verdi, inngår i linjen «Netto gevinster/tap finansielle instrumenter».

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

I denne kategorien inngår alle sertifikater og obligasjoner. Porteføljen omfatter både sertifikater og obligasjoner inkludert i tradingporteføljen, sertifikater og obligasjoner definert som eiendeler balanseført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og sertifikater og obligasjoner som holdes til forfall. Renteinntekter knyttet til disse porteføljene målt etter effektive rente metoden inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

Andeler i pengemarkeds- og obligasjonsfond blir også presenter under denne kategorien.

Utvikling gjennom året på pengemarkeds- og obligasjonsfond splittes i en renteavkastning og kursendring. Renteavkastningen inngår i «Netto rente og kredittprovisjonsinntekter», mens kursendringen inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

AKSJER OG ANDELER

I denne kategorien inngår aksjer og andeler til virkelig verdi og aksjer tilgjengelig for salg.

Verdiendringer på aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter». Verdiendring på aksjer tilgjengelig for salg inngår i «Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet». Nedskrivning foretas når det er objektive indikasjoner på at eiendelen har falt i verdi. Dersom verdinedgangen ansees som vesentlig eller langvarig vil den akkumulerte verdien fjernes fra fond for urealiserte gevinster og innregnes i resultatet. Resultatført nedskrivning for en investering i et egenkapitalinstrument reverseres over andre inntekter og kostnader i totalresultatet ved en verdioppgang.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank benytter særlig rentebytteavtaler (swapper) for styring av renterisikoen for fastrenteinstrumenter (utlån/funding) Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ. Verdiendringen føres over resultatet.

Renteinntekter og kostnader for finansielle derivater inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

Fana Sparebank deltar i et garantikonsortium i Eksportfinans som skal avlaste Eksportfinans sin likviditetsportefølje for verditap for kredittrisiko. Denne garantien er et derivat vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi baseres på rapporter mottatt fra Eksportfinans som viser Fana Sparebank sin andel.

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder, uavhengig av verdimålingsprinsipp.

Rentekostnadene inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIR

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, omfatter utstedte sertifikater og obligasjoner. Rentekostnadene inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

BYGG OG ANDRE VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Note 1 (forts.)

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f. eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner	3–5 år
Inventar	3–5 år
EDB-utstyr	3–5 år
Transportmidler	5 år

Eiendelens restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Konsernet har definert bygningen Torget 1 som investeringseiendom etter avsluttet bankdrift i lokalene. Fra 15.09.12 leies hele bygget ut i henhold til en operasjonell leieavtale. Banken benytter anskaffelses-kostmodellen, dvs at eiendommen balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger og eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. Eiendommen er blitt solgt i desember 2013 og ført ut av balansen.

IMMATERIELLE EIENDELER

Programvare som spesialtilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

VERDIFALL – NEDSKRIVNINGER AV IKKE FINANSIELLE EIENDELER

På balansedagen vurderes det om det er indikasjon på verdifall knyttet til balanseført verdi av ikke finansielle eiendeler. Er slike indikasjoner til stede vil gjenvinnbart beløp for eiendelen estimeres. Gjenvinnbart beløp for en eiendel er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Bruksverdi vil være neddiskonterte estimerte fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen. Verdifall føres mot andre driftskostnader.

INNTEKTSFØRING

Renter, provisjoner og gebyrer tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens balanse.

Bankgebyr, provisjoner og lignende som belastes kunden ved låneopptak, balanseføres og periodiseres over lånets løpetid (amortisert kost).

Inntekter av regnskapsføringstjenester skjer i takt med utførelse av tjenesten. Salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene. Meglerprovisjon inntektsføres når det er inngått bindende avtale mellom kjøper og selger. Dette skjer ved budaksept mellom partene.

Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Utbytte inntektsføres gjennom verdimåling for instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet og når rett til utbytte er etablert for tilgjengelig for salg instrumenter. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

PENSJONSFORPLIKTELSE

Konsernet har både ytelsesbaserte pensjonsordninger og innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsen beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Virkelig verdi av pensjonsmidlene trekkes fra brutto forpliktelsen. Beregningene bygger på aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjoning. Diskonteringsrenten i beregningen er basert på markedsrenten på balansetidspunktet for obligasjoner med fortrinnsrett.

Endringer i pensjonsforpliktelsene som følge av endringer i aktuariemessige forutsetninger og variasjoner mellom faktisk og forventet avkastning på pensjonsmidlene, blir ført i balansen umiddelbart. Postene henføres til «Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet».

Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet av uavhengig aktuar.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

I tillegg til ytelsesplanen beskrevet over, har noen ansatte innskuddsbasert pensjonsordning. Tilskuddet til ordningen utgjør 5 % av lønn. Pensjonspremien innregnes som personalkostnad i resultatet i de perioder hvor ytelsene er utført av den ansatte.

LEASING

Konsernet som leietaker

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført til konsernet klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

Konsernet har ikke leieavtaler hvor risiko og avkastning er overført til konsernet (Finansielle leieavtaler)

Konsernet som utleier

Konsernet har vurdert sine utleiekontrakter som operasjonelle leieavtaler.

Utleide eiendeler presenteres som varige driftsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden som andre inntekter. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

SKATT

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt knyttet til årets resultat, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS 12 – inntektsskatt. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsesens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revidering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt.

Note 1 (forts.)

Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Skatt på formue blir ført som ordinær driftskostnad.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanken.

SEGMENTRAPPORTERING

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i 3 driftssegmenter for bankdrift: Privatmarked, Bedriftsmarked og Finans. I tillegg blir datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS rapportert som egne driftssegmenter. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som en del av segmentet Privatmarked.

Segmentrapporteringen bygger på intern finansiell rapportering ut fra konsernets organisering. Konsernets øverste beslutningstaker er administrerende banksjef.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Rapportering på geografiske segmenter utarbeides ikke da dette gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) blir imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

Vedtatte IFRS med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

IAS 27 Separat finansregnskap

Som en konsekvens av publiseringen av IFRS 10 Konsernregnskap, IFRS 11 Felleskontrollerte ordninger og IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak har IASB foretatt endringer i IAS 27. IAS 27 omhandler nå bare regnskapsføring i det separate finansregnskapet. Tittelen på standarden ble også endret i denne sammenheng. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Endringen påvirker ikke konsernets finansielle stilling eller resultat

IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i «currently has a legally enforceable right to set-off» og anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Endringen påvirker presentasjonen av finansielle instrument, men vil ikke ha betydning for konsernets resultat.

IAS 36 Verdifall på eiendeler

Endringen medfører at det må gis opplysninger om det gjenvinnbare beløpet på eiendeler som har blitt nedskrevet, dersom dette er fastsatt til virkelig verdi redusert for salgskostnader. Endringen må ses i sammenheng med IFRS 13 Måling av virkelig verdi. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Hovedprinsippene om nedskrivning ved verdifall har vært fulgt tidligere. Endringen omfatter i hovedsak opplysningsplikt, og har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat.

IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling

IASB har vedtatt endringer i sikringsbokføringsreglene under IFRS. Endringene innebærer at man ikke vil måtte avslutte sikringsbokføringen i de tilfeller der derivater utpekt i sikringsforhold må overføres for å gjennomføre clearing med en sentral motpart (central counterparty - CCP) som følge av lov eller annen regulering, gitt at nærmere angitte kriterier er oppfylt. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller

Endringen vil ikke påvirke konsernets finansielle stilling eller resultat da konsernet ikke har sikringsbokføring.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 omfatter pr. i dag første og andre fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39. Første fase omhandler klassifisering og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser, mens andre fase omhandler sikringsbokføring. Siste faser av dette prosjektet gjelder måling til amortisert kost og nedskrivning av finansielle eiendeler. Virkningstidspunkt er utsatt på ubestemt tid og det er ventet at standarden tidligst vil få pliktig virkningstidspunkt for regnskapsår som begynner 1. januar 2017.

Konsernet vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene er publisert.

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak for særskilt formål.

IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle foretak inkludert foretak med avgrenset formål (SPE). Endringene som er introdusert i IFRS 10 fordrer at ledelsen utøver vesentlig grad av skjønn for å avgjøre hvilke foretak som kontrolleres av morforetaket, hvor alle foretak som kontrolleres skal konsolideres. Avgjørende for om foretak skal konsolideres etter IFRS 10 er om det foreligger kontroll. Kontroll over et annet foretak foreligger når investoren er utsatt for, eller har rettigheter til, variabel avkastning fra sin involvering i foretaket, og evne til å bruke makt til å styre de aktivitetene i foretaket som i vesentlig grad påvirker avkastningen. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 10 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Konsernet Fana Sparebank består i dag av morbank pluss 4 selskap hvor eierandelen er 100 % og 1 selskap med eierandel på over 80 %. IFRS 10 vil ikke endre konsernets konsolidering og finansielle stilling og resultat med eierforhold i nåværende datterselskap. Ved overtakelse av nye selskap vil grad av faktisk kontroll bli avgjørende for konsolidering.

Note 1 (forts.)

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollerte ordninger, tilknyttede foretak, eller ikke-konsoliderte strukturerte foretak. IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 12 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Endringen medfører utvidede opplysninger, men får ingen virkning på konsernet stilling eller resultat.

Note 2 Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. De regnskapsestimaterne som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For finansiell eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnæringer for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi eller emisjon, mellom informerte, villige og uavhengige parter, brukes dersom den er omsatt/emittert innenfor rimelig tid. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapet egenkapital kombinert med skjønn.

Banken største plassering i kategorien aksjer tilgjengelig for salg knytter seg til investering i Frende Holding AS. Banken har en eierandel på 11,03 % i Frende Holding og har estimert aksjenes verdi til kr 225,3,- pr. aksje, som er siste omsetningskurs mellom uavhengige parter. Totalt 168 MNOK. Dette utgjør en merverdi i forhold til kost på 78,2 MNOK. Det er en ikke ubetydelig grad av usikkerhet knyttet til verdsettelsen av aksjens verdi. En endring i aksjekursen på +/- kr 20,- utgjør en endring i merverdien på +/- 14,9 MNOK. En eventuell verdiendring vil bokføres mot bankens totalresultat.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivninger skal foretas hvis objektive bevis for verdifall kan identifiseres. Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Som kriterier for nedskrivning på grupper av utlån brukes tapserfaringer per kundegruppe med utgangspunkt i de respektive risikoklasser. Rentenivå, arbeidsledighet, eiendomspriser m.m. er faktorer som også vil påvirke de estimerte nedskrivningene. Estimaterne er et resultat av en prosess som involverer forretningsområdene og risk manager. Ved vurdering av nedskrivning på utlån vil det hefte usikkerhet både ved identifisering av utlån hvor verdiene er svekket, estimering av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer, herunder verdivurdering av sikkerheter.

Individuelle nedskrivninger

Ved nedskrivning på enkeltkunder må det estimeres en kontantstrøm. Ved estimering av fremtidige kontantstrømmer skal saksbehandlere innhente og dokumentere ny/oppdaterte vurderinger av betjeningsnivoen for debitor evt. samskyldnere. Eventuelle overtagelse eller salg av sikkerheter hensyntas, herunder tilknyttet utgifter. Det blir derfor innhentet nye/oppdaterte realisasjonsverdi på deponerte sikkerheter. Oppdatert regnskapsinformasjon, eventuelt annen informasjon innhentes for å vurdere kundens finansielle stilling. I tillegg til nevnte faktorer vil det også være grader av skjønn i vurdering av neddiskonteringsperioden for kontantstrømmene. Det vil knytte seg usikkerhet til flere av estimatene.

Gruppenedskrivninger

Banken bruker anledningen som IAS 39 gir til å anvende erfaring og forenklete beregninger for å estimere nedskrivningen på identifiserte grupper, herunder estimere nedskrivning som en andel av brutto balanseført utlån. Det vil være usikkerhet knyttet til grunnlaget for å estimere reduksjon i fremtidige kontantstrømmer.

For ytterligere omtale av metode for individuelle- og gruppe nedskrivninger, se note 1 Regnskapsprinsipper.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuariemessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelse og pensjonskostnaden. Ved valg av forutsetninger har konsernet tatt utgangspunkt i anbefalingene fra Norsk regnskapsstiftelse pr. desember 2013. Forutsetningen om diskonteringsrente fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet. Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) fyller kriteriene til «høy kvalitet» og langsiktig avkastning på OMF er benyttet i beregningene. Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes ut fra hvordan pensjonsmidlene er investert og ut fra historisk avkastning.

Banken og konsernet bruker dødelighetstabell K2013 i forutsetningene om levetid ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelse er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner, forventet G-regulering og uttakstilbøyelighet av avtalefestet pensjon, AFP. Sensitivitetsanalyse er vist i note 32.

Note 3 Segmentrapportering

(i mill. kr)

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i 3 driftssegmenter for bankdrift: Privatmarked, Bedriftsmarked, Finans. I tillegg blir datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS rapportert som egne driftssegmenter. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som en del av segmentet Privatmarked.

Konsernets øverste beslutningstaker er administrerende banksjef.

Segmentinndelingen baserer seg på bankens interne rapporteringssystemer. Forretningssegmentene for bankdrift bygger på bankens interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Det utarbeides ikke segmentnote etter geografiske fordeling da dette gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) blir imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

Konserninterne transaksjoner, investeringer og mellomværende elimineres.

2013 Resultat	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto rente og kredittprov.	173,2	92,8	8,3	0,1	0,0	-1,8	0,0	272,5
Driftsinntekter	58,2	14,7	15,7	43,1	12,3	16,7	-7,2	153,6
Driftskostnader	113,2	47,6	6,6	39,6	12,3	1,8	-4,6	216,5
Tap	2,8	7,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,1
Resultat før skatt	115,4	52,5	17,4	3,7	0,0	13,1	-2,6	199,5

2012 Resultat	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto rente og kredittprov.	148,7	75,4	4,9	0,1	0,0	1,8	0,0	231,1
Driftsinntekter	33,5	6,5	18,8	43,4	12,2	6,4	-8,6	112,3
Driftskostnader	113,3	46,6	6,4	38,5	12,0	2,1	-4,9	214,0
Tap	3,2	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7
Resultat før skatt	64,1	31,0	17,4	5,0	0,2	6,1	-3,7	122,6

2013 Balanse	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto utlån	11 127,0	3 734,4	160,5	0,0	0,0	0,0	0,0	15 021,8
Andre eiendeler	0,0	0,0	3 208,0	18,9	4,0	515,1	-15,9	3 730,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 480,0	2 165,0	522,9	0,0	0,0	0,0	-5,0	9 162,9
Annen gjeld og egenkapital	4 646,9	1 569,4	2 845,5	18,9	4,0	515,1	-10,9	9 588,9

2012 Balanse	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto utlån	10 020,6	3 720,3	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3	13 740,8
Andre eiendeler	0,0	0,0	2 786,5	19,5	4,6	435,7	-17,5	3 228,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 192,7	2 002,3	874,1	0,0	0,0	0,0	-7,7	9 061,5
Annen gjeld og egenkapital	3 827,9	1 718,0	1 912,5	19,5	4,6	435,7	-10,1	7 908,2

Note 4 Netto rente og kredittprovisjonsinntekter

(i mill. kr)

	2013			2012		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt
MORBANK						
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	10,6	10,6	0,0	9,2	9,2
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kunder	55,4	370,6	426,0	37,2	358,6	395,8
Renter på derivater knyttet til fastrenteulån	-12,5	0,0	-12,5	-7,9	0,0	-7,9
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	58,8	8,5	67,3	51,6	21,6	73,2
Avkastning pengemarkedsfond	21,0	0,0	21,0	24,8	0,0	24,8
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	2,2	2,2	0,0	1,1	1,1
Renteinntekter og lignende inntekter	122,7	391,9	514,6	105,7	390,5	496,2
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	17,4	17,4	0,0	29,1	29,1
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kunder	15,4	199,9	215,3	17,2	197,4	214,5
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	17,5	67,4	84,9	18,7	56,6	75,4
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-6,7	0,0	-6,7	-7,8	0,0	-7,8
Renter på ansvarlig lånekapital	3,7	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0
Andre rentekostnader	7,6	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0
Renter og lignende kostnader	37,4	284,8	322,2	28,1	283,1	311,2
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	85,2	107,1	192,4	77,7	107,3	185,0

	2013			2012		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt
KONSERN						
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	3,8	3,8	0,0	3,6	3,6
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kunder	55,4	550,7	606,2	37,2	510,6	547,8
Renter på derivater knyttet til fastrenteulån	-12,5	0,0	-12,5	-7,9	0,0	-7,9
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	52,7	0,0	52,7	50,7	0,0	50,7
Avkastning pengemarkedsfond	21,0	0,0	21,0	24,8	0,0	24,8
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	2,2	2,2	0,0	1,1	1,1
Renteinntekter og lignende inntekter	116,6	556,7	673,3	104,8	515,3	620,1
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	17,0	17,0	0,0	28,7	28,7
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kunder	15,4	199,8	215,2	17,2	197,1	214,3
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	17,5	146,6	164,0	18,7	135,2	153,9
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-6,7	0,0	-6,7	-7,8	0,0	-7,8
Renter på ansvarlig lånekapital	3,7	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0
Andre rentekostnader	7,6	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0
Renter og lignende kostnader	37,4	363,4	400,8	28,1	361,0	389,1
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	79,1	193,4	272,5	76,7	154,3	231,0

Note 5 Provisjonsinntekter og gebyrer

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Garantiprovisjon	2,1	1,8	2,1	1,8
Provisjon kredittformidling	3,2	1,8	3,2	1,8
Provisjon fondsforvaltning (salg eksterne fondsprodukter og verdipapirer)	1,7	1,6	1,7	1,6
Provisjon betalingsformidling	20,0	23,6	20,0	23,6
Provisjon salg forsikringsprodukter	10,1	7,8	10,1	7,8
Honorar regnskapsføring for kunder	0,0	0,0	11,7	12,2
Meglerprovisjon ved kjøp/salg av eiendom	0,0	0,0	42,6	43,4
Andre gebyrer og provisjoner	19,1	14,7	7,8	3,7
Provisjonsinntekter og gebyrer	56,2	51,4	99,2	96,0

Note 6 Provisjonskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Gebyr BBS	4,1	3,8	4,1	3,8
Gebyr interbankgebyr	1,4	1,4	1,4	1,4
Gebyr andre	0,5	0,4	0,5	0,4
Provisjonskostnader	6,0	5,7	6,0	5,7

Note 7 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis				
Utbytte datterselskap	3,8	4,0	0,0	0,0
Utbytte finansielle instrument trading	0,7	0,5	0,7	0,5
Utbytte finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	0,1	0,0	0,2	0,1
Utbytte finansielle instrument tilgjengelig for salg	2,0	1,4	2,0	1,4
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	6,6	5,9	2,9	2,0

Netto gevinst/tap på finansielle instrument

Netto gevinst/tap på aksjer trading	7,4	1,4	7,4	1,4
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	5,9	-13,0	5,9	-13,0
Sum netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi (trading)	13,3	-11,7	13,3	-11,7
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	6,7	19,8	4,7	19,8
Netto gevinst/tap på aksjer	2,1	0,9	3,5	0,8
Netto urealisert gev/tap PM-fond	1,7	3,3	1,7	3,3
Netto gevinst/tap på valuta	1,5	1,2	1,5	1,2
Netto verdiendring utlån	-7,8	3,3	-7,8	3,3
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-3,5	3,0	-3,6	3,0
Netto verdiendring innskudd	0,8	-0,4	0,8	-0,4
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat (FVO)	1,5	31,1	0,8	31,0
Netto gevinst/tap aksjer tilgjengelig for salg	10,1	-2,5	10,1	-2,5
Netto gevinst/tap finansielle instrument tilgjengelig for salg	10,1	-2,5	10,1	-2,5
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi	24,9	17,0	24,2	16,9

Note 8 Andre inntekter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Driftsinntekter faste eiendommer	3,4	1,9	2,2	0,3
Gevinst salg forretningsbygg	29,0	0,0	29,0	0,0
Øvrige driftsinntekter	1,8	1,6	2,0	2,8
Andre inntekter	34,2	3,5	33,2	3,1

Note 9 Personal og generelle administrasjonskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Personalkostnader				
Lønn til ansatte	67,7	64,9	92,1	91,0
Honorar styret	0,6	0,6	0,9	0,9
Honorar forstanderskapet	0,2	0,2	0,2	0,2
Honorar kontrollkomite	0,2	0,2	0,2	0,2
Arbeidsgiveravgift	11,4	11,0	15,3	14,9
Pensjonskostnader (note 32)	6,4	9,6	8,8	10,3
Øvrige personalkostnader	4,8	4,8	6,5	5,5
Personalkostnader	91,3	91,3	124,1	123,0
Administrasjonskostnader				
Opplæringskostnader	0,9	1,0	1,5	1,6
Datakostnader	28,9	27,3	29,1	27,4
Markedsføring	4,9	4,8	14,6	14,1
Frakt og porto	3,2	3,5	3,2	3,6
Andre administrasjonskostnader	1,5	1,5	2,7	2,5
Administrasjonskostnader	39,4	38,1	51,1	49,2

Note 10 Andre driftskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Driftskostnader faste eiendommer	3,1	4,0	3,1	4,0
Ekstern revisjon	0,7	0,7	1,0	1,1
Kostnader leide lokaler	6,0	5,4	6,8	5,5
Avskrivning påkostning leide lokaler	0,5	0,4	0,5	0,4
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	2,7	2,6	3,5	2,9
Egne transportkostnader	0,1	0,0	0,1	0,0
Andre fremmede tjenester	3,9	5,6	5,7	6,9
Øvrige driftskostnader	3,1	2,9	6,1	6,9
Formueskatt	3,6	3,3	3,6	3,3
Andre driftskostnader	23,6	24,9	30,3	30,9
Honorar til valgt revisor				
Lovpålagt revisjon	0,4	0,4	0,6	0,7
Andre attestasjonstjenester	0,0	0,0	0,1	0,1
Sum revisjonstjenester	0,4	0,4	0,7	0,8
Andre tjenester	0,1	0,1	0,1	0,2
Sum honorar valgt revisor eks. mva.*	0,5	0,5	0,8	1,0

* I selskapsregnskapet påløper merverdiavgift for morselskap og for datterselskap Fana Sparebank Boligkreditt AS.

Note 11 Skattekostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Kostnader ved periodeskatt (betalbar skatt)				
Inneværende periode	30,8	18,3	49,8	29,4
- For lite/mye avsatt i skatt året før	0,9	-1,0	0,9	-1,0
Sum Kostnader ved betalbar skatt	31,7	17,3	50,7	28,4
Kostnader ved endring utsatt skatt	7,1	3,9	7,1	4,1
Sum skattekostnad av driftsresultat etter tap	38,8	21,2	57,9	32,5
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner over totalresultatet	-6,3	8,1	-6,5	7,9
Sum skattekostnad totalresultat	32,5	29,3	51,3	40,4
Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt				
Resultat før skatt	133,5	86,1	199,5	122,6
Forventet inntektsskatt 28%	37,4	24,1	55,8	34,4
Kostnader og inntekter uten skatteeffekt *)	-5,7	6,2	-5,3	7,0
Skatteeffekt i utsatt skatt pga endret skattesats fra 28 % til 27 %	-0,2	0,0	-0,2	0,0
For lite/mye avsatt skatt året før	0,9	-1,0	0,9	-1,0
Årets skattekostnad	32,5	29,3	51,3	40,4
Effektiv skattesats	24,3 %	34,0 %	25,7 %	32,9 %

* Innbefatter gevinst/tap på verdipapir under fritaksmetoden.

	2013	2012	2013	2012
Utsatt skattefordel /(utsatt skatt)				
Utsatt skattefordel / (utsatt skatt) pr. 1.1.	3,8	4,5	3,6	4,3
Endringer mot resultat	0,8	3,3	0,8	3,2
Endringer IB 2013 pga estimatavvik pensjoner		-3,9		-3,9
Utsatt skattefordel / utsatt skatt pr. 31.12	4,6	3,8	4,5	3,6

Note 11 (forts.)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller				
Driftsmidler etc	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Pensjonsplikter	-12,4	-7,8	-12,6	-8,0
Øvrige finansielle instrument	-2,1	-1,4	-2,1	-1,4
Andre forskjeller			0,0	-0,1
Skattereduserende forskjeller (midl. negative forskjeller)	-14,5	-9,1	-14,8	-9,5
Driftsmidler	7,3	7,7	7,4	7,8
Premiefond	1,9	2,0	1,9	2,0
Gevinst og tapskonto	6,1	0,0	6,2	0,1
Verdipapir	3,8	3,3	3,8	3,3
Skatteøkende forskjeller (midl. positive forskjeller)	19,1	13,0	19,3	13,2
Utsatt skatt pr. 31.12	4,6	3,8	4,5	3,6
	2013	2012	2013	2012
Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller				
Driftsmidler	-0,4	0,0	-0,4	-0,2
Pensjoner	-4,7	-0,6	-4,7	-0,6
Gevinst og tapskonto	6,1	0,0	6,1	0,1
Verdipapir	0,5	5,7	0,5	5,7
Øvrige finansielle instrument	-0,7	-1,9	-0,7	-1,9
Andre forskjeller	0,0	0,1	0,1	0,0
Utsatt skatt	0,8	3,3	0,8	3,2

Note 12 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen

(i mill. kr)

Pr. 31.12.13

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Totalt
	Trading	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi				
MORBANK						
Kontanter			127,9			127,9
Utlån til kredittinstitusjoner			628,0			628,0
Utlån til kunder		1 297,0	8 550,6			9 847,5
Finansielle derivater	13,3					13,3
Rentebærende verdipapir		2 973,0				2 973,0
Aksjer og egenkapitalbevis	15,3	15,7		275,8		306,8
Sum finansielle eiendeler	28,6	4 285,7	9 306,4	275,8	0,0	13 896,5
Gjeld til kredittinstitusjoner			290,1			290,1
Innskudd fra kunder		513,9	8 654,0			9 167,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		315,8	2 853,8			3 169,6
Finansielle derivater	23,2					23,2
Ansvarlig lånekapital			199,5			199,5
Sum finansiell gjeld	23,2	829,7	11 997,5	0,0	0,0	12 850,3

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Totalt
	Trading	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi				
KONSERN						
Kontanter			127,9			127,9
Utlån til kredittinstitusjoner			192,8			192,8
Utlån til kunder		1 297,0	13 724,8			15 021,8
Finansielle derivater	13,3					13,3
Rentebærende verdipapir		2 892,9				2 892,9
Aksjer og egenkapitalbevis	20,9	15,7		275,8		312,4
Sum finansielle eiendeler	34,2	4 205,6	14 045,5	275,8	0,0	18 561,0
Gjeld til kredittinstitusjoner			261,3			261,3
Innskudd fra kunder		513,9	8 649,0			9 162,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		315,8	7 184,1			7 499,8
Finansielle derivater	23,2					23,2
Ansvarlig lånekapital			199,5			199,5
Sum finansiell gjeld	23,2	829,7	16 294,0	0,0	0,0	17 146,8

Note 12 (forts.)

(i mill. kr)

Pr. 31.12.12

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Totalt
	Trading	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi				
MORBANK						
Kontanter			149,9			149,9
Utlån til kredittinstitusjoner			377,7			377,7
Utlån til kunder		1 207,8	8 390,8			9 598,6
Finansielle derivater	17,4					17,4
Rentebærende verdipapir		2 629,4			800,0	3 429,5
Aksjer og egenkapitalbevis	14,5	16,4		221,8		252,7
Sum finansielle eiendeler	31,9	3 853,7	8 918,5	221,8	800,0	13 825,9
Gjeld til kredittinstitusjoner			971,8			971,8
Innskudd fra kunder		929,8	8 139,4			9 069,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		414,9	2 410,8			2 825,8
Finansielle derivater	28,5					28,5
Sum finansiell gjeld	28,5	1 344,7	11 522,0	0,0	0,0	12 895,2

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Totalt
	Trading	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi				
KONSERN						
Kontanter			149,9			149,9
Utlån til kredittinstitusjoner			135,8			135,8
Utlån til kunder		1 207,8	12 533,0			13 740,8
Finansielle derivater	17,4					17,4
Rentebærende verdipapir		2 534,5				2 534,5
Aksjer og egenkapitalbevis	14,5	20,7		221,8		257,0
Sum finansielle eiendeler	31,9	3 763,1	12 818,7	221,8	0,0	16 835,4
Gjeld til kredittinstitusjoner			959,1			959,1
Innskudd fra kunder		929,8	8 131,7			9 061,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		414,9	5 124,7			5 539,6
Finansielle derivater	28,5					28,5
Sum finansiell gjeld	28,5	1 344,7	14 215,5	0,0	0,0	15 588,7

Note 13 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

(i mill. kr)

	31-12-13		31-12-12	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
MORBANK				
Kontanter	127,9	127,9	149,9	149,9
Utlån til kredittinstitusjoner	628,0	628,0	377,7	377,7
Utlån til kunder	8 550,6	8 550,6	8 390,8	8 390,8
Rentebærende verdipapir	0,0	0,0	800,0	801,0
Sum finansielle eiendeler	9 306,4	9 306,4	9 718,5	9 719,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	290,1	290,1	971,8	971,8
Innskudd fra kunder	8 654,0	8 654,0	8 139,4	8 139,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 853,8	2 871,6	2 410,8	2 420,9
Ansvarlig lånekapital	199,5	197,3	0,0	0,0
Sum finansiell gjeld	11 997,5	12 013,0	11 522,0	11 532,0

	31-12-13		31-12-12	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
KONSERN				
Kontanter	127,9	127,9	149,9	149,9
Utlån til kredittinstitusjoner	192,8	192,8	135,8	135,8
Utlån til kunder	13 724,8	13 724,8	12 533,0	12 533,0
Sum finansielle eiendeler	14 045,5	14 045,5	12 818,7	12 818,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	261,3	261,3	959,1	959,1
Innskudd fra kunder	8 649,0	8 649,0	8 131,7	8 131,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 184,1	7 385,5	5 128,4	5 157,0
Ansvarlig lånekapital	199,5	197,3		
Sum finansiell gjeld	16 294,0	16 493,1	14 219,2	14 247,8

Note 13 (forts.)

(i mill. kr)

Pr. 31.12.13

MORBANK

	Nivå 1*	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Kontanter	0,0	127,9	0,0	127,9
Utlån til kredittinstitusjoner	0,0	628,0	0,0	628,0
Utlån til kunder	0,0	0,0	8 550,6	8 550,6
Sum	0,0	755,9	8 550,6	9 306,4

Finansielle forpliktelser

Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	290,1	0,0	290,1
Innskudd	0,0	8 654,0	0,0	8 654,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0,0	2 871,6	0,0	2 871,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	197,3	0,0	197,3
Sum	0,0	12 013,0	0,0	12 013,0

KONSERN

	Nivå 1*	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Kontanter	0,0	127,9	0,0	127,9
Utlån til kredittinstitusjoner	0,0	192,8	0,0	192,8
Utlån til kunder	0,0	0,0	13 724,8	13 724,8
Sum	0,0	320,7	13 724,8	14 045,5

Finansielle forpliktelser

Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	261,3	0,0	261,3
Innskudd	0,0	8 649,0	0,0	8 649,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0,0	7 385,5	0,0	7 385,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	197,3	0,0	197,3
Sum	0,0	16 493,1	0,0	16 493,1

* Se note 14 for definisjon av nivåene.

Note 14 Verdssettelseshierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi

(i mill. kr)

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene blir definert som følger:

Nivå 1

Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

I denne kategorien inngår børsnoterte aksjer og fondsandeler, samt sertifikater og obligasjoner som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2

Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1, enten direkte priser eller indirekte utledet av priser som er observerbare i markedet.

I denne kategorien inngår sertifikater og obligasjoner som ikke omsettes i et aktivt marked, derivater, innskudd og verdipapirgjeld som holdes til forfall.

Nivå 3

Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input.)

I kategorien inngår fastrenteutlån til kunder og aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked.

Det har ikke vært overføringer av finansielle instrumenter fra et nivå til et annet i perioden.

Pr. 31.12.13

MORBANK

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder	0,0	0,0	1 297,0	1 297,0
Rentebærende verdipapirere	928,4	2 044,6	0,0	2 973,0
Finansielle derivater	0,0	13,3	0,0	13,3
Aksjer	31,0	0,0	275,8	306,8
Sum	959,4	2 057,9	1 572,8	4 590,0
Finansielle forpliktelser				
Innskudd	0,0	513,9	0,0	513,9
Verdipapirgjeld	0,0	315,8	0,0	315,8
Finansielle derivater	0,0	23,2	0,0	23,2
Sum	0,0	852,9	0,0	852,9

KONSERN

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder	0,0	0,0	1 297,0	1 297,0
Rentebærende verdipapirere	928,4	1 964,5	0,0	2 892,9
Finansielle derivater	0,0	13,3	0,0	13,3
Aksjer	36,6	0,0	275,8	312,4
Sum	965,0	1 977,8	1 572,8	4 515,5
Finansielle forpliktelser				
Innskudd	0,0	513,9	0,0	513,9
Verdipapirgjeld	0,0	315,8	0,0	315,8
Finansielle derivater	0,0	23,2	0,0	23,2
Sum	0,0	852,9	0,0	852,9

Note 14 (forts.)

(i mill. kr)

Pr. 31.12.12

MORBANK	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder	0,0	0,0	1 207,8	1 207,8
Rentebærende verdipapirere	840,9	1 788,5	0,0	2 629,4
Finansielle derivater	0,0	17,4	0,0	17,4
Aksjer	27,1	0,0	225,6	252,7
Sum	868,0	1 805,9	1 433,5	4 107,3

Finansielle forpliktelser				
Innskudd	0,0	929,8	0,0	929,8
Verdipapirgjeld	0,0	414,9	0,0	414,9
Finansielle derivater	0,0	28,5	0,0	28,5
Sum	0,0	1 373,2	0,0	1 373,2

KONSERN	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder	0,0	0,0	1 207,8	1 207,8
Rentebærende verdipapirere	840,9	1 684,2	0,0	2 525,1
Finansielle derivater	0,0	7,4	0,0	7,4
Aksjer	31,4	0,0	225,6	257,0
Sum	872,3	1 691,7	1 433,5	3 997,4

Finansielle forpliktelser				
Innskudd	0,0	929,8	0,0	929,8
Verdipapirgjeld	0,0	414,9	0,0	414,9
Finansielle derivater	0,0	28,5	0,0	28,5
Sum	0,0	1 373,2	0,0	1 373,2

Note 14 (forts.)

(i mill. kr)

Finansielle instrumenter verdsatt til virkelig verdi for nivå 3

MORBANK OG KONSERN

	<i>Utlån til kunder</i>	<i>Aksjer</i>
Inng. balanse 01.01.12	571,0	200,1
Tilgang	713,1	28,9
Avgang / Forfalt	-80,1	-1,5
Netto gevinst/tap	0,5	-1,0
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	3,3	-0,9
Balansført verdi per 31.12.12	1 207,8	225,6
Tilgang	194,0	15,0
Avgang / Forfalt	-96,6	-26,4
Netto gevinst/tap	-0,5	9,8
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	-7,8	51,8
Balansført verdi per 31.12.13	1 297,0	275,8

Sensitivitetsanalyse nivå 3

	<i>Markedsverdi 31.12.13</i>	<i>Effekt av alternativ forutsetning</i>
31.12.2013		
Utlån	1 297,0	-3,6
Aksjer	275,8	-27,6

For å vise sensitiviteten i utlånsporteføljen er rentekurven for beregning av mer/mindreverdier på fastrenteutlån økt med 10 basispunkter. Dette gir en redusert markedsverdi på 3,6 MNOK. De renteswappene som er benyttet til å redusere renterisiko på fastrenteutlån, vil ved et tilsvarende skift i rentekurven gi en økt markedsverdi på 2,6 MNOK. Ved en endring i kredittspredan vil markedsverdien på fastrenteutlånene endre seg, men det vil ikke påvirke markedsverdien på derivatene knyttet til fastrenteutlånene.

For aksjer vil et fall i aksjemarkedet på 10% gi en redusert markedsverdi på 27,6 MNOK.

Note 15 Kontanter, innskudd i Norges Bank

(i mill. kr)

Bankens kontantbeholdning i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter midtkurs pr. 31.12.

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Kontanter og beholdning i Norges Bank	126,3	148,4	126,3	148,4
Beholdning valuta omregnet i NOK	1,6	1,5	1,6	1,5
Sum kontanter, innskudd i Norges Bank	127,9	149,9	127,9	149,9

Note 16 Utlån

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Utlån verdsatt til amortisert kost				
Kasse/drifts- og brukskreditter	1 347,1	1 463,9	3 370,5	3 286,2
Byggelån	373,7	317,8	373,7	317,8
Nedbetalingslån	6 879,7	6 650,9	10 031,9	8 971,6
Brutto utlån til amortisert kost	8 600,5	8 432,5	13 776,1	12 575,6
Individuelle nedskrivninger	-30,3	-19,3	-30,3	-19,3
Nedskrivning på grupper av utlån	-19,7	-22,4	-21,0	-23,3
Utlån til amortisert kost	8 550,6	8 390,8	13 724,8	12 533,0
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Fastrenteutlån	1 281,4	1 184,5	1 281,4	1 184,5
Justering til virkelig verdi	15,6	23,4	15,6	23,4
Utlån til virkelig verdi	1 297,0	1 207,8	1 297,0	1 207,8
Netto utlån	9 847,5	9 598,6	15 021,8	13 740,8

Utlån verdsatt til virkelig verdi

Balanse verdi 01.01.	1 207,8	571,0	1 207,8	571,0
Netto tilgang/avgang	97,0	633,6	97,0	633,6
Netto verdiregulering over resultat	-7,8	3,3	-7,8	3,3
Balanse verdi 31.12.	1 297,0	1 207,8	1 297,0	1 207,8

Verdijustering utlån – endring kredittrisiko og renterisiko

Balanse verdi 01.01.	23,4	20,1	23,4	20,1
Årets verdiregulering rente	-5,5	15,2	-5,5	15,2
Årets verdiregulering kredittspread	-2,3	-11,9	-2,3	-11,9
Balanse verdi 31.12.	15,6	23,4	15,6	23,4

Verdiendring pr. 31.12 spesifisert

Verdiregulering rente	29,4	34,9	29,4	34,9
Verdiregulering kredittspread	-13,9	-11,5	-13,9	-11,5
Balanse verdi 31.12.	15,6	23,4	15,6	23,4

Virkelig verdi på fastrenteutlån beregnes som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer. Renten som brukes til å diskontere kontantstrømmene er basert på rentekurven på balansedagen med tillegg for kredittrisiko (marginkrav).

Verdijustering av virkelig verdi på fastrenteutlån splittes opp i en rentedel og en kredittspread.

Verdijustering rente beregnes som endringen i referanserenten fra starttidspunktet til beregningstidspunktet.

Verdijustering kredittspread er endring i virkelig verdi utover verdijustering som skyldes endring i referanserenten.

Kredittspread er beregnet ved å sammenligne neddiskonterte kontantstrømmer for fastrentelån. Kontantstrømmene pr. lån beregnes med

- opprinnelig rente ved diskontering (referanserente + kredittspread)
- rente (referanserente + kredittspread) på balansedagen (beregningstidspunktet).

Mer-/mindreverdi mellom *a* og *b* med fradrag for verdiregulering i referanserenten gir kredittspreaden.

Note 17 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN			
	31.12.13		31.12.12		31.12.13		31.12.12	
	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>
Debitorsektorer								
Sparebanker	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	3 432,6	114,0	3 258,1	68,6	3 432,6	114,0	3 257,9	68,1
Personlig foretak	29,5	0,2	29,7	0,1	29,5	0,2	29,7	0,1
Private institusjoner	36,8	0,0	0,2	0,4	36,8	0,0	0,2	0,4
Personlig næringsdrivende	395,2	6,7	313,2	7,6	534,0	6,7	444,6	7,6
Lønnstakere	5 899,9	1,3	5 808,6	0,8	10 931,0	1,3	9 816,1	0,8
Andre sektorer	64,6	0,0	187,9	0,0	65,9	0,0	188,9	0,0
Sum nominelle verdier	9 858,6	122,6	9 597,7	78,0	15 029,8	122,6	13 737,4	77,5
Individuelle nedskrivninger	-30,3	0,0	-19,3	0,0	-30,3	0,0	-19,3	0,0
Gruppe nedskrivninger	-19,7	-0,2	-22,4	-0,2	-21,1	-0,2	-23,3	-0,2
Påløpte renter, amortiseringer	23,5	0,0	19,7	0,0	28,0	0,0	23,1	0,0
Øvrige verdiendringer	15,6	0,0	23,4	0,0	15,6	0,0	23,4	0,0
Netto utlån til kunder	9 847,5	122,4	9 598,6	77,8	15 021,8	122,4	13 740,7	77,3
Kredittinstitusjoner, nominelle verdier	628,0	0,0	377,7	0,0	192,8	0,0	135,8	0,0
	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>	<i>Utlån</i>	<i>Garantier</i>
Geografisk område*								
Hordaland fylke	9 371,5	121,5	9 465,9	76,3	13 816,9	121,5	13 154,5	75,8
Resten av Norge, inkl. Svalbard	1 102,0	1,1	497,3	1,7	1 389,1	1,1	704,5	1,7
Norske borgere i utlandet	13,1	0,0	12,7	0,0	16,5	0,0	13,7	0,0
Sum	10 486,6	122,6	9 975,9	78,0	15 222,6	122,6	13 872,7	77,5
Individuelle nedskrivninger	-30,3	0,0	-19,3	0,0	-30,3	0,0	-19,3	0,0
Gruppe nedskrivninger	-19,7	-0,2	-22,4	-0,2	-21,1	-0,2	-23,3	-0,2
Påløpte renter, amortiseringer	23,5	0,0	19,7	0,0	28,0	0,0	23,1	0,0
Øvrige verdiendringer	15,6	0,0	23,4	0,0	15,6	0,0	23,4	0,0
Netto utlån	10 475,5	122,4	9 977,3	77,8	15 214,6	122,4	13 876,6	77,3

* Geografisk område = kundens adresse

Note 18 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer

(i mill. kr)

MORBANK

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	13,7	13,0	0,4	0,6	1,5	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & Bergverk	142,9	104,6	2,6	3,1	46,1	29,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	133,1	105,3	15,8	9,3	126,2	24,7	0,6	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Varehandel, Hotell og Restaurantvirks.	105,8	101,1	21,6	17,4	40,9	36,7	8,2	0,8	0,0	0,4	2,8	0,8
Transport	117,0	236,3	13,6	11,7	9,5	9,1	1,4	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Omsetning og drift av fast eiendom	2 601,9	2 590,1	58,7	21,7	147,5	197,6	24,2	30,9	0,7	0,8	10,9	9,0
Utvikling byggeprosjekter	207,2	212,7	4,5	7,8	22,3	3,4	11,3	14,1	0,0	0,0	2,3	2,0
Tjenesteytende næringer ellers	637,1	406,4	3,7	5,0	41,0	38,3	12,7	41,7	0,0	0,0	7,9	1,6
Lønnstager m.m.	5 899,9	5 827,9	1,7	1,3	490,2	508,6	36,7	37,7	0,0	3,2	6,2	5,5
Sum utlån kunder nom. verdier 31.12	9 858,6	9 597,5	122,6	78,0	925,0	848,9	95,0	127,1	0,7	4,4	30,1	19,2
Utlån kredittinstitusjoner	628,0	377,7	0,0	0,0	364,5	558,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

KONSERN

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	14,5	13,9	0,4	0,6	1,6	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & Bergverk	151,4	110,9	2,6	3,1	46,4	29,8	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	150,1	116,4	15,8	9,3	127,8	26,3	0,6	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Varehandel, Hotell og Restaurantvirks.	121,8	115,7	21,6	17,4	39,8	38,0	8,2	0,8	0,0	0,4	2,8	0,8
Transport	145,2	250,9	13,6	11,7	14,4	13,9	1,4	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Omsetning og drift av fast eiendom	2 610,4	2 598,8	58,7	21,2	147,5	197,7	24,2	31,0	0,7	0,8	10,9	9,0
Utvikling byggeprosjekter	208,6	215,9	4,5	7,8	22,3	3,6	11,3	14,1	0,0	0,0	2,3	2,0
Tjenesteytende næringer ellers	696,7	478,5	3,7	5,0	51,0	46,3	12,7	41,7	0,0	0,0	7,9	1,6
Lønnstager m.m.	10 931,0	9 836,5	1,7	0,9	1 075,0	996,3	51,9	40,8	0,0	3,2	6,2	5,5
Sum utlån kunder nom. verdier 31.12	15 029,8	13 737,5	122,6	77,0	1 525,7	1 353,3	110,2	130,3	0,7	4,4	30,1	19,2
Utlån kredittinstitusjoner	192,8	135,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer.

Note 19 Misligholdte, tapsutsatte engasjementer

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Brutto misligholdte engasjement 31-90 dager	20,2	12,2	28,2	15,3
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	74,8	114,9	82,0	114,9
Sum brutto misligholdte engasjement	95,0	127,1	110,2	130,2
Nedskrivninger på misligholdte engasjement	30,0	18,1	30,0	18,1
Netto misligholdte engasjement	65,1	109,0	80,3	112,1
Brutto øvrige tapsutsatte utlån	0,7	4,4	0,7	4,4
Nedskrivninger på øvrige tapsutsatte lån	0,3	1,2	0,3	1,2
Netto øvrige tapsutsatte lån	0,4	3,2	0,4	3,2

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdet ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdt senest 30 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjement er samlet utlån og garantier mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjenings- evne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Note 20 Nedskrivninger på utlån og garantier

(i mill. kr)

MORBANK

Tap utlån og garantier	2013			2012		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	11,0	0,0	11,0	-1,6	0,0	-1,6
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	-2,7	0,0	-2,7	3,3	0,0	3,3
Sum endringer i nedskrivninger	8,2	0,0	8,2	1,7	0,0	1,7
Amortiseringseffekter	0,8	0,0	0,8	1,0	0,0	1,0
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	2,9	0,0	2,9	4,9	0,0	4,9
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0,1	0,0	0,1	1,0	0,0	1,0
Sum brutto tap	12,0	0,0	12,0	8,5	0,0	8,5
Inngått på tidligere konstaterte tap	-2,4	0,0	-2,4	-2,0	0,0	-2,0
Sum tap på utlån og garantier	9,7	0,0	9,7	6,5	0,0	6,5

Note 20 (forts.)

(i mill. kr)

Utvikling nedskrivninger	2013			2012		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	19,3	0,0	19,3	20,9	0,0	20,9
Periodens nye nedskrivninger	13,0	0,0	13,0	4,9	0,0	4,9
Reduksjon i nedskrivninger	-1,4	0,0	-1,4	-2,7	0,0	-2,7
Tilbakeføring ved konstatering	-0,5	0,0	-0,5	-3,9	0,0	-3,9
Amortiseringseffekter	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,1
			0,0		0,0	0,0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	30,3	0,0	30,3	19,3	0,0	19,3
Gruppenedskrivninger 01.01.	22,4	0,2	22,7	19,1	0,2	19,3
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	-2,8	0,0	-2,8	3,3	0,0	3,3
Gruppenedskrivninger 31.12.	19,7	0,2	19,9	22,4	0,2	22,7

KONSERN

Tap utlån og garantier	2013			2012		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	11,0	0,0	11,0	-1,6	0,0	-1,6
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	-2,3	0,0	-2,3	3,5	0,0	3,5
Sum endringer i nedskrivninger	8,7	0,0	8,7	1,9	0,0	1,9
Amortiseringseffekter	0,8	0,0	0,8	1,0	0,0	1,0
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	2,9	0,0	2,9	4,9	0,0	4,9
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0,1	0,0	0,1	1,0	0,0	1,0
Sum brutto tap	12,5	0,0	12,5	8,7	0,0	8,7
Inngått på tidligere konstaterte tap	-2,4	0,0	-2,4	-2,0	0,0	-2,0
Sum tap på utlån og garantier	10,1	0,0	10,1	6,7	0,0	6,7

Utvikling nedskrivninger	2013			2012		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	19,3	0,0	19,3	20,9	0,0	20,9
Periodens nye nedskrivninger	13,0	0,0	13,0	4,9	0,0	4,9
Reduksjon i nedskrivninger	-0,4	0,0	-0,4	-2,7	0,0	-2,7
Tilbakeføring ved konstatering	-0,5	0,0	-0,5	-3,9	0,0	-3,9
Amortiseringseffekter	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,1
Individuelle nedskrivninger 31.12.	30,3	0,0	30,3	19,3	0,0	19,3
Gruppenedskrivninger 01.01.	23,3	0,2	23,5	19,8	0,2	20,1
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	-0,3	0,0	-0,3	3,5	0,0	3,5
Gruppenedskrivninger 31.12.	21,0	0,2	21,3	23,3	0,2	23,5

Note 21 Maksimal kreditteksponering

(i mill. kr)

Maksimal kredittisiko er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene, inkludert derivater, i balansen. Konsernet har i tillegg kredittisiko knyttet til utenombalansposter som beskrevet i note 43 (garantier, trekkfasiliteter m.m.). Tabellen viser maksimal brutto eksponering før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Fordringer mot sentralbanker	103,2	123,1	103,2	123,1
Utlån til kredittinstitusjoner	628,0	377,7	192,8	135,8
Utlån til kunder	9 847,5	9 598,6	15 021,8	13 740,8
Finansielle derivater	13,3	17,4	13,3	17,4
Rentebærende verdipapir	2 973,0	3 429,5	2 892,9	2 534,5
Sum maksimal eksponering for kredittisiko i balansen	13 565,0	13 546,3	18 224,0	16 551,6
Udisponerte ordinære rammekreditter	1 290,3	1 407,2	1 525,7	1 353,3
Garantier	122,6	78,0	122,6	77,5
Sum maksimal eksponering utenfor balansen	1 412,9	1 485,2	1 648,3	1 430,8
Sum maksimal eksponering for kredittisiko	14 977,9	15 031,5	19 872,3	17 982,4

Risikoreducerende ordninger

Lån og kreditter gis som hovedregel kun mot betryggende sikkerhet, både på PM og BM. Som sikkerhet skilles det mellom tre hovedtyper pant:

- Pant i fast eiendom (Pantelovens kap. 2)
- Pant i løsøre (Pantelovens kap. 3)
- Andre sikkerheter (Pantelovens kap. 4)

På PM er hovedregelen at lån med pant i fast eiendom ikke skal overstige en belåningsgrad på 85 % av forsvarlig verdigrunnlag (omsetningsverdi/takst), som er i tråd med finanstilsynets anbefaling for forsvarlig utlånspraksis. For andre typer sikkerheter kan belåningsgraden variere. Det stilles uansett krav til løpende vurdering av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

På BM gis det som hovedregel lån og kreditter med pant i fast eiendom på intill 80 % av forsvarlig verdigrunnlag. For andre typer sikkerheter vil belåningsgraden variere. Det stilles uansett krav til løpende og forsvarlige vurderinger av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

Finansieringsvirksomhetslovens kapittel IV og tilhørende forskrift regulerer i detalj hvilke lån som kan overføres til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Dette er lån som benyttes som sikkerhetsmasse til pant for utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Regelverket er strengere enn ved vanlig långivning til bolig, og loven krever også en uavhengig gransker oppnevnt av Finanstilsynet og uavhengig verdi-vurdering av hvert enkelt pant.

SIKKERHETER

Majoriteten av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og tabellen under viser fordelingen av utlån med pant i bolig, over og under 80 % av forsvarlig verdigrunnlag. Forsvarlig verdigrunnlag på panteobjekt er definert som antatt markeds-/salgsverdi.

Note 21 (forts.)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Lån med sikkerhet i bolig < 80% av forsvarlig verdigrunnlag	6 506,0	6 487,8	11 656,9	10 604,1
Lån med sikkerhet i bolig > 80% av forsvarlig verdigrunnlag	241,0	607,1	261,2	630,7
Øvrige utlån	3 111,7	2 502,6	3 111,7	2 502,7
Sum utlån *)	9 858,6	9 597,5	15 029,8	13 737,5

*) Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer.

Sikkerheter innenfor næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det hefter noe mer usikkerhet ved estimatene på porteføljenivå, men det inngår i bankens rutiner å hyppig vurdere verdien av sikkerhetsmassen.

Under er en tabell som viser forsiktig antatt realisasjonsverdi på sikkerhetsmassen som er pantsatt for lån og kreditter. Realisasjonsverdiene begrenses oppad til panteobligasjonens pålydende og hensyntar obligasjonens prioriterte rekkefølge. Tallene er på konsernnivå og gir primært en oversikt over fordeling av pantesikkerhetene mellom ulike sikkerhets typer.

	KONSERN	
	31.12.13	31.12.12
Sikkerhet i eiendom	18 349	16 818
Sikkerhet i kontanter/verdipapir	154	127
Øvrig sikkerhet	515	391
Sum	19 019	17 336

Note 22 Kreditrisiko og risikoklassifisering

(i mill. kr)

Kreditrisiko

Kreditrisiko er sannsynlighet for tap som følge av at kundene ikke har evne eller vilje til å oppfylle betalingsforpliktelsene sine overfor banken. Størstedelen av kredittrisikoen kommer fra utlån, kreditter og garantier. Styret setter rammer for banken sin kreditrisiko gjennom årlig evaluering av kredittstrategi og – policy samt bevilgnings- og fullmactsreglementet. I tillegg har banken kreditthåndbok, og opplegg for etterlevelsesk kontroll innenfor kredittområdet.

Kreditrisiko utlån til kredittinstitusjoner

Morbank har gitt en kreditt på 800 MNOK til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Kreditten benyttes til kjøp av boliglån med formål å utsede obligasjoner med fortrinnsrett. Kreditten var pr. 31.12.2013 trukket opp med 435 MNOK. 160 MNOK er finansiering til Brage

Finans AS. Brage Finans AS er en strategisk samarbeidspartner som banken har eierinteresser i. Resterende saldo på 33 MNOK er likviditetsinnskudd i andre banker uten binding.

Finansielle derivat

Finansielle derivat benyttes til å redusere renterisiko på fastrenteprodukt i utlånsporteføljen og innlån fra markedet. Motpart er store skandinaviske banker.

Kreditrisiko rentebærende verdipapir

Bokført verdi i rentebærende verdipapir representerer maksimal risikokspesjonering. Risikotoleransen er nedtegnet i bankens kapitalforvaltningsstrategi. Tabellen under viser fordelingen i ulike aktivaklasser og medfølgende ratingkategori pr. 31.12. (tall i MNOK).

Aktivklasser og risikogrupper (KONSERN)

	Rating	2013	2012
Bankinnskudd, herunder Norges Bank	n.a.	136	135
Statsobligasjoner og -sertifikater	AAA	296	205
Andre 0%-vektede obligasjoner	AAA	175	155
Kommune, Fylkeskommune	AAA-AA	152	70
OMF, bolig- og næringskreditt	AAA-AA	939	795
Bank, finans, kredittforetak og industri	AA-BBB	540	563
Bankutstedte ansvarlige lån, fondsobligasjoner og hybridkapital	AA-BB	151	100
Pengemarkedsfond, lav kreditrisiko	AAA-BBB	432	503
Pengemarkedsfond, middels og høy kreditrisiko	BB-CCC	200	133
Påløpte renter		6	9
<i>Sum rentebærende verdipapir</i>		<i>2 893</i>	<i>2 534</i>
Delsum likviditetsforvaltning		3 029	2 669

Note 22 (forts.)

(i mill. kr)

Modeller for beregning av kredittrisiko

Banken benytter modeller for å estimere sannsynlighet for mislighold for ulike kunder. Vedlikehold skjer gjennom årlig validering. Innenfor personkundemarkedet er det utviklet en statistisk søknads- og porteføljescoremodell, som predikerer sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av en 12 måneders periode. Søknads-scoremodellen benytter seg av både interne og eksterne data om kunden, og blir benyttet når kunden er i en søknadsprosess i banken. Porteføljescoremodellen benytter utelukkende bankinterne data og beregner en sannsynlighet for mislighold ut fra kunden sin bruk av banken. Risikoklassifisering ved hjelp av porteføljescoremodellen blir gjort månedlig, og blir benyttet i banken sin oppfølging av den enkelte kunde.

Det er også utviklet en modell som beregner sannsynlighet for mislighold innenfor en 12 måneders periode til banken sine næringslivskunder. Denne modellen er en hybridmodell, som er utviklet dels basert på statistiske analyser av kundegrunnlaget, og dels på kunnskap fra erfarne saksbehandlere i bank. Modellen er satt sammen av variabler som både fanger opp utvikling i kundene sine regnskap, samt bruken av banken. For noen organisasjonsformer, der regnskapsinformasjon ikke blir offentliggjort i søkbare register, benytter banken scoring fra Lindorff for risikoklassifisering. Samtlige av banken sine næringsengasjement blir risikoklassifisert månedlig.

Ved hjelp av disse modellene blir alle banken sine kredittengasjement risikoklassifisert i risikoklassene A–K, der A er best og K

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold PM		Sannsynlighet for mislighold BM	
	Fra og med	Til	Fra og med	Til
A	0,000%	0,100%	0,000%	0,175%
B	Lav risiko	0,100%	0,250%	0,175%
C		0,250%	0,500%	0,375%
D		0,500%	0,750%	0,625%
E	Middels risiko	0,750%	1,250%	1,000%
F		1,250%	2,000%	1,625%
G		2,000%	3,000%	2,500%
H	Høy risiko	3,000%	5,000%	4,000%
I		5,000%	8,000%	6,500%
J		8,000%	100,000%	20,000%
K		100,000%		100,000%

er misligholdte engasjement. Ut fra dette er engasjementene inndelt i 3 hovedgrupper: lav risiko, middels risiko og høy risiko (se tabell).

PRIVATMARKED

MORBANK

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lav risiko	4 658	4 625	7	6	480	461	2	13	0	0	0	0	9	8
Middels risiko	1 180	1 142	1	2	31	44	0	8	0	0	0	0	2	2
Høy Risiko	164	149	0	0	1	25	34	12	0	0	4	3	1	1
Sum 31.12.	6 002	5 916	8	8	512	530	37	33	0	0	4	3	11	11

KONSERN

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lav risiko	9 229	8 123	7	6	1 062	930	2	16	0	0	0	0	9	8
Middels risiko	1 691	1 707	1	2	49	74	0	8	0	0	0	0	2	2
Høy Risiko	210	189	0	0	1	26	50	12	0	0	4	3	1	1
Sum 31.12.	11 129	10 019	8	8	1 112	1 030	52	36	0	0	4	3	12	11

*) Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer.

Note 22 (forts.)

(i mill. kr)

BEDRIFTSMARKED

MORBANK

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lav risiko	1 866	1 402	46	51	242	243	1	0	0	0	0	0	2	2
Middels risiko	1 362	1 577	21	17	71	75	0	22	0	0	0	0	2	3
Høy Risiko	628	702	47	2	100	1	57	71	1	4	26	16	4	7
Sum 31.12.	3 857	3 682	115	70	413	319	58	93	1	4	26	16	9	12

KONSERN

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Lav risiko	1 890	1 408	46	50	242	247	1	0	0	0	0	0	2	2
Middels risiko	1 379	1 608	21	17	71	75	0	22	0	0	0	0	2	3
Høy Risiko	631	702	47	2	100	1	57	71	1	4	26	16	4	7
Sum 31.12.	3 900	3 718	114	70	413	323	58	93	1	4	26	16	9	12

*) Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Kommentar til porteføljens utvikling

Konsernet har relativt lav kreditrisiko i privatmarkedsporteføljen (PM). Det er en svak migrering fra Middels risiko til Lav risiko i løpet av 2013. Andel høy risiko er uendret på 2 % av total portefølje på PM. Lav risiko utgjør 84 % av total portefølje på PM ved utgangen av 2013. Utviklingen innenfor bedriftsmarked (BM) er noe lik som på PM. Økningen i engasjement har ikke vært like stor på BM som på PM, men også på BM har det vært en migrering fra risikoklasse middels risiko til lav risiko. Andel lav risiko har gått opp fra 41 % i 2012 til 49 % ved utgangen av 2013. Andel høy risiko uendret på 19 %

Tap

Ved utgangen av fjerde kvartal utgjorde Fana Sparebank sine individuelle nedskrivninger 30 MNOK, som fordeler seg med 4 MNOK på PM og 26 MNOK på BM. PM har hatt en økning på 1,2 MNOK siste år, mens økningen på BM utgjorde 9,8 MNOK. Netto tap på PM utgjorde 2,8 MNOK i 2013 (3,2 MNOK) inklusive en økning i gruppenedskrivninger på 1,2 MNOK. Økningen i gruppenedskrivninger på PM skyldes primært økt volum. BM hadde netto tap på 7,3 MNOK (3,5 MNOK) inklusive en reduksjon i gruppenedskrivningene på 3,4 MNOK i løpet av 2013. Reduksjon i gruppenedskrivningene skyldes primært migrering av engasjement til bedre risikoklasser.

Note 23 Finansielle derivater

(i mill. kr)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler (swapper) for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er

avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Banken har også et derivat knyttet opp til et garantikonstium knyttet til Eksportfinans. Derivatet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle derivatet mor og konsern

	31.12.13			31.12.12		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi ¹	Negativ markedsverdi ¹	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi ¹	Negativ markedsverdi ¹
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Swapper	967,2		23,2	966,2		28,5
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Swapper	300,0	12,6		400,0	14,4	
Derivat, garantikonstium Eksportfinans		0,8			2,9	
Sum finansielle derivater	1 267,2	13,3	23,2	1 366,2	17,4	28,5

1) Periodiserte renter på finansielle derivater inngår i verdiene.

Note 24 Rentebærende verdipapirer

(i mill. kr)

På balansetidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Norges Fondsmeglerforbund. Norges Fondsmeglerforbund nedsetter en komité av nøytrale parter som beregner markedsverdier pr. årsskiftet. Beregningene gjennomføres ved hjelp av godt utprøvde og anerkjente systemer. Utgangspunktet for beregningene er NIBOR rentene i den korte enden og swap-rentene for lån med løpetid over ett år. Risikotillegg samt eventuelt likviditetstillegg fastsettes av komiteens medlemmer for hvert enkelt lån.

Beholdningen består også av obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS. I 2013 ble bankens holde til forfall oppløst i forbindelse med innfrielse av bytteordningen. Virkelig verdi for pengemarkedsfondene er basert på kvoterte priser i et aktivt marked.

	Risiko vekt	Pålydende 31.12.13	MORBANK		KONSERN	
			31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige						
Stat og statsgaranterte	0	475,0	471,6	359,9	471,6	359,9
Kommuner og fylkeskommuner	20	152,2	152,4	70,2	152,4	70,2
Sum utstedt av det offentlige		627,2	624,0	430,2	624,0	430,2
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre						
Særskilt sikre obligasjoner	10	1 013,0	1 019,3	1 690,0	939,3	795,0
Finansforetak	20	450,0	454,9	483,0	454,9	483,0
Statseid foretak	50	25,0	24,8		24,8	
Øvrige	100	208,5	211,5	180,4	211,5	180,4
Sum utstedt av andre		1 696,5	1 710,5	2 353,5	1 630,5	1 458,5
Påløpte renter			6,0	9,4	5,9	9,4
Sum obligasjoner og sertifikater		2 323,7	2 334,5	2 783,6	2 254,5	1 888,6
Pengemarkedsfond						
Pengemarkedsfond 20% vektet	20		278,4	375,2	278,4	375,2
Pengemarkedsfond 100% vektet	100		354,0	261,3	354,0	261,3
Sum pengemarkedsfond			632,4	636,5	632,4	636,5
Sum rentebærende verdipapir			2 973,0	3 429,5	2 892,9	2 534,5

Portefølleinndeling av sertifikater og obligasjoner

MORBANK

	Ansk. kost	Balanseverdi	Andel børs	Effektiv rente
Klassifisert holde til forfall	-	-		
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring	2 324,6	2 334,5	83,1 %	2,79 %
Sum	2 324,6	2 334,5	83,1 %	2,79 %

KONSERN

Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring	2 244,2	2 254,5	82,5 %	2,87 %
Sum	2 244,2	2 254,5	82,5 %	2,87 %

Effektiv rente inneholder renteinntekter, realisert og urealisert gevinst.

Beholdningsendring holde til forfall obligasjoner, MORBANK

	Særskilt sikre obligasjoner
Inngående balanse 01.01.13	800,05
Tilgang	-
Avgang	-801,30
Tap/gevinst	1,26
Periodisert verdiendring	-0,01
Utgående beholdning 31.12.13	0,00

Note 25 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap MORBANK

(i mill. kr)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1 og 2.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.13	31.12.12
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	15,3	14,5
Unoterte	0,0	0,0
Fondsandeler	0,0	0,0
Sum trading	15,3	14,5
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	0,0	3,9
Fondsandeler	15,7	12,6
Sum klassifisert til virkelig verdi	15,7	16,4
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	274,9	220,9
Fondsandeler	0,0	0,0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	274,9	220,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	305,9	251,8

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr. 31.12.2013

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markedsverdi
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
DnB NOR ASA	16 288	8 000	0,00 %	0,9	0,9
DNO International ASA	256	100 000	0,01 %	2,4	2,4
Helgeland Sparebank Egenkapitalbevis	187	8 400	0,04 %	0,4	0,4
Marine Harvest ASA	3 078	300 000	0,01 %	2,2	2,2
Norsk Hydro Asa	2 276	20 000	0,00 %	0,5	0,5
Orkla Asa A-aksjer	1 274	20 000	0,00 %	0,9	0,9
Oslo Børs VPS Holding ASA	86	10 000	0,02 %	0,5	0,5
Rec Silicon ASA	2 314	200 000	0,01 %	0,5	0,5
Rec Solar ASA	40	3 448	0,01 %	0,3	0,3
Sandnes Sparebank Egenkapitalbevis	711	7 005	0,10 %	0,6	0,6
Sparebank1 Buskerud-Vestfold Egenk	280	6 247	0,11 %	0,3	0,3
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	794	98 171	0,31 %	4,4	4,4
Sparebanken Øst Grunnfondsbevis	207	30 000	0,14 %	1,3	1,3
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				15,3	15,3

Note 25 (forts)

(i mill. kr)

<i>Selskaps navn</i>	<i>Aksjekapital</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markedsverdi</i>
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
Eika Europa		943		1,6	1,6
Holberg Norden		11 312		2,8	2,8
Pareto Aktiv		1 009		4,7	4,7
Skagen Global		3 191		3,5	3,5
Skagen Kon-Tiki		5 102		3,2	3,2
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				15,7	15,7
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste	100	6 700	6,7 %	0,0	0,0
Borea Kreditt AS	6	50 000	0,9 %	0,8	0,8
Brage Finans AS	50	7 500 000	15,0 %	46,5	46,5
Eiendomskreditt AS	272	307 270	10,0 %	34,4	34,4
Eksportfinans ASA	2 771	943	0,4 %	14,3	14,3
Frende Holding AS	2	745 841	11,0 %	168,0	168,0
Kredittforening for Sparebanker	676	920	1,8 %	0,9	0,9
Nets Holding A/S	50	117 867	0,1 %	5,7	5,7
Nordito Property AS	184	14 270	0,1 %	0,1	0,1
Norne Eierselskap AS	254	17 867 955	10,0 %	3,4	3,4
Novel Diagnostics ASA	46	200	0,1 %	0,0	0,0
Sarsia Innovation AS	0	167	0,2 %	0,0	0,0
Spama	3	500	1,6 %	0,7	0,7
Sum aksjer tilgjengelig for salg				274,9	274,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis				305,9	305,9
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	0,9	0,9
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttet selskap				306,8	306,8

Note 26 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap **KONSERN**

(i mill. kr)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1 og 2.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.13	31.12.12
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	20,4	14,5
Unoterte	0,0	0,0
Fondsandeler	0,0	0,0
Sum trading	20,4	14,5
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	0,0	4,3
Unoterte	0,0	3,9
Fondsandeler	16,2	12,6
Sum klassifisert til virkelig verdi	16,2	20,7
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	274,9	220,9
Fondsandeler	0,0	0,0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	274,9	220,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	311,5	256,2

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr. 31.12.2013

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markedsverdi
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
Det norske oljeselskap ASA	141	3 000	0,00 %	0,2	0,2
DnB NOR ASA	16 288	16 251	0,00 %	1,8	1,8
DNO International ASA	256	145 000	0,01 %	3,5	3,5
Helgeland Sparebank Egenkapitalbevis	187	8 400	0,04 %	0,4	0,4
Itera ASA	25	70 000	0,09 %	0,2	0,2
Marine Harvest ASA	3 078	390 000	0,01 %	2,9	2,9
Norsk Hydro Asa	2 276	32 000	0,00 %	0,9	0,9
Norwegian Property ASA	274	20 000	0,00 %	0,1	0,1
Orkla ASA	1 274	28 000	0,00 %	1,3	1,3
Oslo Børs VPS Holding ASA	86	10 000	0,02 %	0,5	0,5
Rec Silicon ASA	2 314	200 000	0,01 %	0,5	0,5
Rec Solar ASA	40	3 448	0,01 %	0,3	0,3
Sandnes Sparebank Egenkapitalbevis	711	7 005	0,10 %	0,6	0,6
Sparebank1 Buskerud-Vestfold Egenk	280	6 247	0,11 %	0,3	0,3
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	794	98 171	0,31 %	4,4	4,4
Sparebanken Øst Grunnfondsbevis	207	30 000	0,14 %	1,3	1,3
Statoil ASA	7 972	4 311	0,00 %	0,6	0,6
Tide ASA	20	25 110	0,11 %	0,4	0,4
Yara International ASA	473	1 000	0,00 %	0,3	0,3
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				20,4	20,4

Note 26 (forts)

(i mill. kr)

<i>Selskapets navn</i>	<i>Aksjekapital</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markedsverdi</i>
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
Eika Europa		943		1,6	1,6
Holberg Norden		11 312		2,8	2,8
Pareto Aktiv		1 009		4,7	4,7
Skagen Global		3 191		3,5	3,5
Skagen Kon-Tiki		5 102		3,2	3,2
Skagen m2 Verdipapirfond		4 144		0,4	0,4
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				16,2	16,2
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste	100	6 700	6,7 %	0,0	0,0
Borea Kreditt AS	6	50 000	0,9 %	0,8	0,8
Brage Finans AS	50	7 500 000	15,0 %	46,5	46,5
Eiendomskreditt AS	272	307 270	10,0 %	34,4	34,4
Eksportfinans ASA	2 771	943	0,4 %	14,3	14,3
Frende Holding AS	2	745 841	11,0 %	168,0	168,0
Kredittforening for Sparebanker	676	920	1,8 %	0,9	0,9
Nets Holding A/S	50	117 867	0,1 %	5,7	5,7
Nordito Property AS	184	14 270	0,1 %	0,1	0,1
Norne Eierselskap AS	254	17 867 955	10,0 %	3,4	3,4
Novel Diagnostics ASA	46	200	0,1 %	0,0	0,0
Sarsia Innovation AS	0	167	0,2 %	0,0	0,0
Spama	3	500	1,6 %	0,7	0,7
Sum aksjer tilgjengelig for salg				274,9	274,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis				311,5	311,5
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	0,9	0,9
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttet selskap				312,4	312,4

Note 27 Datterselskap

	Forretnings- kontor	Eierandel	Andel av stem- meberettiget kapital	Adresse
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Regnskap AS	Midtun	100 %	100 %	Pb. 125 Midtun
Fana Sparedata AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Boligkreditt AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
AS Kinobygg	Nesttun	87 %	87 %	Pb. 10 Nesttun

Verdi konsoliderte datterselskaper

(i hele mill. kr)

	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris /bokf.verdi	Resultat e/skatt	Andel egenkap. i MNOK 31.12.13
Fana Sparedata AS	1	500	1 000	0,5	0,5	1,2
Fana Sparebank Eiendom AS	6	5 758	1 000	5,8	2,6	7,3
Fana Sparebank Regnskap AS	1	500	1 000	1,9	-0,0	1,4
Fana Sparebank Boligkreditt AS	240	150 000	1 600	254,3	46,0	336,3
AS Kinobygg	0	166	600	0,6	0,4	7,3
Sum eierinteresser i datterselskaper				263,0	49,5	353,4

Note 28 Immateriell eiendeler

(i mill. kr)

	MORBANK			KONSERN		
	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Total
Anskaffelseskost 1.1.2012	26,2	-	26,2	26,5	1,2	27,7
Tilgang i året	7,1	-	7,1	7,2	-	7,2
Avgang i året til ansk. kost.	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.2012	33,3	-	33,3	33,7	1,2	35,0
Akk. av- og nedskrivninger	17,0	-	17,0	17,2	1,2	18,4
Bokført verdi pr. 31.12.2012	16,4	-	16,4	16,5	0,0	16,5
	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 1.1.2013	33,3	-	33,3	33,7	1,2	35,0
Tilgang i året	1,9	-	1,9	2,1	-	2,1
Avgang i året til ansk. kost.	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.2013	35,2	-	35,2	35,8	1,2	37,1
Akk. av- og nedskrivninger	22,3	-	22,3	22,5	1,2	23,8
Bokført verdi pr. 31.12.2013	13,0	-	13,0	13,3	0,0	13,3
Ordinære avskrivninger i år	5,3	-	5,3	5,3	-	5,3

Programvare og lisenser har en regnskapsmessig lineær avskrivning fra 3 år til 5 år.

Note 29 Varige driftsmidler

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN			
	<i>Maskiner, inventar og transport- midler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Investerings- eiendom</i>	<i>Sum</i>	<i>Maskiner, inventar og transport- midler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Investerings- eiendom</i>	<i>Sum</i>
Anskaffelseskost 1.1.2012	38,5	93,8	0,0	132,3	45,8	99,1	0,0	144,9
Overf. fra bygninger til investeringseiendom	0,0	-9,9	9,9	0,0	0,0	-9,9	9,9	0,0
Tilgang i året	3,0	2,7	0,2	5,9	3,2	2,7	0,0	5,9
Avgang i året til ansk. kost.	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	3,8	0,0	3,8
Anskaffelseskost pr. 31.12.2012	41,5	86,1	10,1	137,7	49,0	88,1	9,9	147,0
Akk. av- og nedskrivninger	32,8	15,1	1,2	49,0	39,3	15,1	1,2	55,6
Bokført verdi pr. 31.12.2012	8,8	71,0	8,9	88,7	9,7	73,0	8,8	91,5
Anskaffelseskost 1.1.2013	41,5	86,1	10,1	137,7	49,0	88,1	9,9	147,0
Overf. fra bygninger til investeringseiendom				0,0				0
Tilgang i året	1,5	0,8	0,0	2,3	1,6	0,8	0,0	2,4
Avgang i året til ansk. kost.	0,5	0,4	10,1	11,0	0,5	0,4	9,9	10,8
Anskaffelseskost pr. 31.12.2013	42,5	86,5	0,0	129,1	50,1	88,6	0,0	138,6
Akk. av- og nedskrivninger	35,8	17,6	0,0	53,4	42,8	17,6	0,0	60,3
Bokført verdi pr. 31.12.2013	6,7	69,0	0,0	75,7	7,3	71,0	0,0	78,3
Ordinære avskrivninger i år	3,2	2,5	0,2	5,9	3,6	2,5	0,2	6,3
Regnskapsmessige lineær avskrivning	10-33 %	2-10 %	2-10 %		10-33 %	2-10 %	2-10 %	

Ordinære avskrivninger inneholder 461 tusen i avskrivning på påkostning leide lokaler.

Avskrivning på påkostning leide lokaler blir bokført sammen med leiekostnader under andre driftskostnader, mens påkostningen er balanseført.

Avgang i året inneholder 9.799 tusen salg av fast eiendom og 506 tusen knyttes til utrangering av driftsmidler. Gevinst ved salg av investerings-eiendom utgjør 28.973 tusen og gevinst andre driftsmiddel utgjør 71 tusen.

Anskaffelseskost og akk.av og nedskrivninger vedr.investeringseiendom er overf fra bygninger til investeringseiendom etter endring i bruk jf. note 43. Henviser til note 43 for virkelig verdi knyttet til investeringseiendom.

Avskrivning immaterielle eiendeler (note 28)	5,3	5,3
Avskrivning varige driftsmidler	5,9	6,3
Sum avskrivning	11,2	11,6
Herav avskrivning påkostning leide lokaler - ført andre driftskostnader (note 10)	0,5	0,5
Ordinære avskrivninger	10,8	11,1

Note 30 Gjeld

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	78,2	33,3	50,9	20,6
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	211,9	938,4	210,4	938,4
Sum lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	290,1	971,8	261,3	959,1
Innskudd				
Vurdert til amortisert kost	8 654,0	8 139,4	8 649,0	8 131,7
Vurdert til virkelig verdi	513,9	929,8	513,9	929,8
Sum innskudd	9 167,9	9 069,1	9 162,9	9 061,5
Innskudd vurdert til virkelig verdi				
Balanse verdi 01.01.	929,8	900,9	929,8	900,9
Netto tilgang/avgang	-415,1	28,4	-415,1	28,4
Verdiregulering over resultat	-0,8	0,4	-0,8	0,4
Balanse verdi 31.12.	513,9	929,8	513,9	929,8
Pålydende verdi av innskudd vurdert til virkelig	513,7	928,7	513,7	928,7
Balanseført virkelig verdiendring	0,2	1,0	0,2	1,0
Balanse verdi 31.12	513,9	929,8	513,9	929,8
Virkelig verdivurdering spesifisert				
Balanse verdi 01.01.	1,0	0,6	1,0	0,6
Årets verdiregulering rente	-0,9	0,5	-0,9	0,5
Årets verdiregulering kreditspread	0,1	-0,1	0,1	-0,1
Balanse verdi 31.12.	0,2	1,0	0,2	1,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				
Sertifikater og obligasjoner med flytende rente vurdert til amortisert kost	2 853,8	2 410,8	7 184,1	5 124,7
Obligasjoner med fast rente vurdert til virkelig verdi	315,8	414,931	315,8	414,9
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 169,6	2 825,8	7 499,8	5 539,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til virkelig verdi				
Balanse verdi 01.01.	414,9	418,3	414,9	418,3
Netto tilgang/avgang	-100,9	0,0	-100,9	0,0
Verdiregulering over resultat	1,7	-3,4	1,7	-3,4
Balanse verdi 31.12.	315,8	414,9	315,8	414,9

Kreditspread er beregnet som differansen mellom endring i mer/mindreverdi på gjelden vurdert til virkelig verdi mot tilhørende endring i markedsverdi på swapavtaler. (Kreditspreaden for swapavtalene er uvesentlig). Ved beregning av markedsv verdier på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og tilhørende swapavtaler er det benyttet markedspriser fra uavhengige kilder.

Note 30 (forts)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Verdijustering				
Balanse verdi 01.01	4,5	8,0	4,5	8,0
Årets verdijustering rente	-0,4	-5,9	-0,4	-5,9
Årets verdijustering kredittspread	2,1	2,5	2,1	2,5
Balanse verdi 31.12.	6,2	4,5	6,2	4,5

Verdijustering spesifisert

Verdijustering rente	4,1	4,5	4,1	4,5
Verdijustering kredittspread	2,2	0,0	2,2	0,0
Balanse verdi 31.12.	6,2	4,5	6,2	4,5

Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)

	MORBANK	KONSERN
Sertifikat og obligasjonsgjeld		
2014	745 500	1 065 500
2015	600 000	2 000 000
2016	1 200 000	1 600 000
2017	300 000	800 000
2018	300 000	1 100 000
2019	0	900 000
Sum sertifikat og obligasjonsgjeld	3 145 500	7 465 500
Ansvarlig lån		
2023	200 000	200 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	3 345 500	7 665 500

Note 31 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Påløpte feriepenger og arb.giver.avg.	10,1	10,1	11,4	12,2
Påløpte kostnader og offentlige avg.	6,8	3,5	10,6	6,8
Avsatt formueskatt	3,3	3,3	3,3	3,3
Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	20,2	16,9	25,3	22,3

Note 32 Pensjonsforpliktelse og pensjonskostnader

(i hele 1000 kr)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Fana Sparebank har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring i Storebrand forsikring. Ordningen ble lukket 01.01.06 og er gjeldende for dem som er ansatt før dette tidspunkt. Ordningen skal gi en pensjonsytelse på tilnærmet 70 prosent av sluttlønn, maksimert til 12G, gitt dagens folketrygd. Beregningen omfatter 69 ansatte og 35 pensjonister pr. utgangen av 2013.

Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.2006 blir tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning. Banken avsetter maksimalt i henhold til denne avtalen. Tilskudd til bankens innskuddsbaserte pensjonsordning kostnadsføres ved innbetaling. (Kostnaden er spesifisert under)

Banken har også pensjonsforpliktelser utover den kollektive ordningen. Dette er knyttet til avtalefestet førtidspensjonering (AFP). Det er 1 person som står i den gamle AFP-ordning pr. utgangen av 2013. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkning fra 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse i den nye ordningen (AFP-tilskuddsloven av 19.02.10). Den nye ordningen anses å være en ytelsesbasert ordning, men da det ikke foreligger et pålitelig grunnlag for måling og allokering blir ordningen regnskapsført inntil videre som en innskuddspensjon.

I tillegg har banken en ordning som sikrer opptjening av alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12 G. Ordningen skal sikre en ytelse på 70 % av pensjonsgrunnlaget. Beregningen omfatter 5 ansatte pr. utgangen av 2013. Ordningen skal dekket over driften.

Effekt av endring i regnskapsprinsipp

Som følge av endringene i IAS19 Ytelse til ansatte, som trådte i kraft fra 1. januar 2013 er sammenligningstall for 2012 omarbeidet i overensstemmelse med de nye reglene. Konsernet har tatt i bruk den reviderte standarden fra 1. januar 2013, men implementeringen er foretatt med retrospektiv virkning fra 1. januar 2012 for sammenligningsformål.

Endringene innebærer blant annet at regnskapsføring av estimatavvik ved hjelp av «korridormetoden» ikke lenger er tillatt. Estimataviket skal i stedet regnskapsføres i den perioden de oppstår og inngå i totalresultatet. Dette medfører at beste estimat på pensjonsforplikteslsen vises i balansen. For å beregne pensjonskostnaden angir standarden at diskonteringsrenten skal benyttes på netto pensjonsforpliktelse i stedet for å benytte forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Overgangen til ny IAS19 medførte at pensjonsforpliktelsen på implementeringstidspunktet økte med 45,2 MNOK. Akkumulerte aktuarmessige gevinster og tap som ikke var innregnet pr. 01.01.2012 er ført mot egenkapitalen pr. samme tidspunkt, totalt medførte dette en reduksjon i egenkapitalen med 32,6 MNOK.

I tillegg ble pensjonskostnaden endret i 2012 som følge av at aktuarmessige gevinster og tap som var innregnet i 2012 med 14,0 MNOK, nå er ført mot andre inntekter og kostnader.

Pensjonsberegningene er foretatt av aktuar. Beregningene er basert på en rekke økonomiske og actuarielle forutsetninger. Ved beregningen av de fremtidige pensjonsplikter er følgende forutsetninger lagt til grunn både for sikrede og usikrede forpliktelser (AFP):

	2013	2012
Diskonteringsatts	3,90 %	3,80 %
Forventet avkastning av midlene*	3,90 %	3,80 %
Lønnsregulering	3,50 %	3,25 %
Forventet utvikling i grunnbeløpet til folketrygden G	3,50 %	3,25 %
Årlig regulering av pensjonene	1,60 %	1,40 %
Kalkulert bruk av AFP-ordningen	30 %	30 %
Tariff	K2013	K2005

* Forventet avkastning var opprinnelig beregnet med 4% etter gammel IAS19 for 2012. Diskonteringsrenten baserer seg på markedsrenten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) da det antas at markedet for disse obligasjonene er tilstrekkelig dypt.

Plassering av pensjonsmidler

Sist tilgjengelig informasjon:	sep. 13	des. 12
Aksjer	11,4 %	10,9 %
Obligasjoner	51,7 %	64,5 %
Eiendom	11,5 %	15,0 %
Pengemarked	22,4 %	5,4 %
Annet	3,1 %	4,3 %
Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	3,90 %	5,8 %

Note 32 (forts)

(i hele 1000 kr)

MORBANK

	2013				2012			
	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum
1. Pensjonskostnader								
Årets pensjonsopptjening	3,4	0,0	1,0	4,5	4,7	0,0	1,4	6,1
Netto rentekostnad / - inntekt	0,4	0,0	0,2	0,6	1,0	0,0	0,2	1,2
Administrasjonskostnader	0,1	0,0	0,0	0,1				0,0
Arbeidsgiveravgift	0,5	0,0	0,2	0,7	0,8	0,0	0,2	1,0
Pensjonskostnad	4,4	0,0	1,4	5,9	6,5	0,0	1,8	8,3
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01.	106,9	0,3	6,6	113,8	125,6	0,5	6,6	132,7
Årets pensjonsopptjening	3,4	0,0	1,0	4,5	4,7	0,0	1,4	6,1
Rentekostnad	4,0	0,0	0,2	4,2	3,2	0,0	0,2	3,4
Estimatendringer og avvik	22,6	0,0	2,5	25,2	-25,1	0,3	-1,6	-26,4
Pensjonsutbetalinger	-2,0	-0,2	-1,9	-4,1	-1,5	-0,5	0,0	-2,0
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	134,9	0,2	8,5	143,6	106,9	0,3	6,6	113,8
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01	89,5	0,0	0,0	89,5	82,9	0,0	0,0	82,9
Avkastning på midlene	3,6	0,0	0,0	3,6	2,2	0,0	0,0	2,2
Estimatendringer og avvik	5,7	0,0	0,0	5,7	-0,4	0,0	0,0	-0,4
Innbetalinger av midler	7,0	0,0	0,0	7,0	7,0	0,0	0,0	7,0
Administrasjonskostnader	-0,3	0,0	0,0	-0,3	-0,7	0,0	0,0	-0,7
Pensjonsutbetalinger	-2,0	0,0	0,0	-2,0	-1,5	0,0	0,0	-1,5
Pensjonsmidler 31.12.	103,4	0,0	0,0	103,4	89,5	0,0	0,0	89,5
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	134,9	0,2	8,5	143,6	106,9	0,3	6,6	113,8
Pensjonsmidler til markedsverdi	103,4	0,0	0,0	103,4	89,5	0,0	0,0	89,5
Netto pensjonsforpliktelse	31,5	0,2	8,5	40,2	17,4	0,3	6,6	24,3
Arbeidsgiveravgift	4,4	0,0	1,2	5,7	2,5	0,0	0,9	3,4
Netto pensjonsmidler (-)/forpliktelse (+)	35,9	0,2	9,7	45,8	19,8	0,4	7,5	27,7
5. Avstemming pensjonsforpliktelse								
Pensjonsforpliktelse 01.01	19,8	0,4	7,5	27,7	48,7	0,5	7,5	56,8
Pensjonskostnad	4,4	0,0	1,4	5,9	6,5	0,0	1,8	8,3
Innbetalt til premiefondet inkl arb.g.avg.	8,0	0,2	2,1	10,3	8,0	0,5	0,0	8,5
Estimatavvik over totalresultatet	19,6	0,0	2,9	22,6	-27,4	0,3	-1,8	-28,9
Pensjonsforpliktelse 31.12	35,9	0,2	9,7	45,8	19,8	0,4	7,5	27,7
6. Avstemming pensjonskostnad resultatregnskapet				2013				2012
Forskjellen mellom Netto pensjonsforpl. IB og UB				18,1				-29,1
Innbetalt til premiefondet/premie inkl arb.g.avg.				10,3				8,5
Estimatavvik over totalresultatet				22,6				-28,9
Pensjonskostnad aktuarberegning				5,9				8,3
Kostnad ytelses pensjon				5,9				8,3
Arbeidsgiveravgift (annen kostnad)				-1,3				-1,0
Netto rentekostnad ytelse (finanskostnad)				-0,6				0,0
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarber. og reell utbet.				0,0				0,0
Ordinært til innskuddspensjon				1,5				1,6
Ordinært til fellesordningen				0,9				0,7
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet (note 9)				6,4				9,6

Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2014 utgjør 7 millioner for morbank.

Note 32 (forts)

(i hele 1000 kr)

KONSERN

	2013				2012			
	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum
1. Pensjonskostnader								
Årets pensjonsopptjening	3,5	0,0	1,0	4,5	4,8	0,0	1,4	6,2
Netto rentekostnad / - inntekt	0,4	0,0	0,2	0,6	1,1	0,0	0,2	1,3
Administrasjonskostnader	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Arbeidsgiveravgift	0,5	0,0	0,2	0,7	0,8	0,0	0,2	1,0
Pensjonskostnad	4,5	0,0	1,4	6,0	6,8	0,0	1,8	8,6
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01.	107,8	0,8	6,6	115,2	127,2	1,2	6,6	134,9
Årets pensjonsopptjening	3,5	0,0	1,0	4,5	4,8	0,0	1,4	6,2
Rentekostnad	4,1	0,0	0,2	4,3	3,3	0,0	0,2	3,5
Planendring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Estimatendringer og avvik	22,9	0,0	2,5	25,5	-25,8	0,3	-1,6	-27,1
Pensjonsutbetalinger	-2,0	-0,4	-1,9	-4,3	-1,5	-0,8	0,0	-2,3
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	136,3	0,5	8,5	145,3	107,8	0,8	6,6	115,2
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01	90,4	0,0	0,0	90,4	84,2	0,0	0,0	84,2
Avkastning på midlene	3,7	0,0	0,0	3,7	2,3	0,0	0,0	2,3
Estimatendringer og avvik	5,9	0,0	0,0	5,9	-1,0	0,0	0,0	-1,0
Innbetalinger av midler	7,1	0,0	0,0	7,1	7,2	0,0	0,0	7,2
Administrasjonskostnader	-0,3	0,0	0,0	-0,3	-0,7	0,0	0,0	-0,7
Pensjonsutbetalinger	-2,0	0,0	0,0	-2,0	-1,5	0,0	0,0	-1,5
Pensjonsmidler 31.12.	104,7	0,0	0,0	104,7	90,4	0,0	0,0	90,4
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	136,3	0,5	8,5	145,3	107,8	0,8	6,6	115,2
Pensjonsmidler til markedsverdi	104,7	0,0	0,0	104,7	90,4	0,0	0,0	90,4
Netto pensjonsforpliktelse (overfinansiering -)	31,6	0,5	8,5	40,6	17,4	0,8	6,6	24,8
Arbeidsgiveravgift	4,5	0,1	1,2	5,7	2,5	0,1	0,9	3,5
Netto pensjonsmidler (-) / forpliktelse (+)	36,1	0,6	9,7	46,3	19,9	0,9	7,5	28,3
5. Avstemming pensjonsforpliktelse								
Pensjonsforpliktelse 01.01	19,9	0,9	7,5	28,3	48,0	1,5	7,5	57,0
Pensjonskostnad	4,5	0,0	1,4	6,0	6,8	0,0	1,8	8,6
Innbetalt til premiefondet inkl arb.g.avg.	8,1	0,4	2,1	10,6	8,2	0,9	0,0	9,1
Estimatavvik over totalresultatet	19,6	0,1	2,9	22,6	-26,6	0,3	-1,8	-28,2
Pensjonsforpliktelse 31.12	36,0	0,6	9,7	46,3	19,9	0,9	7,5	28,3
Pensjonskostnad i resultatregnskapet								
Forskjellen mellom Netto pensjonsforpl. IB og UB				18,0				-28,7
Innbetalt til premiefondet/premie inkl arb.g.avg.				10,6				9,1
Estimatavvik over totalresultatet				22,6				-28,2
Pensjonskostnad aktuarberegning				6,0				8,6
Kostnad ytelses pensjon				6,0				8,6
Arbeidsgiveravgift (annen kostnad)				-1,3				-1,1
Netto rentekostnad ytelse (finanskostnad)				-0,6				0,0
Ordinært til innskuddspensjon				3,4				2,6
Ordinært til fellesordningen				1,3				0,9
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet (note 9)				8,8				11,0

Note 32 (forts)

(i hele 1000 kr)

Historisk utvikling i pensjonsforpliktelsen	31.12.13	31.12.12	31.12.11	31.12.10	31.12.09
Brutto pensjonsforpliktelse ¹	151,0	118,7	142,6	114,2	116,4
Brutto pensjonsmidler	-104,7	-90,4	-84,2	-79,4	-70,3
Ikke regnskapsførte forpliktelser (estimatavik)	0,0	0,0	-45,9	-20,4	-19,1
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser	46,3	28,3	12,5	14,5	27,0

1) Brutto pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Sensitivitet pensjon

Tabellen under viser hvordan brutto pensjonsforpliktelse prosentvis vil endres ved 1% endring (+/-) i forutsetningene, forutsatt at andre parametre er konstante. Beregningen er foretatt for morbank.

Brutto pensjonsforpliktelse PBO (endring i %)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i foketrygden	Pensjonsregulering
Basisforutsetninger	3,90 %	3,50 %	3,50 %	1,60 %
PBO med basisforutsetningene	0 %	0 %	0 %	0 %
Økning med 1%-poeng (eks. diskont. fra 3,9 til 4,9 %)	-16 %	12 %	-3 %	13 %
Reduksjon med 1 %-poeng	21 %	-9 %	4 %	-11 %

Brutto pensjonsforpliktelse PBO (endring i %)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i foketrygden	Pensjonsregulering
Basisforutsetninger	3,90 %	3,50 %	3,50 %	1,60 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	0 %	0 %	0 %	0 %
Økning med 1 %-poeng (eks. diskont. fra 3,9 % til 4,9 %)	-6 %	15 %	-4 %	14 %
Reduksjon med 1 %-poeng (eks. diskont. fra 3,9% til 2,9%)	6 %	-12 %	5 %	-12 %

Note 32 (forts)

(i hele 1000 kr)

Risikovurdering

En reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene vil medføre økt forpliktelse for selskapet, da avkastning på midlene ikke er tilstrekkelig for å innfri forpliktelsen. Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet. Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. Konsernet har påtatt seg en

forpliktelse til å utbetale pensjon livet ut for ansatte som inngår i ytelsesordningen. Således vil en økning i forventet levealder blant medlemsmassen medføre en økt forpliktelse for selskapet.

Gjennomsnitt gjennværende opptjeningstid i ordningen er 11 år, mens vektet gjennomsnittlig durasjon på konsernets pensjonsforpliktelse pr. 31.12.2013 er 31 år. Pensjonsforpliktelsen har følgende forventede forfallsstruktur:

	Ordinær	12G ordning	Totalt	i %
Under 1 år	2,6	6,6	9,2	6 %
1-2 år	3,0	0,0	3,0	2 %
2-3 år	3,2	0,0	3,2	2 %
3-4 år	3,5	0,0	3,5	2 %
Mer enn 5 år	122,6	1,9	124,5	87 %
Totalt	134,9	8,5	143,4	100 %

Note 33 Avsetninger og pensjonsforpliktelser

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Pensjonsforpliktelse*	45,8	27,7	46,3	28,3
Tapsavsetning garantier	0,2	0,2	0,2	0,2
Sum avsetninger og pensjonsforpliktelser	46,0	27,9	46,5	28,5

*) 2012 tall omarbeidet etter IAS 19R.

Note 34 Kapitaldekning

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Sparebankenes fond	1 271,9	1 195,4	1 271,9	1 195,4
Gavefond	3,2	3,6	3,2	3,6
Fond for urealiserte gevinster	82,1	30,8	82,1	30,8
Annen egenkapital			94,3	48,0
Urealiserte verdiendringer verdipapir tilgjengelig for salg	-69,5	-17,7	-69,5	-17,7
Sum fond og lignende som inngår i kjernekapitalen	1 287,7	1 212,2	1 382,0	1 260,1
Fradrag i kjernekapital				
Immatrielle eiendeler/utsatt skattefordel	-13,0	-16,4	-13,3	-16,5
Utsatt skattefordel				
50 % fradrag av bokførte verdier i andre finansinstitusjoner	-109,8	-153,0	-109,8	-153,0
Sum fradrag i kjernekapital	-122,8	-169,4	-123,1	-169,6
Sum netto kjernekapital/ren kjernekapital	1 164,9	1 042,7	1 258,9	1 090,6
Tilleggskapital				
45 % av urealisert gevinst vp tilgj.for salg	37,0	13,9	37,0	13,9
Ansvarlig lånekapital	199,5	0,0	199,5	0,0
50 % fradrag av bokførte verdier i andre finansinstitusjoner	-109,8	-13,9	-109,8	-13,9
Sum netto tilleggskapital	126,6	0,0	126,6	0,0
Sum netto ansvarlig kapital	1 291,5	1 042,7	1 385,5	1 090,6
Risikovektet volum	7 800,9	7 429,5	9 523,9	8 691,0
Samlet minimumskrav til ansvarlig kapital	975,1	594,4	1 190,5	695,3
Kapitaldekning	16,56 %	14,04 %	14,55 %	12,55 %
Kjernekapitaldekning	14,93 %	14,04 %	13,22 %	12,55 %
Ren kjernekapital	14,93 %	14,04 %	13,22 %	12,55 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav

	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Standardmetoden				
Lokale og regionale myndigheter	3,2	0,7	3,2	0,7
Offentlig eide foretak	0,0		0,0	
Institusjoner	95,9	51,5	51,4	25,5
Foretak	371,9	218,0	371,8	218,0
Massemarkedssegment	7,1	5,5	7,1	5,5
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	339,7	218,4	580,6	342,9
Forfalte engasjementer	6,0	10,2	6,9	10,2
Obligasjoner med fortrinnsrett	12,7	13,5	11,7	6,3
Andeler i verdipapirfond	53,7	28,5	53,7	28,5
Øvrige engasjement	57,2	25,4	59,4	26,5
Samlet kapitalkrav for kreditt-motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	947,4	571,7	1 145,9	664,1
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	57,6	37,8	74,7	46,4
Fradrag				
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner/annet	27,5	13,4	27,5	13,4
Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier	2,5	1,8	2,7	1,9
Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	975,1	594,4	1 190,5	695,3

Minimumskravet til ansvarlig kapital i 2013 er definert som lovkrav inklusive bufferkrav = 12,5 % (2012: 8%).

Note 35 Risikoforhold

Risikostyring i Fana Sparebank

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Styret har fastsatt at bankens langsiktige mål knyttet til lønnsomhet og vekst skal nås gjennom en lav til moderat risikoprofil.

Organisering

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av mål og rammer for de ulike risikoområdene, samt gjennom fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger mål, rammer og fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet, kapitalforvaltning og likviditetsområdet.
- Rammeverk og fullmakter revideres årlig av styret for hvert risikoområde.

Oppfølging

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering er en del av den kvartalsvise rapporteringen til styret som utarbeides av forretningsområdene og øvrige områder som har risikoansvar.

Risikokategorier

For å styre risiko skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoområder:

- *Kredittrisiko* er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfylder sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko omfatter hovedsakelig alle utlån, men inkluderer også andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kredittrisiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- *Konsentrasjonsrisiko* er knyttet til kredittrisikoområdet, og tar for seg særskilt risiko basert på segmentmessig bransjekonsentrasjon i utlånsporteføljen, samt store engasjementer.
- *Markedsrisiko* er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Dette kan komme til uttrykk ved kursfall i aksjer, endringer i renter, og prisingen av kredittrisiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er ubetydelig i Fana Sparebank.
- *Likviditetsrisiko* er risikoen banken har for tap ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid.
- *Operasjonell risiko* er risikoen for tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt eller eksterne hendelser.
- *Forretningsrisiko* er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Fana Sparebank kvantifiserer og beregner de ulike risikoområdene for å tilegne seg et tilstrekkelig grunnlag for å overvåke at virksomhetens samlede risikonivå holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av styret. Banken følger standardmetoden når det gjelder beregning av pilar 1 kapitalbehovet for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko i henhold til Basel II-regelverket. I pilar 2-ICAAP brukes dels statistisk simulering, dels stresstesting beregning av kapitalbehovet for de øvrige risikoområdene.

RISIKOSTYRING

Som følge av betydelige skjerpelser i regelverket vedrørende kapitalkrav har banken gjort endringer i bankens soliditetsmål. Innen 1. juli 2016 skal konsernet gjennom god og lønnsom drift samt balanse- og kapitaltilpasning nå en ansvarlig kapitaldekning på minimum 18,0 %, kjernekapitaldekning på 16,0 % og ren kjernekapitaldekning på 14,5 %. Dette er på nivå med kapitalkravene for systemviktige banker gjeldende fra samme tidspunkt. Nye kapitalkrav trådte i kraft 1. juli 2013, og øker gradvis år for år til 2016-nivåene.

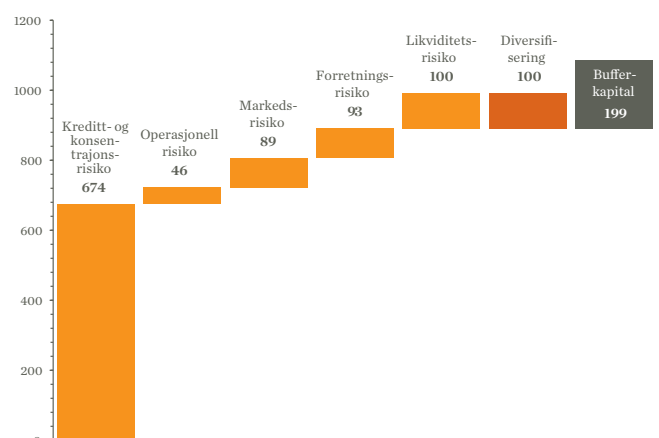
Risikostyringen i Fana Sparebank er underkastet kontinuerlig utvikling og evaluering. Ved beregning av kapitalbehovet etter ICAAP er det utviklet en totalrisikomodel som bygger beregningene på statistisk simulering. Resultatene fra modellen suppleres med de metodene banken er pålagt å følge. Kredittrisiko er bankens største risiko og banken anvender standardmetoden fra pilar 1 for å kvantifisere kredittrisiko. For de øvrige risikoområdene legges dels pilar 1, dels Finanstilsynets modulsystem og statistisk simulering til grunn.

Beregning av kapitalbehov ved ICAAP 2013 ble gjennomført i 1. kvartal 2013. Med utgangspunkt i inngående balanse for 2013 ble bankens ansvarlige kapital og kapitalbehov for alle risikoområdene fastsatt.

I tabellen fremkommer resultatet av beregningen for konsernet fordelt på hovedrisikoområdene. Alle tall i MNOK.

Risikoområde	ICAAP
Kredittrisiko	649
Konsentrasjonsrisiko, bransje	10
Konsentrasjonsrisiko, store engasjement	15
Operasjonell risiko	46
Markedsrisiko	89
Forretningsrisiko	93
Likviditetsrisiko	100
Totalt kapitalbehov/risiko	1.002
Diversifisering	- 100
Totalt kapitalbehov/risiko etter diversifisering	901
Bufferkapital iht. Basel II min. kapitalmål 8 %	199
Tellende ansvarlig kapital per 31.12.2012	1.101

Diagrammet viser sammensettingen av hovedrisikoområdene i millioner kroner. Kredittrisiko inkludert konsentrasjonsrisiko er dominerende, og utgjør 61 prosent av konsernets tellende ansvarlige kapital, mens bufferkapitalen utgjør 18 prosent.

Note 36 Markedsrisiko – stresstesting

Markedsrisiko (se definisjon i foregående note) representerer et risikoområde der det legges til grunn stresstester for å beregne bankens risikonivå. Med utgangspunkt i vedtatte rammer og volum for bankens finansielle instrumenter, hovedsakelig renteinstrumenter (sertifikater, obligasjoner og rentefond) og egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter (aksjer og aksjefond), beregnes tap basert på risikofaktorene Eksponering, Risikospredning og Markedslikviditet.

Vurderingen for risikofaktoren Eksponering tar utgangspunkt i stresstestscenarier basert på definerte kriterier for verdiendringer i aksje-, rente-, og valutamarkedene:

- Et fall i aksjemarkedene på 30 prosent
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 10 prosent

Kriteriene er fastsatt som et uttrykk for bankens risikotoleranse. Det er, basert på historiske data, argumentert for at de valgte stresstestscenariene er tilnærmet like sannsynlige innenfor en tidshorisont på ett år. Ved å beregne verditapet som følger av stresstestene (taps-potensialet) kan risikoen uttrykkes på en sammenlignbar måte for aksjer, renter og valuta. Disse kriteriene legges for øvrig også til grunn for beregning av bankens kapitalbehov i henhold til ICAAP.

Fana Sparebank kan være eksponert for valutarisiko gjennom investeringer i aksjefond med globalt mandat. Investeringene er ikke av et omfang som tilsier at banken eksponeres for slik risiko i vesentlig grad.

Risikofaktorene Spredning og Likviditet vurderes for hver aktivaklasse, og kan medføre økning av den beregnede risikoen.

	MORBANK		KONSERN	
	Bokført-verdi	+/-2%	Bokført-verdi	+/-2%
Rentebærende verdipapir				
Stat og statsgaranterte	472	9	472	9
Kommuner og fylkeskommuner	152	3	152	3
Særskilt sikre obligasjoner	1 019	20	939	19
Finansforetak	455	9	455	9
Statseid foretak	25	0	25	0
Øvrige	211	4	211	4
Pengemarkedsfond 20% vektet	278	6	278	6
Pengemarkedsfond 100% vektet	354	7	354	7
Sum rentebærende verdipapir	2 967	59	2 887	58
Aksjer, andeler og grunnfond				
Aksjer trading	15	5	20	6
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring	16	5	16	5
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	275	82	275	82
Sum aksjer, andeler og grunnfond	306	92	311	93

Tabellen viser bankens markedsrisiko for ulike aktivaklasser med den risikotoleransen som er fastsatt.

*) Endring inkluderer kursendring, endring i rente, kredittspread og tap. Endringene vil inngå i bankens totalresultat.

Note 36 (forts)

Likviditetsrisiko

Styret i Fana Sparebank har fastsatt at bankens likviditetsrisiko, uttrykt ved Finanstilsynets likviditetsindikatorer, skal oppfylle kravet til moderat avvik. I tillegg er det fastsatt at banken skal tilstrebe å ha en likviditetsbuffer som gjør banken i stand til å innfri sine forpliktelser uten å være avhengig av eksterne kapitalkilder (annet enn innskudd fra publikum) i en periode på 12–18 måneder under en normal-situasjon, dog minimum 10 måneder. Disse rammene er bestemmende for hvilket volum bankens likviditetsreserve eller -buffer skal utgjøre til enhver tid. Likviditetsoverskuddet forvaltes etter retningslinjer nedfelt i en forvaltningsstrategi som besluttes av styret. Forvaltningen tar hensyn til risiko og likviditet, uttrykt ved strategisk, minimums- og maksimumseksposering innenfor en rekke aktivaklasser. I tillegg inkluderes hensynet til durasjon i renteforvaltningen. Deler av forvaltningen skal skje gjennom tredjepart, i praksis gjennom norske rentefond. Etter bankens skjønn sikrer plassering i fond diversifisering av risiko og høy grad av likviditet. For plasseringer som skjer i rentepapirer med midlere og høyere kredittrisiko brukes utelukkende rentefond. Dette har sammenheng med at banken ikke har ressurser til å overvåke og vurdere enkeltelskaper på samme måte som spesialfondene. Slike rentefond representerer dessuten en diversifisering av risiko som ansees å være særlig viktig for den aktivaklassen.

Norske finansinstitusjoner finansierer betydelige deler av pengekredittmarkedets innlånene ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF har lavere kredittrisiko enn ordinære, usikrede obligasjonslån, og er blitt et viktig innslag i bankens egen kapitalforvaltning.

Fra 2015 skal banken tilfredsstille nye likviditetskrav knyttet til Basel III-regelverket. Liquidity Coverage Ratio (LCR) er et uttrykk for en stresstest av bankens betalingsforpliktelser over en 30-dagersperiode. Disse forpliktelsene skal til enhver tid dekkes av høyt likvide midler, eksempelvis innskudd i Norges Bank, statssertifikater og -obligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. LCR påvirkes blant annet av sammensettingen av bankens innskuddsmidler. Banken har som et ledd i tilpasningen innført nye innskuddsbetingelser for en del av innskuddene som kommer fra institusjonelle investorer. For øvrig har banken etablert en egen tilpasningsplan som skal sikre at vi oppfyller de nye kravene når de iverksettes.

Egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter

Styret fastsetter rammer for bankens eksponering i egenkapitalbaserte plasseringer. Dette inkluderer investeringer som tidligere ble betegnet som anleggsaksjer, samt aksjer i datterselskaper.

Plasseringer i børsnoterte aksjer og grunnfondsbevis skal hovedsakelig skje gjennom fond. Banken har avsatt en mindre ramme for diskresjonær forvaltning av aksjer notert på Oslo Børs.

Note 37 Likviditetsrisiko/restløpetid

(i mill. kr)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. Innskudd fra kunder uten avtalt forfall legges inn i

tidsaksen med forfall innen 1 måned. Kontraktmessige renteforfall er spesifisert på forfalltidspunktene. Renter på gjeld til kredittinstitusjoner og kunder (innskudd) uten avtalt forfall er utelatt fra analysen da disse ikke kan estimeres pga. usikkerhet når kunden tar ut kapital. Tilsvarende gjelder også for utlån, da vi ikke kan estimere nedbetaling på gjeld. For gjeld og derivater er forfall med kjente kontantstrømmer (rente) medtatt innenfor 1 år.

Verdijusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi er ikke inkludert. Forfallsanalysen er basert på udiskonterte tall.

Restløpetid pr. 31.12.13 Forfallsanalyse

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	127,9	127,9					
Utlån til kredittinstitusjoner	628,0	56,1	11,5	125,2			435,2
Utlån til kunder	9 858,6	67,8	73,2	378,7	1 160,3	6 418,7	1 759,9
Rentebærende verdipapirer	2 959,0	50,0	53,2	904,3	1 657,4	294,0	
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	14,9		14,9				
Sum kontantstrømmer	13 588,4	301,8	152,8	1 408,2	2 817,7	6 712,7	2 195,1

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	290,1			100,0	100,0		90,1
Renteutbetalinger	1,4		1,4				
Innskudd/gjeld til kunder	9 167,9	8 822,8	259,9	85,2			
Renteutbetalinger	4,4	1,2	1,0	2,2			
Obligasjons-/sertifikatgjeld	3 145,5		285,5	460,0	2 400,0		
Renteutbetalinger	28,6	2,6	24,0	2,1			
Ansvarlig lånekapital	200,0				200,0		
Renteutbetalinger	1,7		1,7				
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	12,1	2,6	9,5				
Sum kontantstrømmer	12 851,7	8 829,2	583,0	649,4	2 700,0	0,0	90,1

Restløpetid pr. 31.12.13 Forfallsanalyse

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	127,9	127,9					
Utlån til kredittinstitusjoner	192,8	56,1	11,5	125,2			
Utlån til kunder	15 029,8	77,1	88,5	448,5	1 550,1	9 081,8	3 783,7
Rentebærende verdipapirer	2 878,6	50,0	53,2	824,0	1 657,4	294,0	
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	14,9		14,9				
Sum kontantstrømmer	18 244,0	311,1	168,1	1 397,7	3 207,6	9 375,9	3 783,7

Note 37 (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	261,3			100,0	100,0		61,3
Renteutbetalinger	1,4		1,4				
Innskudd/gjeld til kunder	9 162,9	8 817,8	259,9	85,2			
Renteutbetalinger	4,4	1,2	1,0	2,2			
Obligasjons-/sertifikatgjeld	7 465,5		285,5	780,0	5 500,0	900,0	
Renteutbetalinger	53,1	5,9	45,1	2,1			
Ansvarlig lånekapital	200,0				200,0		
Renteutbetalinger	1,7		1,7				
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	9,5		9,5				
Sum kontantstrømmer	17 159,8	8 824,9	604,2	969,4	5 800,0	900,0	61,3

Kredittrammer	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	472,6	712,5
Ubenyttede kreditter under 1 år	817,7	814,6
Sum ubenyttede kreditter	1 290,3	1 527,1

Restløpetid pr. 31.12.12 Forfallsanalyse

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	149,9	149,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	377,7	13,3	0,0	71,5	45,0	0,0	248,0
Utlån til kunder	9 597,5	43,7	130,8	487,6	1 151,5	5 955,4	1 828,5
Rentebærende verdipapirer	3 420,1	25,0	10,0	1 052,4	2 027,2	305,6	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	13 526,6	231,9	140,8	1 592,7	3 223,7	6 261,0	2 076,4

Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	971,2	0,0	0,0	730,6	200,0	0,0	40,6
Renteutbetalinger	9,5	0,0	1,4	8,1	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	9 061,7	8 284,5	270,1	507,1	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	16,5	4,3	1,4	10,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjons- og sertifikatgjeld	2 800,0	0,0	500,0	700,0	1 600,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	41,4	2,4	13,5	25,5	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	12 902,4	8 291,2	788,5	1 982,0	1 800,0	0,0	40,6

Note 37 (forts.)

(i mill. kr)

Restløpetid pr. 31.12.12 Forfallsanalyse

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	149,9	149,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	135,8	13,3	0,0	71,5	45,0	0,0	6,0
Utlån til kunder	13 737,5	51,1	143,8	548,4	1 475,4	7 867,1	3 651,6
Rentebærende verdipapirer	3 325,1	25,0	0,0	967,4	2 027,2	305,6	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	17 329,6	239,3	143,8	1 568,5	3 547,6	8 172,7	3 657,6

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	958,5	0,0	0,0	730,6	200,0	0,0	27,9
Renteutbetalinger	9,5	0,0	1,4	8,1	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	9 054,1	8 276,8	270,1	507,1	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	16,5	4,3	1,4	10,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjons-/sertifikatgjeld	5 508,0	0,0	558,0	1 050,0	3 900,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	58,3	4,9	28,0	25,5	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	15 607,0	8 286,0	861,0	2 332,0	4 100,0	0,0	27,9

Bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett med statspapirer medfører at banken må kjøpe statskasserveksler med 6 mnd. løpetid av staten ved hver rullering. Rulleringen foregår gjennom hele

avtaleperioden med 6 mnd. mellomrom. I praksis medfører dette at banken må kjøpe statskasserveksler hver 6. mnd. som den kan velge å ha som egnebeholdning eller selge for å få tilført ny likviditet.

Tildelt volum statspapir	Første forfall	Endelig forfall	Egenbeholdning markedsverdi 31.12.12
730 588	19-06-13	18-12-13	204,5

Kredittrammer	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	495,9	442,5
Ubenyttede kreditter under 1 år	911,3	908,3
Sum ubenyttede kreditter	1 407,2	1 350,7

Note 38 Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter MORBANK

(i mill. kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.13

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	128	128					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	628	628					
Utlån/fordringer til kunder	9 848		8 573	131	975	173	-4
Obligasjoner	2 973	550	2 106	311			6
Andre ikke rentebærende eiendeler	753						753
Sum eiendeler	14 329	1 305	10 679	443	975	173	755

* Herav utenlandsk valuta 1,6

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	290	90	200				
Innskudd/gjeld til kunder	9 168	2 123	6 959	85			
Obligasjoner/sertifikater	3 170	700	2 046	100	300		24
Ansvarlig lånekapital	200		200				-1
Øvrig ikke rentebærende gjeld	145						145
Egenkapital	1 357						1 357
Sum gjeld og egenkapital	14 329	2 914	9 405	185	300	-	1 526
Netto renteesponering på balansen	771	-1 608	1 274	257	675	173	
Finansielle derivater som påvirker renteesponeringen	-	-	667	-132	-398	-137	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	771	-1 608	1 941	125	277	36	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.12

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	150	150					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	378	378					
Utlån/fordringer til kunder	9 598		8 415	29	955	198	1
Obligasjoner	3 420	1 335	1 850	235			
Andre ikke rentebærende eiendeler	660						660
Sum eiendeler	14 206	1 863	10 266	264	955	198	661

*) Herav utenlandsk valuta 1,5

Note 38 (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	971	141	100	731			
Innskudd/gjeld til kunder	9 062	1 669	6 834	558			
Obligasjoner/sertifikater	2 806	400	1 706	700			
Øvrig ikke rentebærende gjeld	127						127
Egenkapital	1 240						1 240
Sum gjeld og egenkapital	14 206	2 210	8 640	1 989	-	-	1 367
Netto renteesponering på balansen	706	-347	1 626	-1 725	955	198	
Finansielle derivater som påvirker renteesponeringen	0	0	1 366	-430	-781	-155	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	706	-347	2 992	-2 155	174	43	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 39 Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter **KONSERN**

(i mill. kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.13

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	128	128					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	193	193					
Utlån/fordringer til kunder	15 022		13 748	131	975	173	-5
Obligasjoner	2 893	550	2 026	311			6
Andre ikke rentebærende eiendeler	517						517
Sum eiendeler	18 752	870	2 026	311	-	-	523

* Herav utenlandsk valuta

1,6

Note 39 (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	261	61	200				
Innskudd/gjeld til kunder	9 163	2 123	6 954	85			
Obligasjoner/sertifikater	7 500	1 300	5 765	100	300		34
Ansvarlig lånekapital	200		200				-1
Øvrig ikke rentebærende gjeld	176						176
Egenkapital	1 453						1 453
Sum gjeld og egenkapital	18 752	3 485	13 120	185	300	-	1 662
Netto renteesponering på balansen	1 145	-2 614	2 654	257	675	173	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	667	-132	-398	-137	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 145	-2 614	3 322	125	277	36	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.12

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	150	150					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	136	136					
Utlån/fordringer til kunder	13 741		12 559	29	955	198	0
Obligasjoner	2 525	535	1 755	235			
Andre ikke rentebærende eiendeler	419						419
Sum eiendeler	16 971	821	14 315	264	955	198	419

* Herav utenlandsk valuta 1 405

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	959	128	100	731			
Innskudd/gjeld til kunder	9 055	1 669	6 828	558			
Obligasjoner/sertifikater	5 513	800	4 013	700			
Øvrig ikke rentebærende gjeld	155						155
Egenkapital	1 289						1 289
Sum gjeld og egenkapital	16 971	2 597	10 941	1 989	0	0	1 444
Netto renteesponering på balansen	1 025	-1 776	3 374	-1 725	955	198	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	0	0	1 366	-430	-781	-155	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 025	-1 776	4 740	-2 155	174	43	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 40 Rentefølsomhet

(i mill. kr)

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

Bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år til endelig forfall er knyttet opp til avtaler der rentebetingelsene er omgjort til kortsiktige rentebindinger. Dette blir gjort for å redusere renterisikoen på midler med lang løpetid. Tilsvarende er renterisiko for fastrenteutlån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler

Tabellen viser effekten på bankens resultat før skatt med 1 % parallellskift i rentekurven. Negativt tall vil ha positiv effekt mens positivt tall vil ha negativ effekt ved 1 % renteøkning. Effekten splittes opp på verdiendring på finansielle instrumenter med fast rente og renteendring på øvrige produkter.

MORBANK

31.12.13	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
Verdiendring	0,0	1,6	-0,4	6,7	2,1	10,0
Renteendring	-1,0	0,4	2,1	0,0	0,0	1,4
Sum	-1,1	2,0	1,6	6,7	2,1	11,4

31.12.12

Verdiendring	-0,1	2,7	-4,7	5,1	2,7	5,7
Renteendring	-0,2	1,1	-5,5	0,0	0,0	-4,6
Sum	-0,3	3,8	-10,2	5,1	2,7	1,1

KONSERN

31.12.13	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
Verdiendring	0,0	1,6	-0,4	6,7	2,1	10,0
Renteendring	-1,3	-0,2	2,1	0,0	0,0	0,6
Sum	-1,4	1,4	1,6	6,7	2,1	10,6

31.12.12

Verdiendring	-0,1	2,7	-4,7	5,1	2,7	5,7
Renteendring	-0,8	2,0	-5,5	0,0	0,0	-4,3
Sum	-0,9	4,7	-10,2	5,1	2,7	1,4

Note 41 Transaksjoner med nærstående parter

(i mill. kr)

Fana Sparebank definerer datterselskapene, tilknyttede selskap og ledende ansatte som nærstående parter. (Transaksjoner med ledende ansatte, styret og øvrige tillitsmenn fremkommer i note 42.)

Transaksjoner med nærstående parter foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter. Dette omfatter balanseverdier pr. årsslutt og kostnader og inntekter ført gjennom året.

Konserninterne transaksjoner	2013	2012
Balanse		
Utlån til datterselskap	435,2	242,1
Obligasjoner med fortrinnsrett	80,4	895,0
Andre fordringer	0,0	0,4
Innskudd fra datterselskap	33,8	228,0
Annen gjeld	0,0	0,1
Resultat		
Mottatte rente og kredittprovisjoner fra datterselskaper	21,5	28,6
Rentekostnad innskudd fra datterselskaper	0,6	3,5
Andre gebyrer og provisjoner	11,3	9,8
Utbytte	3,8	4,0
Andre inntekter	3,9	5,2
Andre kostnader	0,3	0,3

Note 42 Godtgjørsler og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte

(i hele 1000)

	Lønn		Honorar ¹		Bonus ²		Natural- ytelser		Lån/ kausjon ³		Pensjons- kostnad ⁴		Pensjonsforpl. ytelsesbasert (PBO)	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Bankens ledelse														
Nils Martin Axe – Adm. banksjef	2 067	1 979	80	80	161	12	203	183	5 042	2 878	1 119	1 176	12 212	10 431
Bjørn Alræk – Leder strategi og forretningsutv. (fratrådt 2013)	726	1 176	6	26	0	12	105	189	687	522	2 131	481		6 827
John Gaute Kvinge – Banksjef privatmarked	1 288	1 482	37	10	97	12	171	170	6 795	6 926	161	196	734	687
Lars Hvidsten – Banksjef bedriftsmarked	1 216	1 153	21	1	94	12	168	177	1 493	1 625	157	176	555	520
Oddgeir Timberlid – Økonomisjef	1 213	1 148	21	21	94	12	28	39	1 080	1 434	112	129	285	297
Kim F. Lingjærde – Finanssjef	1 019	965	5	2	80	12	26	41	2 179	2 166	121	273	1 817	1 797
Styret														
Nils Magne Fjereide - leder styret			130	130										
Peter Frølich - nestleder			85	85										
Anne-Merete Ask			70	70					2 000	2 000				
Jannicke Daae Tønjum			70	70					2 921	3 090				
Tom Erling Rønning			70	70										
Stig Hole - varamedlem			56	28										
Arnt Hugo Knudsen - varamedlem (ans.repr.)	588	529	50	70	45	12	24	29	1 528	2 053	68	98		
Aase Gjemdal (ans.repr. tiltrådt 2013)	546		47		42		21		4 217		23			
Hege Olsen – (ans.repr. fratrådt 2013)	583	535	13	40	45	12	17	17	1 204	1 056	68	102		
Kontrollkomite														
Adv. Sigurd Thomassen			80	80										
Grehte Forland Njåstad			0	35										
Trine Gravdal Lie			35	35										
May Britt Tabak			35	0										
Forstanderskap														
Anne Carlsen – leder			25	26					1 484	1 530				
Grete Utkilen - nestleder			21	25										
Bjørn Frode Scheldrup			5	20					2 162	2 061				
Arne Godal			12	13					0	4 572				
Erik Fossum Færevaaag			3	0					2 713					
Unni Vågstøl			13	12					547	632				
Jan Fredrik Mohn			5	0										
Frank Lund			5	2										
Helga Raa			17	17										
Ulf Røstøen			4	4										
Oddrun Gjerde			3	5										
Hallstein Aadland			6	3										
Elin Frønsdal			0	2										
Arve Leiknes			2	2					3 831	3 621				
Anne Lorgen Riise			5	0										
Per Stiegler			18	0					933	1 023				
Helge Stormoen			3	3										
Stein Walle			13	5										
Ågot Monsen			5	3					2 800	1 800				
Tove Mette Lexander (ans. repr.)	441	426	6	5	34	12	20	16	1 432	2 070	48	77		
Ole Eliassen (ans. repr.)	537	523	14	17	42	12	25	24	1 793	1 800	63	100		
Kim Lingjærde (ans. repr.)	1 019	965	5	2	80	12	26	41	2 179	2 166	121	184		
Gunn Marit S. Gåsemyr (ans.repr.)	769	583	3	3	63	12	14	18	2 964	2 920	35	28		

- Honorar utbetalt til bankens ledelse gjelder tillitsverv i datterselskaper.
- Bonusen medtatt i oversikt er besluttet og avsatt i regnskapet for 2013, men først utbetalt i 2014. Alle ansatte, inklusiv ledende ansatte, er gitt en påskjønnelse tilsvarende 1 månedslønn.
- Tall er inklusiv lån i datterselskap. Ansattes rentevilkår er fastsatt i henhold til myndighetenes satser for rentefordel for rimelige lån i arbeidsforhold. Dette innebærer ingen rentesubsidiering i forbindelse med utlån til ansatte. Lånesum på funksjonærvilkår er avgrenset til 3,5 ganger brutto årslønn og maks 3 millioner. Lån utover 3 millioner prises til markedsvilkår. Medlemmer av styret og øvrige kontrollorgan har lån til ordinære markedsvilkår.

- Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.06 er tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning, men er dekket av egen ytelsesordning som sikrer opptjening av årlig alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12G.

Det foreligger ingen avtaler om særskilt vederlag ved fratredelse i banken for ledelsen eller valgte representanter.

Note 43 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(i mill. kr)

Forretninger utenom balansen:	MORBANK		KONSERN	
	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	50,5	22,5	50,5	22,0
Kontraktsgarantier	43,3	32,7	43,3	32,7
Annet garantiansvar	28,8	22,8	28,8	22,8
Transportgaranti		0,0		0,0
Sum garantier for kunder	122,6	78,0	122,6	77,5
Forpliktelses				
Udisponerte ordinære rammekreditter	1 290,3	1 407,2	1 525,7	1 353,3
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir – bokført verdi	219,5	374,4	219,5	374,4
Låneadgang i Norges Bank pr. 31.12.	197,0	341,9	197,0	341,9

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang. Fana Sparebank har pr. 31.12.2013 ingen lån i Norges Bank.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter hos DnB NOR. Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi.

	Ramme	Benyttet 31.12
DnB (<i>kontokreditt som fornyes hvert år</i>)	150,0	0,0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Fana Sparebank Boligkreditt AS har en trekkfasilitet hos Fana Sparebank på 800,0. Pr. 31.12.2013 var det benyttet 435,5. Tilsvarende tall pr. 31.12.2012 var 241,9. Ved bruk betales en pris på markedsmessige vilkår.

Betingede utfall:

Fana Sparebank har ingen rettsaker eller annet på gang som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen:

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen med betydning for regnskapet 2013.

Note 44 Operasjonelle leieforhold

Konsernet som leietaker:

Konsernet er leietaker i kontorlokaler sentralt i Bergen sentrum, Fana, Åsane og på Sotra. Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr. 2013 utgjør 5,3 MNOK. Leiekontraktene har en snitt durasjon for gjenværende leieperiode på 3,1 år.

De fleste leiavtalen har en oppsjon på ytterligere 5 år leie.

Et av lokalene som leies i Bergen Sentrum, fremleies. Både leie- og fremleieavtalen utløper i 2018. Både fremleietaker og leietaker har samme betingelser i leieforholdet. (Lokale som fremleies holdes utenfor durasjonsberegningene.)

Konsernet som utleier:

Konsernet har utleid Torget 1 i 2013. Bygget er solgt i desember 2013 (ref. note 45).

Note 45 Investerings eiendom

Fana Sparebank har i desember 2013 solgt eiendommen Torget 1 som var definert som investerings eiendom.

Eiendommen ble vurdert etter anskaffelseskostmodellen, dvs at eiendommen ble vurdert til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger.

Leieinntekt fra investerings eiendommen utgjør 2,2 MNOK i 2013.

Driftskostnader er dekket av leietaker.

Inntektsført gevinst ved salg er 30,0 MNOK.

Se for øvrig note 29 Driftsmidler.

den nærmeste tryktt
lånerente ved kjøp av
n trygg plassering av s
ånet ditt til en bank m
som pensjonist - spar
sikring med et av mar
lagen enklere ett bar
av markedet beste b
til en lokal
jøp av di
ering av
l en bank
onist - spar
et av mar

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Thormøhlens gate 53 D, NO-5008 Bergen
Postboks 6163 Bedriftssenter, NO-5892 Bergen

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 55 21 30 00
Fax: +47 55 21 30 01
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

Til forstanderskapet i Fana Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av oppstilling over finansiell stilling per 31. desember 2013, resultatregnskap, oppstilling over andre inntekter og kostnader, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Fana Sparebank avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2013 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

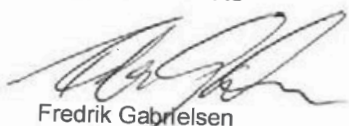
Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Bergen, 25. mars 2014
ERNST & YOUNG AS

Fredrik Gabrielsen
statsautorisert revisor

ÅRSBERETNING FRA KONTROLLKOMITÉEN I FANA SPAREBANK FOR 2013

Kontrollkomiteen har hatt 7 møter i 2013.

Kontrollkomitéen har ført kontroll og tilsyn med bankens virksomhet og påsett at virksomheten er drevet i samsvar med bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven, sparebankloven, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, og for øvrig foretatt de undersøkelser som loven og komitéens instruks bestemmer. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets årsberetning, resultatregnskap og balanse uten at dette gir foranledning til noen bemerkninger, og har således funnet styrets vurdering av foretakets økonomiske stilling dekkende.

Alle dokumenter og opplysninger som komitéen mener har vært nødvendige for utførelsen av arbeidet, er forelagt kontrollkomitéen.

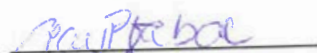
Samarbeidet med bankens styre, administrasjon og revisjon har vært meget bra.

Årsoppgjøret er foretatt i henhold til gjeldende regelverk, og vi tilrår at det fastsettes som bankens regnskap for 2013.

Nestun, 13. mars 2014.

Kontrollkomitéen i Fana Sparebank

Sigurd Thomassen

May Britt Tabak

Trine Gravdal Lie

Erklæring fra styret og adm. banksjef iht verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun, 31. desember 2013
25. mars 2014

I styret for Fana Sparebank

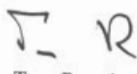
Nils Mågne Fjereide
Styrets leder

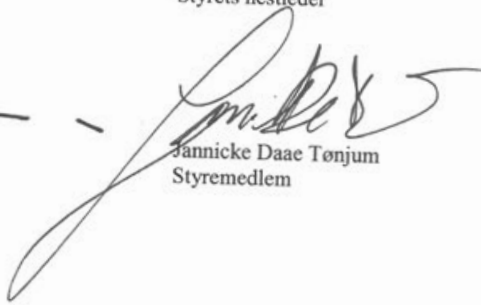
Peter Frølich
Styrets nestleder

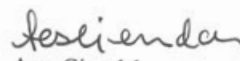
Anne-Merete Ask
Styremedlem

Tom Rønning
Styremedlem

Jannicke Daae Tønjum
Styremedlem

Aase Gjerdal
Repr. for ansatte

Nils Martin Axe
Adm. banksjef

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2013

Nils Magne Fjereide
ADM. DIR. MISJE REDERI AS
Styrets leder

Peter Frølich
ADVOKAT, PARTNER
WIKBORG REIN BERGEN
Styrets nestleder

Anne-Merete Ask
ADM. DIR. HOLBERG TRAVEL AS
Styremedlem

VARAMELEMNER
Stig Hole (1. vararep.)
Janne Vangen Solheim (2. vararep.)
Jon Faaland (3. vararep.)
Arnt Hugo Knudsen (ansattes vararep.)

Jannicke Daae Tønjum
ADM. DIR.
SJUKEHUSAPOTEKA VEST HF
Styremedlem

Tom Erling Rønning
SIVILØKONOM
Styremedlem

Aase Gjerdal
ANSATTES REPRESENTANT
Styremedlem

Medlemmer av Forstanderskapet

REGNSKAPSÅRET 2013

INNSKYTERVALGTE

Anne Carlsen (leder)
Grethe Utkilen (nestleder)
Arne Godal
Erik Fossum Færevaaag
Jan Fredrik Mohn
Frank Lund
Stein Walle
Helga Raa
Bjørn Frode Schjelderup
Aagot Monsen
Oddrun Gjerde
Halstein Aadland

VARAMELEMNER

Arve Leiknes
Jan-Ole Skage
Unni Vågstøl
Gunn Mangerud

KOMMUNEVALGTE

Anne Lorgen Riise (H)
Per Stiegler (A)
Helge Stormoen (Frp)

VARAMELEMNER

Eivind Hermansen (H)
Kuberan Thurairajah (SV)
Janne Halvorsen (Frp)

ANSATTES MEDLEMMER

Tove Mette Lexander
Kim Lingjærde
Gunn Marit Sekse Gåsemyr
Ole Eliassen
Arne Fagerholt († 14.11.2013)

VARAMELEMNER

Ellen Førde Rasmussen
Stein Gytre
Rikard Ledang

Medlemmer av kontrollkomite og valgkomite

REGNSKAPSÅRET 2013

KONTROLLKOMITE

Adv. Sigurd Thomassen (leder)
Trine Gravdal Lie
May Britt Tabak

VARAMELEMNER

Ulf Røstøen

FORSTANDERSKAPETS

VALGKOMITE
Per Stiegler (leder)
Helga Raa
Stein Walle
Arne Godal
Ole Eliassen

VARAMELEMNER

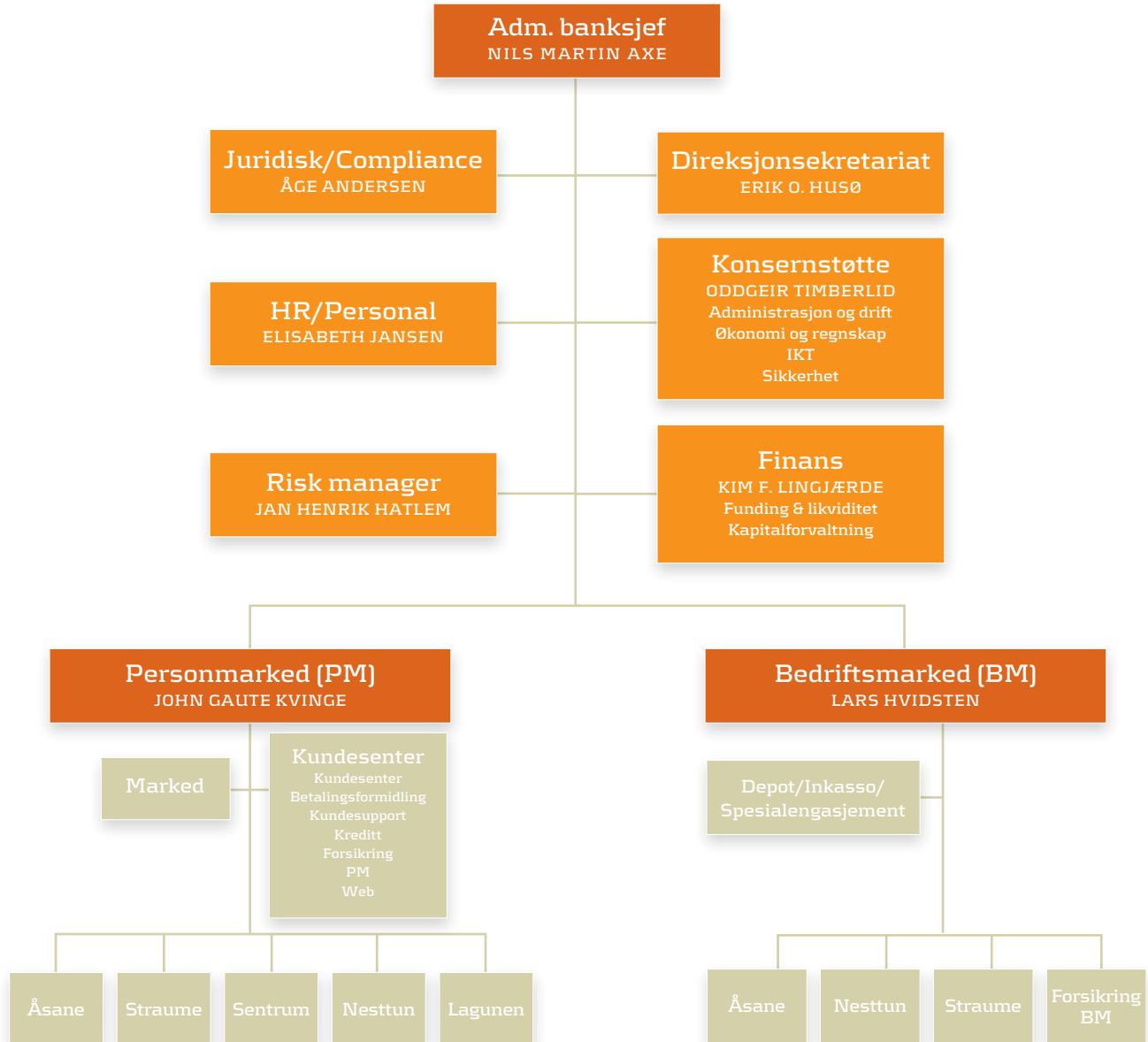
Bjørn Frode Schjelderup
Anne Lorgen Riise
Tove-Mette Lexander

INNSKYTERVALGKOMITE

Arne Godal (leder)
Stein Walle
Aagot Monsen

Organisasjon

FUNKSJONSOVERSIKT PR. 1.1.2014

Filialer og kontorer
ÅSANE - SENTRUM - NESTTUN - LAGUNEN - STRAUME

